

Nd.

33. Frumvarp til laga

[33. mál]

um neyðarbirgðir olíu o. fl.

(Lagt fyrir Alþingi á 105. löggjafarþingi 1982.)

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að gerast fyrir Íslands hönd aðili að samningi um alþjóðaorkuáætlun sem gerður var í París hinn 18. nóvember 1974, eins og honum hefur verið breytt, með þeim skilyrðum sem greind eru í athugasemd við grein þessa.

2. gr.

Til að uppfylla skuldbindingar Íslands samkvæmt samningnum um alþjóðaorkuáætlun getur ríkisstjórnin tekið ákvarðanir eða sett reglur um eftirfarandi:

a) skyldu aðila sem flytja inn eða framleiða olíuvörur eða jarðolíu til að halda svo miklar birgðir að Ísland eigi nægar neyðarbirgðir olíu, samanber m. a. I. kafla samningsins;

b) ráðstafanir sem þörf telst á til takmörkunar á eftirspurn eftir olíu þegar skortur er fyrirjábanlegur eða hefur gert vart við sig, þ. á m. fyrirmæli um sölu olíu, samanber m. a. II. og IV. kafla samningsins;

c) skyldu aðila sem flytja inn eða framleiða olíu til að selja hana og flutningsskyldu svo að Ísland geti ef þörf krefur úthlutað henni á neyðartímum, samanber m. a. III.—IV. kafla samningsins;

d) skyldu aðila sem versla með olíu til að gefa m. a. upplýsingar um birgðamál, ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn, viðskipti, framleiðslu og flutninga, svo og upplýsinga-skyldu flutningsaðila, samanber m. a. V. kafla samningsins.

3. gr.

Ef almannþörf krefur getur ríkisstjórnin framkvæmt eignarnám til að tryggja takmörkun á eftirspurn eftir olíu og hugsanlega úthlutun hennar á neyðartímum.

Um framkvæmd eignarnámsins skal fara samkvæmt lögum um framkvæmd eignarnáms, nr. 11 6. apríl 1973.

4. gr.

Ríkisstjórnin getur við öflun upplýsinga samkvæmt 2. gr. látið kveðja viðkomandi menn á fund til munnlegrar skýrslugerðar, kanna gögn, m. a. af löggiltum endurskoðanda, og framkvæma nauðsynlegar athuganir á starfsstað.

Upplýsingar samkvæmt 2. gr. má láta í té stofnunum samkvæmt samningnum um alþjóðaorkuáætlun, svo og einstökum ríkjum sem taka þátt í starfi Alþjóðaorkustofnunarinnar, enda sé gætt trúnaðar í meðferð fenginna upplýsinga um einstaka aðila.

5. gr.

Hver sá sem framkvæmir ekki fyriræmi ríkisstjórnarinnar samkvæmt 2. og 4. gr. innan tilskilins frests eða gefur rangar eða villandi upplýsingar þar að lútandi skal sæta sektum nema mælt sé fyrir um þyngri refsingu samkvæmt öðrum lögum.

Nú hefur stjórnanda félags eða öðrum sem komið hefur fram fyrir hönd þess verið dæmd sekt fyrir brot í starfi sínu fyrir félagið og ber félagið þá ábyrgð á greiðslu sektar ef innheimta hefur orðið árangurslaus hjá sökunaut sjálfum. Kveða þarf þó á um ábyrgð félagsins í dóminum.

Mál vegna brota sæta meðferð opinberra mála.

Ríkisstjórnin getur boðið ákveðnum aðilum að inna skylduverk af hendi innan tiltekins frests að viðlögðum hæfilegum dagsektum.

6. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Efnisyfirlit.

Formáli	
1. AÐDRAGANDI	
2. SAMNINGUR UM ALPJÓÐAORKUÁÆTLUN	
2.1 Inngangur	
2.2 Neyðarbirgðir olíu	
2.3 Takmörkun á eftirspurn eftir olíu á neyðartímum	
2.4 Úthlutun olíu á neyðartímum	
2.5 Framkvæmd neyðarráðstafana	
2.6 Upplýsingamiðlun um alþjóðlega olíumarkaðinn	
2.7 Aðstaða til samráðs við olíufélög	
2.8 Langtímasamstarf í orkumálum	
2.9 Tengsl við olíuframléiðslulönd og notkunarlönd	
2.10 Ákvæði um stjórnun og almenn atriði	
2.11 Lokaákvæði	
3. ÚTDRÁTTUR OG NIÐURSTÖÐUR	
4. ATHUGASEMDIR VIÐ EINSTAKAR GREINAR FRUMVARPSINS ...	
FYLGISKJÖL	
I. Samningur um alþjóðaorkuáætlun	
II. Áætlun um langtímasamstarf	
III. Hópmarkmið og meginreglur orkustefnu	

Formáli.

Alþjóðaorkustofnunin (International Energy Agency — IEA) er sjálfstæð stofnun innan vébanda Efnahags- og framfarastofnunarinnar (Organisation for Economic Co-operation and Development — OECD) sem Ísland er aðili að og hefur hún aðsetur í París. Alþjóðaorkustofnuninni var komið á fót hinn 15. nóvember 1974 með ákvörðun ráðs Efnahags- og framfarastofnunarinnar og greiddi fulltrúi Íslands í ráðinu atkvæði með þeirri ákvörðun. Hinn 18. nóvember 1974 var samningur um alþjóðaorkuáætlun sem starfsemi Alþjóðaorkustofnunarinnar hefur grundvallast á frá þeim degi síðan undirritaður af fulltrúum 16 af 24 aðildarríkjum Efnahags- og framfarastofnunarinnar. Ísland var ekki í þeim hópi.

Í skýrslu sinni til ríkisstjórnar Ólafs Jóhannessonar í september 1979 gerði fimm manna **olíuviðskiptanefnd** sem dr. Jóhannes Nordal, bankastjóri Seðlabanka Íslands, var formaður fyrir m. a. almenna grein fyrir Alþjóðaorkustofnuninni, skipulagi, starfi og aðildarskilmálum. Mælti nefndin með því að Ísland óskaði eftir aðild að stofnuninni. Einn nefndarmanna hafði þó fyrirvara á um þessa afstöðu.

Ríkisstjórn Benedikts Gröndals ákvað í lok október 1979 að efna til könnunarviðræðna við fulltrúa Alþjóðaorkustofnunarinnar um hugsanlega aðild Íslands að stofnuninni. Ákvað ríkisstjórnin síðan snemma í janúar 1980 að skipuð skyldi **nefnd til að kanna málefni Alþjóðaorkustofnunarinnar** náíð. Af hálfu viðskiptaráðherra voru skipaðir í nefndina Jón Ögmundur Þormóðsson, deildarstjóri í viðskiptaráðuneytinu, formaður, Páll Flygenring, ráðuneytistjóri í iðnaðarráðuneytinu, Guðmundur Eiríksson, þjóðréttarfræðingur í utanríkisráðuneytinu, og Geir H. Haarde, ritari olíuviðskiptanefndar. Hóf nefndin störf um miðjan janúar og kannaði málið ítarlega, m. a. allar ákvarðanir stjórnarnefndar stofnunarinnar og ýmis önnur gögn frá henni. Skömmu eftir myndun ríkisstjórnar Gunnars Thoroddsens átti formaður nefndarinnar ásamt Einari Benediktssyni sendiherra, fastafulltrúa Íslands hjá Efnahags- og framfarastofnuninni, og Sveini Björnssyni, viðskiptafulltrúa við sendiráð Íslands í París, könnunarviðræður í París við framkvæmdastjóra og aðra forráðamenn Alþjóðaorkustofnunarinnar, nánar tiltekið dagana 25.—28. febrúar 1980. Við sama tækifæri var einnig rætt við fastafulltrúa Danmerkur, Noregs og Svíþjóðar hjá stofnuninni. Í könnunarviðræðum þessum var einkum fjallað um á annað hundrað skriflegar spurningar um Alþjóðaorkustofnunina, skipulag, starf og aðildarskilmála, sem nefndin hafði útbúið. Fengust munnleg svör við spurningunum í viðræðunum en mikilvægustu spurningunum var einnig svarað skriflega síðar. Talið var nauðsynlegt að gera síðan ítarlega **nefndarskýrslu** um mál þetta sem byggja mætti á við ákvarðanatöku en nefndinni var ekki falið að gera tillögu um það hvort Ísland skyldi gerast aðili að stofnuninni eða ekki. Við undirbúning skýrslunnar var m. a. leitað til íslensku olíufélaganna um nauðsynlegar upplýsingar varðandi olíugeymarými og olíubirgðahald hér á landi. Skýrslan var afhent viðskiptaráðherra um miðjan júlí 1980. Síðan var hún lögð fyrir ríkisstjórnina og henni dreift til ýmissa aðila, m. a. þingflokka.

Rétt þótti að gera grein fyrir nauðsynlegri **löggjöf** í skýrslunni um leið og samningurinn um alþjóðaorkuáætlun var reifaður enda þarf atbeina Alþingis til að tryggja framkvæmd samningsins ef Ísland gerist aðili að Alþjóðaorkustofnuninni. Fæst þannig heildaryfirlit yfir málefni stofnunarinnar eins og þau horfa við Íslandi. Við samningu lagafrumvarps var m. a. höfð hliðsjón af danskri og sænskri löggjöf um þessi efni en einnig íslenskum lögum um viðbúnað við sérstakar aðstæður, t. d. lögum um heimild fyrir ríkisstjórnina til ýmislegra ráðstafana vegna yfirvofandi styrjalda í Norðurálfu, nr. 37 12. júní 1939.

Nefnd skipuð fulltrúum aðila að ríkisstjórn Gunnars Thoroddsens — Guðmundi G. Þórarinssyni alþm., Ólafi Ragnari Grímssyni alþm. og Jóni Ormi Halldórssyni, aðstoðarmanni forsætisráðherra — hefur kannað málið sérstaklega, m. a. þau atriði nefndarskýrsl-

unnar sem snerta mörkun sérstöðu af Íslands hálfu vegna aðildar, og aflað nánari upplýsinga, m. a. um þróun olíumála.

Eins og áður segir er Alþjóðaorkustofnunin sjálfstæð stofnun innan vébanda Efnahags- og framfarastofnunarinnar. Veigamikill þáttur í starfi Alþjóðaorkustofnunarinnar varðar olíuneyðarkerfi hennar. Gert er ráð fyrir því að viðskiptaráðherra sem fer með skipti Íslands við Efnahags- og framfarastofnunina og ber ábyrgð á viðskiptum með olíu hér á landi fari einnig með skipti Íslands við Alþjóðaorkustofnunina. Við framkvæmd samningsins um alþjóðaorkuáætlun þarf að koma til margháttaður atbeini annarra ráðherra, fyrst og fremst iðnaðarráðherra vegna langtímasamstarfs í orkumálum en af öðrum má nefna dóms- og kirkjumálaráðherra vegna hugsanlegra hraðatakmarkana í bensínsparnaðarskyni á tímum olíuneyðar. Valdsvið einstakra ráðherra markast hér sem endranær af lögum og reglugerð um Stjórnarráð Íslands. Leggur viðskiptaráðherra þetta frumvarp fyrir Alþingi, óbreytt frá síðasta þingi.

1. AÐDRAGANDI.

Á síðustu áratugum hefur nokkrum sinnum skolið á olíuneyð meðal olíunotkunarlanda vegna alvarlegra truflana á olíuaðstreymi frá Mið-austurlöndum. Fyrst var um að ræða afgreiðslur á jarðolíu og olíuvörum frá Íran árið 1951. Meðan Súezdeilan stóð yfir á árunum 1956—1957 minnkuðu aðdrættir olíu öðru sinni. Í þriðja skipti urðu truflanir vegna sex daga stríðsins árið 1967. Alvarlegast varð ástandið veturinn 1973—1974 í kjölfar styrjaldar Araba og Ísraelsmanna. Vissir erfiðleikar hafa skotið upp kollinum síðar, t. d. á árinu 1979 út af innanlandsástandinu í Íran og á árinu 1980 af völdum styrjaldar Íraka og Írana.

Vegna reynslunnar af Súezdeilunni gerði **Efnahagssamvinnustofnun Evrópu** (Organisation for European Economic Co-operation — OEEC) sem Ísland var aðili að tillögur til aðildarríkjanna um að hafa ætíð sextíu daga birgðir af olíu tiltækar vegna hugsanlegrar olíuneyðar. **Efnahags- og framfarastofnunin** sem leysti Efnahagssamvinnustofnun Evrópu af hólmi hefur síðan látið þessi mál til sín taka. Má geta þess að ráð Efnahags- og framfarastofnunarinnar samþykkti hinn 29. júní 1971 tillögu þar sem aðildarríkin voru hvött til að ná sem fyrst því marki að eiga níutíu daga olíubirgðir. Ísland greiddi atkvæði með tillögunni. Einnig samþykkti ráðið bindandi ákvörðun hinn 14. nóvember 1972 um neyðaráætlanir og ráðstafanir og úthlutun olíubirgða á neyðartímum á svæði OECD í Evrópu sem Ísland greiddi jafnframt atkvæði með. Þetta **viðbúnaðarkerfi** af hálfu Efnahags- og framfarastofnunarinnar brást hins vegar í olíuneyðinni 1973—1974. Þá minnkuðu olíuádrættir frá Mið-austurlöndum nokkuð vegna eyðileggingar af völdum stríðsins þar. Ákvörðun arabískra olíuútflutningslanda um að draga úr framleiðslu og setja afgreiðslubann m. a. á Bandaríkin og Holland hafði þó sýnu meiri áhrif. Þrátt fyrir hina alvarlegu olíuneyð tók Efnahags- og framfarastofnunin aldrei ákvörðun um að láta koma til úthlutunar samkvæmt áætlun þar um þar eð stjórnmalalegar forsendur voru ekki fyrir hendi. Innan vébanda stofnunarinnar var heldur ekki unnt að afla nauðsynlegra upplýsinga um þróun neyðarástandsins þrátt fyrir óskir einstakra aðildarríkja þar að lútandi. Alþjóðlegu olíufélögin báru því fyrst og fremst ábyrgð á úthlutun tiltækrar olíu meðan á neyðinni stóð.

Olíuneyðin sýndi þörfina á að finna **nýjar leiðir** í alþjóðasamvinnu um orkumál, m. a. olíumál. Komu ýmsar tillögur fram á sjónarsviðið. M. a. var að frumkvæði Bandaríkjamanna efnt til utanríkisráðherrafundar nokkurra vestrænna ríkja í Washington dagana 11.—13. febrúar 1974. Ríkin sem tóku þátt í fundi þessum voru þrettán talsins, Bandaríkin, Japan, Kanada, Noregur og öll níu aðildarríki Efnahagsbandalags Evrópu, þ. e. Belgía, Bretland, Danmörk, Frakkland, Holland, Írland, Ítalía, Lúxemborg og sambandslýðveldið Pýskaland. Á fundinum voru fulltrúar allra ríkjanna að Frakklandi undanskildu sammála um nauðsyn þess að gera sérstaka áætlun um samstarf í orkumálum. Tóku þau ríki sem þessu voru hlynt þátt í starfi samstarfsnefndar um orkumál (Energy Coordinating Group — ECG). Á grund-

velli samþykktá utanríkisráðherrafundarins gerði nefndin drög að samningi um alþjóðaorkuáætlun þar sem m. a. var leitast við að sníða agnúana af hinu eldra viðbúnaðarkerfi Efnahags- og framfarastofnunarinnar.

Með ákvörðun ráðs Efnahags- og framfarastofnunarinnar hinn 15. nóvember 1974 var **Alþjóðaorkustofnuninni** komið á fót sem sjálfstæðri stofnun innan vébanda Efnahags- og framfarastofnunarinnar. Greiddi 21 af 24 aðildarríkjum stofnunarinnar atkvæði með ákvörðuninni, þ. á m. Ísland, en Finnland, Frakkland og Grikkland sátu hjá. **Samningur um alþjóðaorkuáætlun** var síðan undirritaður hinn 18. nóvember 1974 af 16 aðildarríkjum Efnahags- og framfarastofnunarinnar. Ríkin voru Austurríki, Bandaríkin, Belgía, Bretland, Danmörk, Holland, Írland, Ítalía, Japan, Kanada, Lúxemborg, Spánn, Sviss, Svíþjóð, Tyrkland og sambandslýðveldið Þýskaland. Beittu ríkin samningnum til bráðabirgða frá og með þeim degi en hann gekk endanlega í gildi hinn 19. janúar 1976 gagnvart fyrstu ríkjum er gengið höfðu frá formsatriðum.

Frá því að samningurinn var undirritaður hefur þáttökulöndum í starfi Alþjóðaorkustofnunarinnar farið fjölgandi. Samningur milli Alþjóðaorkustofnunarinnar og ríkisstjórnar konungdæmisins Noregs varðandi þáttöku ríkisstjórnar konungdæmisins Noregs í starfi stofnunarinnar var þannig undirritaður hinn 7. febrúar 1975. Norðmenn töldu nauðsynlegt að taka þátt í starfi stofnunarinnar samkvæmt sérsamningi þar eð þeir yrðu brátt nettóútflytjendur olíu. Nýja-Sjáland gerðist aðili að stofnuninni í mars 1975, Grikkland í september 1976, Ástralía í maí 1979 og Portúgal í maí 1980. Tekur 21 af 24 aðildarríkjum Efnahags- og framfarastofnunarinnar nú þátt í starfi Alþjóðaorkustofnunarinnar en einungis Finnland, Frakkland og Ísland eru ekki meðal þáttökulanda.

Efnahags- og framfarastofnunin hefur ætíð látið orkumál til sín taka en með því að koma Alþjóðaorkustofnuninni á fót innan vébanda stofnunarinnar hefur samstarf aðildarríkjanna á sviði orkumála verið styrkt svo að um munar. Olíumálin hafa nú mun meiri áhrif en áður á efnahagsmál aðildarríkjanna almennt.

Íslendingar hafa ekki einungis tekið þátt í **alþjóðlegu samstarfi** um orkumál á vettvangi Efnahags- og framfarastofnunarinnar heldur og í ýmsum öðrum alþjóðastofnunum, t. d. Sameinuðu þjóðunum. Jarðhitadeild Háskóla Sameinuðu þjóðanna er hér á landi og íslenskir sérfræðingar í jarðhitamálum hafa m. a. starfað í þróunarlöndunum á vegum samtakanna. Þá hafa Íslendingar verið virkir þátttakendur í norrænni samstarfsstofnun um raforkumál (NORDEL) og fylgst með norrænu samstarfi í orkumálum almennt, m. a. með þáttöku í fundum orkuráðherra Norðurlanda.

2. SAMNINGUR UM ALÞJÓÐAORKUÁÆTLUN.

Samningurinn um alþjóðaorkuáætlun greinist í **efnisþætti** svo sem hér segir:

Inngangur

- I. kafli: Neyðarbirgðir olíu
 - II. kafli: Takmörkun á eftirspurn eftir olíu á neyðartímum
 - III. kafli: Úthlutun olíu á neyðartímum
 - IV. kafli: Framkvæmd neyðarráðstafana
 - V. kafli: Upplýsingamiðlun um alþjóðlega olíumarkaðinn
 - VI. kafli: Aðstaða til samráðs við olíufélög
 - VII. kafli: Langtímasamstarf í orkumálum
 - VIII. kafli: Tengsl við olíuframleiðslulönd og notkunarlönd
 - IX. kafli: Ákvæði um stjórnun og almenn atriði
 - X. kafli: Lokaákvæði
- Viðauki: Neyðarbirgðir olíu.

Oliuneyðarkerfi Alþjóðaorkustofnunarinnar sem miðast við oliuneyð á friðartímum hefur stoð í I.—IV. kafla samningsins og viðauka við samninginn en auk þess fjalla V.—VI. kafla um **olíumál**. Í V. kafla eru reyndar ákvæði sem snerta oliuneyðarkerfið, þ. e. ákvæðin um sérstakan hluta upplýsingamiðlunar til að tryggja árangursríka framkvæmd neyðarráðstafana. Í VII. kafla er fjallað um **langtímasamstarf í orkumálum** en það miðar m. a. að því að gera aðildarríki stofnunarinnar óháðari oliuinnflutningi. Ekki hefur enn reynt á oliuneyðarkerfið.

Hér á eftir verður leitast við að **gera grein fyrir** meginatriðum samningsins, starfsemi Alþjóðaorkustofnunarinnar á undanförunum árum eftir því sem við á og réttindum og skyldum aðildarríkja stofnunarinnar með sérstöku tilliti til hugsanlegrar aðildar Íslands að henni. Víkið verður að ákvörðunum og tillögum stjórnarnefndar stofnunarinnar þar sem máli skiptir. Má á þessum grundvelli meta kosti og galla aðildar.

Rétt er að taka fram að samkvæmt 66. gr. samningsins skal hvert þáttökuland gera nauðsynlegar ráðstafanir til að framkvæma samninginn og ákvarðanir sem stjórnarnefndin tekur. Í þessu felst að Alþjóðaorkustofnunin er **ekki yfirþjóðleg stofnun**. Aðildarríki stofnunarinnar afsala m. ö. o. ekki valdi stjórnvalda sinna í hendur stofnuninni. Á hinn bóginn felast í samningnum víðtækar skyldur og víðtæk réttindi svo sem gleggst kemur fram í oliuneyðarkerfi stofnunarinnar. Nánar verður greint frá þeim hér á eftir.

Texta samningsins með áorðnum breytingum til 1. apríl 1982 er að finna sem fylgiskjal hér á eftir.

2.1. Inngangur.

Í inngangsorðum samningsins um alþjóðaorkuáætlun segir m. a. að þáttökulöndin vilji stuðla að öruggum olíuaðdráttum á hóflegum og sanngjörnum kjörum og séu ákveðin í að gera í sameiningu virkar ráðstafanir til að takast á við olíuaðdráttaneyð með því að verða sjálfum sér nóg um olíu á neyðartímum, takmarka eftirspurn og úthluta tiltækri olíu milli landa sinna á sanngjarnan hátt. Löndin vilja gegna virkara hlutverki gagnvart olíuþaðnaðinum með því að koma á víðtækri alþjóðlegri upplýsingamiðlun og skapa varanlega aðstöðu til samráðs við olíufélög. Þau eru ákveðin í að verða óháðari oliuinnflutningi með því að taka þátt í langtímasamstarfi um orkusparnað, hraðari þróun annarra orkugjafa, orkurannsóknir og þróun og úranauðgun. Jafnframt er stefnt að auknu samstarfi við olíuframleiðslulönd og önnur oliuotkunarlönd, m. a. þróunarlönd.

2.2. Neyðarbirgðir olíu.

Í I. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun og viðauka við samninginn eru ákvæði um neyðarbirgðir olíu. Á grundvelli 2. gr. samningsins skulu þáttökulöndin nú eiga neyðarbirgðir er nægi til a. m. k. níutíu daga notkunar án nettóinnflutnings á olíu. Samkvæmt 3. mgr. 1. gr. viðaukans skal hvert þáttökuland draga 10% frá heildarbirgðum sínum við útreikning á neyðarbirgðum sínum þannig að **níutíu daga neyðarbirgðaregla** Alþjóðaorkustofnunarinnar samsvarar í reyndinni olíu til hundrað daga notkunar við venjulegar aðstæður. Í 1. mgr. 1. gr. viðaukans er gerð grein fyrir því hvaða birgðir teljast með. Af þeirri málsgrein leiðir m. a. að oliubirgðir í birgðastöðvum utan innflutningshafnanna tveggja, Reykjavíkur og Seyðisfjarðar, teljast með jafnvel þótt stöðvarnar kunni að vera litlar. Hins vegar teljast t. d. birgðir á bensínstöðvum ekki með. Hernaðarbirgðir þáttökulanda teljast heldur ekki með. Samkvæmt 3. gr. viðaukans geta þáttökulönd að vissum skilyrðum uppfylltum reiknað oliubirgðir í öðru landi með til að uppfylla neyðarbirgðaskyldu sína og eru dæmi slíks.

Í 3. gr. samningsins kemur fram að þáttökulönd geta ekki einungis uppfyllt neyðarbirgðaskyldu sína með oliubirgðum þótt sú hafi verið reyndin til þessa heldur einnig með eldsneytisskiptagetu og aukagetu til olíuframleiðslu. Skilgreiningu á eldsneytisskiptagetu og aukagetu til olíuframleiðslu er að finna í 2. og 4. gr. viðaukans. Eldsneytisskiptagetan er þó

óhagkvæm þar eð gert er ráð fyrir því að mannvirki standi ónotuð þar til neyð skellur á. Í 6. gr. viðaukans er fjallað um það hvort reikna megi langtímafjárfestingu sem gerir þátttökuland óháðara olíuinnflutningi með til að uppfylla neyðarbirgðaskyldu landsins. Ekki er þó talið að fjárfesting Íslendinga í hitaveituframkvæmdum falli hér undir til lækkunar neyðarbirgðaskyldu. Undir greinina falla sem sé aðeins eldsneytisskiptageta og aukageta til olíuframleiðslu en ekki venjulegar fjárfestingar. Ef skýra ætti greinina frjállega gæti t. d. sambandslýðveldið Pýskaland bent á fjárfestingu sína til að auka notkun kola.

Samkvæmt samningnum skyldu þátttökulönd í fyrstu eiga sextíu daga neyðarbirgðir olíu. Frá og með 1. janúar 1980 skyldu hins vegar öll löndin eiga birgðir til níutíu daga og höfðu öll nema Austurríki og Tyrkland náð því marki á þeim degi. Þátttökulöndin hafa því almennt haft fimm ára aðlögunartíma til að koma sér upp níutíu daga birgðum. Hafa fulltrúar landanna gefið óformlega til kynna í sambandi við fund stjórnarnefndar stofnunarinnar að Íslandi yrði veittur **fimm ára aðlögunartími** ef það kys að sækja um aðild að stofnuninni með þeim skilmálum. Mætti þá auka olíubirgðahald og eftir atvikum olíubirgðarými í áföngum.

Samkvæmt reglum Alþjóðaorkustofnunarinnar má **reikna neyðarbirgðir** með tvennum hætti. Annars vegar eru teknar þrjár helstu olíuvörurnar sem notaðar eru og margfaldað með 1,2 til að fá út jarðolíugildi en allir útreikningar hjá stofnuninni miðast við jarðolíu (hráolíu). Hins vegar er miðað við allar olíuvörur sem notaðar eru og margfaldað með 1,065. Fyri leiðin virðist Íslendingum nokkru hagstæðari nú.

Þrjár helstu olíuvörurnar um þessar mundir á Íslandi eru gasolía, svartolía (brennsluolía) og bensín. Á árinu 1981 var notkunin á þessum vörum samkvæmt reglum Alþjóðaorkustofnunarinnar en í venjulegum tonnum talið (innflutningur að frádregnum birgðum í árslok og að viðbættum birgðum í ársbyrjun) sem hér segir: gasolía 221 000 tonn, svartolía 169 000 tonn og bensín 92 000 tonn eða samtals 482 000 tonn. Notkunina á árinu 1987, eftir fimm ára aðlögunartíma, mætti áætla sem hér segir: svartolía 185 000 tonn, gasolía 175 000 tonn og bensín 110 000 tonn eða samtals 470 000 tonn sem er um 3% minna en á árinu 1981.

Sé miðað við þessa spá um notkun á ofangreindum olíuvörum á Íslandi á árinu 1987, 470 000 tonn, þyrfti **Ísland** samkvæmt reglum Alþjóðaorkustofnunarinnar um níutíu daga birgðir að eiga ætíð tiltækar í landinu **129 000 tonn** samtals af svartolíu, gasolíu og bensíni. Þessi tala er fundin með því að deila í heildarnotkun ársins á þessum olíuvörum, 470 000 tonn, með dagafjölda ársins, 365, til að fá út olíunotkun á dag. Síðan er margfaldað með 90 til að fá út 90 daga olíunotkun. Loks er margfaldað með 10% til að taka tillit til ótiltækra birgða. Í stuttu máli er dagleg notkun olíuvaranna þriggja margfölduð með hundrað til að reikna níutíu daga birgðaskyldu Íslands samkvæmt reglum stofnunarinnar.

Samkvæmt upplýsingum íslensku olíufélaganna höfðu þau 216 347 tonna geymarými fyrir gasolíu, svartolíu og bensín á landinu öllu hinn 31. október 1981 en annað tiltækt rými er hverfandi. Á innflutningshöfnunum Reykjavík og Seyðisfirði er rými fyrir 137 600 tonn en í litlum birgðastöðvum víðs vegar um landið eru geymar fyrir 78 747 tonn. Þar eð geymarými fyrir 12 000 tonn bætist við á næstunni er birgðarýmið samtals rösk 228 000 tonn. Telja þeir sem best þekkja til að **ekki þurfi að auka við geymarýmið** til að rúma ofangreint magn, 129 000 tonn (um 57% nýting). Heppilegast má telja að birgðir Íslands yrðu geymdar á Íslandi þótt heimilt sé eins og áður segir að taka tillit til birgða erlendis.

Talsvert hefur skort á að Ísland uppfyllti skilyrði Alþjóðaorkustofnunarinnar um olíubirgðahald á undanförunum árum. Meðalbirgðir af gasolíu, svartolíu og bensíni með mánaðarmillibili 1. janúar—31. desember voru sem sé samanlagt:

1978: 89 000 tonn

1979: 82 000 tonn

1980: 99 000 tonn

1981: 91 000 tonn.

Ofangreindar tölur sýna að birgðahaldið hefur aukist talsvert. Á sama tíma hefur olíu-notkunin dregist talsvert saman. Sé gert ráð fyrir 95 000 tonna meðalbirgðum árunna 1980—1981 þarf Ísland að **auka birgðahald um 34 000 tonn** til að fullnægja níutíu daga birgðaskyldu Alþjóðaorkustofnunarinnar sem jafngildir 129 000 tonnum. Meðalbirgðirnar 1980—1981 eru 74% af því sem þarf, þ. e. þær samsvara 66 daga birgðum.

Meðalbirgðir í upphafi janúar—mars 1982 voru 129 000 tonn. Þetta er sama og þarf, níutíu daga birgðir. Samkvæmt reynslunni eru birgðir á þessum árstíma meiri en venjulega og því ekki unnt að gera ráð fyrir að meðalbirgðir alls ársins verði í líkingu við þær. Þetta er þó vísbending um áherslu á aukið olíubirgðahald héraendis. Til samanburðar má geta þess að meðalbirgðirnar í janúar—mars 1981 voru 101 000 tonn og í janúar—mars 1980 109 000 tonn.

Ef íslensk stjórnvöld telja rétt að hér séu níutíu daga birgðir af þremur helstu olíuvör- unum hvort sem Ísland er aðili að Alþjóðaorkustofnuninni eða ekki yrði út af fyrir sig ekki um að ræða **aukakostnað** (brúttókostnað) **vegna aukningar birgðahalds** samfara aðild Ís- lands að stofnuninni. Nauðsynlegt þykir þó að gera hér grein fyrir kostnaði við aukið birgða- hald miðað við undanfarin ár.

Kostnaðurinn við að halda 34 000 tonna birgðir af þremur helstu olíuvör- unum umfram það sem gert var á árabílinu 1980—1981 er breytilegur, m. a. vegna sífelldra verðbreytinga á alþjóðlega olíumarkaðinum og mismunandi fjármagnskostnaðar. Sé tekið mið af fob- kaupverði á tonn í Rotterdam hinn 26. mars 1982 (svartolía: \$ 189,25, gasolía: \$263,75 og bensín: \$ 269,25) og flutningskostnaði frá Sovétríkjunum (\$ 9,96 á tonn í mars 1982) mundu þessi **34 000 tonn** kosta 8,4 milljónir Bandaríkjadala **hingað komin** sem gerir á sölugengi sama dag (1 \$=10,17 krónur) **85,4 milljónir króna**. Hér er miðað við sama hlutfall og í áætlaðri notkun árið 1987 (svartolía 39% eða 13 260 tonn, gasolía 37% eða 12 580 tonn og bensín 24% eða 8 160 tonn). Kaupin á viðbótarolíunni mætti framkvæma í áföngum á fimm ára aðlögunartímanum þegar markaðsaðstæður teldust hentugar.

Sé gert ráð fyrir 50% **vaxtakostnaði** vegna kaupa á 34 000 tonnum af viðbótarolíu fyrir 85,4 milljónir króna kemur út talan **42,7 milljónir króna á ári**. Eðlilegt sýnist að miða við 50% vaxtakostnað, þ. e. gengistryggt lán. Í því sambandi má nefna að gengi Bandaríkjadals gagnvart krónunni hækkaði um 31% frá árslokum 1980 til ársloka 1981, svo og að milli- bankavextir í Lundúnum af sex mánaða lánunum í Bandaríkjadöllum voru að meðaltali 16,1% í júlí 1981—febrúar 1982. Þá má benda á að lánskjaravísitalan hækkaði um 48% frá desem- ber 1980 til desember 1981. Vaxtakostnaðurinn legðist fyrst að fullu á í lok fimm ára aðlögunartímans.

Ef vaxtakostnaðurinn væri látinn koma fram í verðlagi á svartolíu, gasolíu og bensíni — miðað við áætlaða 470 000 tonna notkun á árinu 1987 (557 220 000 lítra, þ. e. 185 000 tonn af svartolíu×1 095 lítra í tonni eða 202 575 000 lítra, 175 000 tonn af gasolíu×1 183 lítra í tonni eða 207 025 000 lítra og 110 000 tonn af bensíni ×1 342 lítra í tonni eða 147 620 000 lítra) og jafna krónutöluhækkun á lítra — þyrfti að **hækka útsöluverð á hverj- um lítra um 8 aura**, þ. e. svartolíulítrann (lægsta verð) úr 2,28 krónum (hinn 26. mars 1982) í 2,36 krónur eða um 3,5%, gasolíulítrann úr 3,65 krónum í 3,73 krónur eða um 2,2% og bensínlítrann úr 9,45 krónum í 9,53 krónur eða um 0,8%. Ef hins vegar væri miðað við jafnháa hundraðshlutahækkun á hvern lítra af olíu — á grundvelli áætlaðrar notkunar árið 1987 og útsöluverðs hinn 26. mars 1982 — kæmi út **meðalhækkunin 1,6%** sem þýddi að svartolíulítrinn (lægsta verð) þyrfti að hækka úr 2,28 krónum í 2,32 krónur eða um 4 aura, gasolíulítrinn úr 3,65 krónum í 3,71 krónu eða um 6 aura og bensínlítrinn úr 9,45 krónum í 9,60 krónur eða um 15 aura.

Það gæti auðveldað lausn birgðahaldsmálsins ef heimiluð yrði tollgeymsla á bensíni þannig að verðtollur væri greiddur við sölu en ekki innflutning. Slíkt kæmi til móts við

notendur að því leyti að þeir þyrftu þá ekki að greiða allan kostnað af aukningu birgða af olíuvörum.

Í olíukaupasamningum viðskiptaráðuneytisins við sovéska ríkisolíufélagið Sojuznefteexport hefur verið almennt ákvæði þess efnis að kaupandi megi ekki selja olíuna áfram til þriðja lands án skriflegs samþykkis seljanda. Samningsákvæði þetta kom inn í olíukaupasamninga okkar við Sovétmenn löngu áður en Alþjóðaorkustofnuninni var komið á fót árið 1974. Haustið 1979 var ekki samþykkt að fella ákvæðið niður en bent á að sækja mætti um undanþágu í einstökum tilvikum. Miðað við óbreytt ákvæði í samningunum við Sovétmenn og úthlutunarskyldu Íslands á neyðartímum ef það gerist aðili að Alþjóðaorkustofnuninni mundi koma til úthlutunar olíu sem **væntanleg** væri til landsins frá öðrum löndum en Sovétríkjunum, væntanlega gasolíu, en til úthlutunar af þeirri gasolíu sem er komin til Íslands mundi aðeins koma í algerum undantekningartilvikum. Til álita kæmi að eiga eitthvert **umframmagn** af gasolíu hér á landi eða jafnvel erlendis til að vera betur undir það búnir að úthluta af einni olíutegund þótt það sé ekki skylt. Í þessu sambandi má minna á að samkvæmt 16. gr. samningsins um alþjóðaorkuáætlun getur þátttökuland á neyðartímum notast við umframbirgðir sínar í stað þess að gera ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn. Olíubirgðir Íslendinga yrðu gefnar upp í jarðolíugildum. Þyrftum við því ekki að eiga níutíu daga birgðir af hverri olíutegund um sig þótt það skapaði reyndar mest öryggi heldur samanlagt níutíu daga birgðir af þremur helstu olíuvörum, gasolíu, svartolíu og bensíni. Til að draga úr hugsanlegum úthlutunarerfiðleikum ef hlutfall sovésku olíunnar í heildarinnflutningi væri óvenjuhátt (hærra en 60—70% eins og verið hefur undanfarin ár) gætu Íslendingar í stað umframbirgðaleiðarinnar **hniakað birgðahlutföllum til**, sem sé haft meira en níutíu daga birgðir af úthlutunarhæfri vestrænni olíu en minna en níutíu daga birgðir af sovésku olíunni.

Í aðildarríkjum Alþjóðaorkustofnunarinnar hafa olíufélög að jafnaði **fjármagnað** byggingu olíugeyma og kaup á olíu. Þó eru nokkur dæmi um annað fyrirkomulag. Svissneska ríkisstjórnin hefur veitt lán í þessu skyni með góðum kjörum. Í sambandslýðveldinu Þýskalandi hefur sérstök stofnun í eigu olíufélaga haldið birgðir en ríkisstjórnin hefur gengið í ábyrgð fyrir lánnum til hennar. Í Bandaríkjunum, Japan og sambandslýðveldinu Þýskalandi hafa ríkisstjórnir fjármagnað geyma og birgðir að hluta til. Í aðildarríkjunum lendir aukinn kostnaður við byggingu geyma eða birgðahald alls staðar á notendum að lokum, kemur fram í herra verði eða jafnvel skattlagningu.

Nefna má að í Danmörku er um að ræða talsverða aðstoð af hálfu stjórnvalda. Komið hefur verið á fót sjálfseignarstofnun, Danske Olieberedskabslagre, og geta þeir sem halda skulu neyðarbirgðir orðið aðilar að stofnuninni. Sér hún um neyðarbirgðahald gegn gjaldi en aðilarnir geta hækkað verð á olíu undir eftirliti verðlagsyfirvalda til að standa straum af kostnaðinum. Unnt er að veita ríkisábyrgðir fyrir innlendum og erlendum lánnum.

Hér á landi virðist einfaldast að fela **olíufélagunum** að sjá um að auka birgðahald en verðlagsyfirvöld mundu heimila þá verðhækkun sem þarf til að standa undir kostnaði af slíku. Nauðsynlegt kann að vera að veita ríkisábyrgð á lánnum vegna aukinna kaupa á olíu.

Í **stjórnarsáttmála ríkisstjórnar Gunnars Thoroddsens** er mælt fyrir um athugun á því hvernig tryggt verði að nauðsynlegt magn birgða af olíuvörum sé ætíð til í landinu. Markmiðið er aukið öryggi í olíumálum eins og hjá Alþjóðaorkustofnuninni þar sem nú er miðað við níutíu daga neyðarbirgðir olíu. Öll aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar nema Finnland og Ísland miða nú við þetta ákveðna lágmark, m. a. Frakkland vegna aðildar að Efnahagsbandalagi Evrópu. Þess má geta að olíubirgðirnar í bandalagsríkjunum nægðu til um 130 daga notkunar hinn 1. janúar 1981 og 1982. Finnland hefur sem hin ríkin hernaðarbirgðir til vara. Aukningu birgðahalds hér á landi fylgir að vísu umtalsverður **kostnaður** eins og tölurnar hér að framan sýna. Á hitt ber að líta í þessu sambandi að olíufélögin og aðrir ábyrgir aðilar, t. d. olíuviðskiptanefnd, hafa bent á nauðsyn á auknu olíubirgðahaldi til að

auka olíuöryggi hér á landi. Virðist óhjákvæmilegt að leggja í aukinn kostnað við olíubirgðahald á næstunni hvort sem það gerist í tengslum við aðild að Alþjóðaorkustofnuninni eða ekki. Síðar verður vikið nánar að kostnaðarhlið aðildar.

Við athugun á **birgðastöðu** fyrir landið allt í upphafi hvers mánaðar árið 1979 kemur fram að birgðir gasolíu nægja minnst til 42 daga notkunar hinn 1. apríl, birgðir svartolíu til 19 daga notkunar hinn 1. júlí og birgðir bensíns til 16 daga notkunar hinn 1. janúar. eru ótíltækar birgðir þó reiknaðar með. Hefur því ekki alltaf mátt miklu muna að út af brygði. Birgðastaðan að þessu leyti batnaði 1980—1981, einkum gasolíubirgðastaðan þar eð minnstu birgðir á árinu 1980 nægðu til 85 daga notkunar. Geta má þess að til skorts á flugvélabensíni fyrir smáflugvélar kom í apríl og nóvember 1980.

Nágrannaþjóðir okkar hafa talið nauðsynlegt að hafa olíubirgðamál sín í lagi og hika ekki við að leggja í þann kostnað sem því er samfara. Hið ótrygga ástand og horfur í olíumálum heimsins valda mestu og þjóðirnar vilja ekki vera háðar einstökum olíuframleiðslulöndum um of. Að vísu mætti halda því fram að ódýrasta lausnin fyrir okkur Íslendinga væri sú að liggja með sem minnstar olíubirgðir en þetta gildir aðeins svo lengi sem allt gengur vel. Ófyrirsjáanlegar efnahagslegar afleiðingar geta hlotist af því ef olíuflutningaskip sem koma á með olíu til Íslands á síðustu stundu á miðri loðnuvertíð verður fyrir óvæntum töfum svo að aðeins eitt dæmi sé tekið. Íslendingar eru það háðir olíuinnflutningi að þeir verða sem aðrar þjóðir að auka olíubirgðahald til að auka **öryggi** í sjávarútvegi og öðrum atvinnugreinum, samgöngum og upphitun húsa. Í aðild að Alþjóðaorkustofnuninni mundi felast meira öryggi en á grundvelli einhliða birgðaaukningar vegna olíuneyðarkerfis stofnunarinnar og þá möguleika á úthlutun olíu frá öðrum aðildarríkjum þegar illa stæði á.

2.3. Takmörkun á eftirspurn eftir olíu á neyðartímum.

Samkvæmt II. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun skal hvert þáttökuland ætíð hafa tilbúna **áætlun um mögulegar ráðstafanir** til takmörkunar á eftirspurn eftir olíu á neyðartímum. Nánari ákvæði um takmörkun á eftirspurn eru í IV. kafla samningsins um framkvæmd neyðarráðstafana og verður vikið að þeim í kafla 2.5 hér á eftir. Almenna reglan er 7 eða 10% minnkun olíuotkunar en í undantekningartilvikum er hugsanlegt að takmörkun á eftirspurn verði hert umfram það, samanber 15. og 20. gr. samningsins.

Ekki er skilyrði að þessi áætlun liggji fyrir um leið og ríki gerist aðili að Alþjóðaorkustofnuninni heldur skal gera hana eins fljótt og auðið er. Hefur stofnunin **eftirlit** með því að þáttökulöndin uppfylli skyldu sína um gerð áætlunarinnar. Beinist eftirlitið að því að tryggja að þáttökulöndin séu búin undir takmörkun á eftirspurn eftir olíu á neyðartímum. Fara athuganir á áætlunum einstakra landa fram annað hvert ár, venjulega í höfuðborgum viðkomandi landa, og taka 1—2 daga. Niðurstöðurnar eru síðan ræddar í fastanefndinni um neyðartilvik.

Með því að takmarka eftirspurn eftir olíu á neyðartímum **lengist** verulega sá **tími** sem þáttökulöndin eru sjálfum sér nóg um olíu þrátt fyrir samdrátt í olíuinnflutningi. Fyrir þau ríki sem framleiða ekki olíu skiptir verulegu máli að brugðist sé við olíuskorti að hluta til með takmörkun á eftirspurn þar sem það hefur í för með sér að þáttökulönd sem framleiða olíu leggja fram verulegan skerf til olíuneyðarkerfis stofnunarinnar. Þess má geta hér að **olíuframleiðsla þáttökulandanna** er töluverð, var röskar 600 milljónir tonna árið 1977 og verður væntanlega rúmlega 700 milljónir tonna árið 1990. Helstu framleiðslulöndin eru Bandaríkin, Kanada, Bretland og Noregur. Olíuinnflutningsmarkmið þáttökulandanna fyrir árið 1980 var röskar 1200 milljónir tonna. Hér er gert ráð fyrir jarðolígildum.

Skylda allra þáttökulanda til að takmarka eftirspurn eftir olíu á neyðartímum nær aðeins til almennra neyðartilvika, þ. e. þegar olíuadrættir þáttökulandanna í heild (hópsins) minnka eða ætla má með rökum að þeir minnki um minnst 7%. Í sérstökum

neyðartilvikum, þ. e. þegar olíuaðdrættir einhvers þáttökulands, eins eða fleiri, en ekki hópsins alls minnka eða ætla má með rökum að þeir minnki um minnst 7%, skal einungis það þáttökuland bera sjálft fyrstu 7% minnkunarinnar en önnur þáttökulönd úthluta því olíumagni sem á vantar. Geta þau uppfyllt úthlutunarskyldu sína með hvaða ráðstöfunum sem þau kjósa, m. a. ráðstöfunum til takmörkunar á eftirspurn eða notkun neyðarbirgða. Eins og sagt er frá í kafla 2.2 má notast við hugsanlegar umframbirgðir í stað þess að takmarka eftirspurn á grundvelli 16. gr. samningsins. Þá er unnt að hnika til hlutföllum innan ramma níutíu daga heildarbirgða af þremur helstu olíuvörðunum þannig að legið sé með meira en níutíu daga birgðir af þeirri tegund olíu sem erfiðast er að spara en minna en níutíu daga birgðir af hinum tegundunum.

Þáttökulöndin ráða hvers konar **ráðstafanir** gerðar eru til að framkvæma hina samningsbundnu takmörkun á eftirspurn í neyðartilvikum og geta þær verið **mismunandi**. Hér kemur til greina sjálfviljug takmörkun, fyriræli í formi tilskipana, t. d. um lægri hámarks- hraða ökutækja, og loks skömmun, jafnvel á olíu til húshitunar. Þegar samningurinn um alþjóðaorkuáætlunina var gerður bjuggust þáttökulöndin ekki við að þurfa að grípa til skömmunarseðla ef takmarka þyrfti eftirspurn eftir olíu um 10% eða minna. Voru löndin sammála um að skömmunarseðla fyrir bensín og dísilolíu á bíla þyrfti ekki að nota fyrir en olíuaðdráttaneyðin færi yfir 15% af meðalnotkun þar eð slík skömmun hefði í för með sér mikið stjórnfarslegt vafstur og óþægindi fyrir notendur vegna mjög mismunandi aksturs- þarfa þeirra.

Danir hafa í sinni áætlun gert ráð fyrir takmörkun olíunotkunar í akstri, til raforku- framleiðslu og annarra nota. Ef til 7% takmörkunar kæmi mundi hámarkshraði á hraðbrautum og þjóðvegum verða lækkaður í 70 kílómetra á klukkustund. Ef þetta nægði ekki mundi akstur einkabíla annan hvern sunnudag verða bannaður. Ef til 10% takmörkun- ar kæmi væru aksturstakmarkanir á sunnudögum ætíð nauðsynlegar og þyrftu þær jafnvel að ná til hluta af laugardegi. Danir benda á að áhrif þessara aðgerða minnki fyrir þá sök að hátt bensínverð hefur nú þegar dregið úr frístundaakstri. Jafnhliða þessu yrði hafður uppi bensínsparnaðaráróður. Ekki þarf að fara sérstökum orðum um aðgerðir Dana til að spara rafmagn þar eð innan við 2% af raforkuframleiðslu Íslendinga grundvallast á notkun dísilolíu. Danir gera ráð fyrir því að olíufélög afhendi minni olíu en ella. Vegna árstíðabundinna sveiflna í olíunotkun, nauðsynjar á vissum undanþágum og annars konar forgangsröðun er þó talið að miða þurfi við lítið eitt hærri hundradshluta takmörkunar á eftirspurn en greint er frá í samningnum um alþjóðaorkuáætlun. Gengið er út frá því að almenningsfarartæki og skip séu meðal forgangsaðila.

Svíar hafa gert áætlun sem nær til því sem næst allra olíuvara. Unnt er að úthluta bensíni eða jafnvel skammta það en í olíuneyðinni 1973—1974 var bensín skammtað um hríð. Í áætluninni er gert ráð fyrir óframseljanlegum miðum sem úthlutað er á grundvelli bifreiða- skráningar. Koma má við forgangsröðun, láta t. d. almenningsfarartæki og leigubíla sitja fyrir. Þá má veita undanþágur frá skömmun sem miðað er við að standi skamman tíma. Kleift er að koma við skömmun á olíu til húshitunar og er þá notkunin á síðustu tveimur árum lögð til grundvallar. Jafnframt er gert ráð fyrir forgangi vissra aðila, t. d. sjúkrahúsa, svo og undanþágukerfi á grundvelli beiðna. Þá er sérstakt kerfi vegna úthlutunar til iðnaðar- þarfa en forgangsröðun var ekki lokið vorið 1980. Þess má geta að Svíar beittu aðallega orkusparnaðaráróðri og að nokkru leyti tilskipunum þegar þeir áttu í sérstökum erfiðleikum með olíu vorið 1979. Undirbúningi áætlana, orkusparnaðaráróðri og framkvæmd takmörkun- ar á eftirspurn fylgir að sjálfsgöðu nokkur kostnaður.

Norðmenn vinna að gerð áætlunar þar sem gert er ráð fyrir úthlutun og skömmun og hefur lögum frá árinu 1956 um neyðarskipulag og viðbúnað verið breytt á þann veg að þau taka nú til olíuneyðar.

Orkusparnaðarnefnd iðnaðarráðuneytisins hefur gefið **umsögn** um það með hvaða hætti unnt væri að minnka olíunotkun hér á landi um **10%** ef á þyrfti að halda vegna olíuneyðar og komið þar fram með vissar ábendingar. Telur nefndin að með áróðri í fjölmiðlum og miðlun upplýsinga þar sem gerð væri grein fyrir aðdraganda olíuneyðarinnar og mikilvægi þess að minnka **bensínnotkun** megi ná allt að 7% tímabundnum samdrætti. Ef minnka þyrfti bensínnotkun umfram 7% telur nefndin að eina leiðin sem til greina kæmi væri skömmtnun á bensíni. Telur hún nauðsynlegt að útbúa slíkt skömmtnunarkerfi hvort sem Ísland gerist aðili að Alþjóðaorkustofnuninni eða ekki. Áður en til skömmtnunar kæmi telur nefndin þó eðlilegt að sjá hversu miklum bensínsparnaði yrði náð fyrsta mánuðinn og gera síðan frekari ráðstafanir í ljósi þeirrar reynslu. Í þessu sambandi ræddi nefndin einnig möguleika á ýmsum hliðarráðstöfunum, svo sem bættum almenningssamgöngum og tímabundnum aukaskatti á bensín, m. a. til að leggja áherslu á mikilvægi málsins og greiða almenningssamgöngurnar niður.

Orkusparnaðarnefnd telur að skammta beri **gasolíu** á fiskiskip strax og ákvörðun er tekin um að minnka olíunotkun um 10%. Skömmtnuninni yrði þannig háttað að hvert skip fengi ákveðinn olíukvóta meðan á neyðinni stæði, t. d. 85% af notkuninni árið áður. Jafnframt yrði um hríð stefnt að því að leggja orkufrekustu skipunum og/eða auka hlutfallslega sókn minni báta sem nota minna magn af olíu á hvert tonn afla. Í húshitun yrði gripið til þeirra ráða að stilla öll kynditæki á landinu, stilla hitakerfi og bæta stýringu þeirra þar sem það hefur ekki þegar verið gert. Opinberir aðilar hefðu frumkvæði að slíkum aðgerðum og hópur manna yrði beinlínis ráðinn til að sinna þessum verkefnum, svo og til að aðstoða og upplýsa fólk á hverjum stað til að minnka orkunotkun eftir öðrum leiðum. Að því er varðar gasolíunotkun bifreiða yrði farið að á sama hátt og með bensínið að öðru leyti en því að draga mætti um hríð verulega úr vöruflutningum með langferðabílum og leggja í þess stað áherslu á flutninga með skipum.

Orkusparnaðarnefnd bendir á að loðnuverksmiðjur séu stærstu notendur **svartolíu** hér á landi en mikill mismunur sé á orkunýtingu einstakra verksmiðja. Telur nefndin því eðlilegt að vinnslunni yrði beint til þeirra verksmiðja sem nota minnsta olíu á hvert tonn hráefnis að svo miklu leyti sem unnt er og hagkvæmt þykir með tilliti til lengri flutninga. Svartolíunotkun fiskiskipa yrði takmörkuð með sama hætti og gasolíunotkun þeirra. Varðandi aðra notkun svartolíu, svo sem í sementsverksmiðjunni, grasköggla verksmiðjum o. fl., eru möguleikar á skyndilegum samdrætti minni ef halda á fullum afköstum. Hugsanlegt er að kol komi í einhverjum mæli í stað svartolíu á næstu árum, a. m. k. í sementsverksmiðjunni.

Orkusparnaðarnefnd bendir að lokum á að eina leiðin til að draga úr notkun þotueldsneytis sé hreinlega fækkun ferða.

Nefndin til að kanna málefni Alþjóðaorkustofnunarinnar telur að fara þyrfti varlega í að gera upp á milli einstakra olíunotenda vegna þeirra erfiðleika sem slíkt kynni að skapa í framkvæmd þótt ekki verði komist hjá vissri forgangsröðun, t. d. vegna sjúkraþjónustu. Úthlutun olíu miðað við fyrri notkun sama notanda kynni að vera auðfarnari til **árangurs** almennt séð, svo og áróður og jafnvel tímabundin verðhækkun.

Þess skal getið að ekki er út af fyrir sig nauðsynlegt að grípa til jafnmikillar takmörkun- ar á öllum tegundum **olíuvara**.

Takmörkun á eftirspurn eftir olíu þegar neyð er ekki fyrir hendi fellur undir ráðstafanir til orkusparnaðar. Verður nánar vikið að þeim í kafla 2.8 hér á eftir. Umræður um þetta atriði geta þó átt sér stað í tengslum við athugun á áætlun þátttökulanda um takmörkun á eftirspurn eftir olíu á neyðartímum enda geta vissar ráðstafanir jafnt komið að gagni í neyð sem við almennar aðstæður, t. d. olíusparnaðaráróður.

EKKI hefur enn komið til takmörkunar á eftirspurn eftir olíu á neyðartímum þótt Alþjóðaorkustofnunin hafi starfað frá því í nóvember 1974.

2.4. Úthlutun olíu á neyðartímum.

Í III. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun eru ákvæði um úthlutun olíu á neyðartímum. Nánari ákvæði er að finna í IV. kafla samningsins um framkvæmd neyðarráðstafana sem vikið verður að í kafla 2.5 hér á eftir. Kemur til úthlutunar ásamt takmörkun á eftirspurn hvenær sem olíuaðdrættir alls hópsins eða einhvers þáttökulands minnka eða ætla má með rökum að þeir minnki um minnst 7%. **Markmiðið** með reglunum er að tryggja að þáttökulöndin beri öll jafnan hluta byrðanna sem af neyðinni hljótaskast.

Í 7. gr. samningsins er að finna **skilgreiningar** sem snerta úthlutun í **almennum neyðartilvikum**, þ. e. þegar olíuaðdrættir þáttökulandanna í heild minnka eða ætla má með rökum að þeir minnki um minnst 7%. Taka má fræðilegt dæmi til nánari skýringar.

Ef minnkun aðdrátta hópsins í apríl—maí 1982 næmi meira en 12% væri þáttökulöndunum öllum skylt, samanber þó 16. gr., að takmarka eftirspurn um 10%. Það hrykki samt ekki til og má hugsa sér að 5 milljónir tonna vanti svo að vegið sé upp á móti minnkun aðdráttanna á mánuði (sem samsvarar um 13,5% minnkun nánar tiltekið). Miðað væri við heildarolíunotkun Íslendinga á öllum fullunnum olíuvörum á árinu 1981, **endanlega notkun**, en hún var um 540 000 tonn eða 45 000 tonn á mánuði. Á neyðartímum í apríl og maí ætti Ísland þá samkvæmt því að **takmarka eftirspurn** um 10% eða 4 500 tonn á mánuði. Þegar takmörkunin er dregin frá mánaðarnotkuninni koma út 40 500 tonn, **leyfileg notkun** Íslands á mánuði. Síðan yrði reiknuð skyldunotkun neyðarbirgða Íslands á mánuði, þ. e. hlutdeild Íslands í aðdráttaskorti hópsins, 5 milljónum tonna. Hlutfallið milli neyðarbirgðaskyldu Íslands og neyðarbirgðaskyldu hópsins er 0,0005 og mundi skyldunotkun neyðarbirgða hjá Íslendingum því vera 5 milljónir tonna $\times 0,0005$ eða 2500 tonn á mánuði. Dregst sú tala frá 40 500 og koma þá út 38 000 tonn sem yrði **aðdráttaréttur** Íslands á mánuði. Ef aðdrættir Íslands væru minni en 38 000 tonn á mánuði, t. d. 33 000 tonn, ætti Ísland að fá **úthlutað** því magni sem á vantaði fyrir hvern mánuð sem neyðin stæði, þ. e. 5 000 tonnum í apríl og sama í maí í þessu dæmi. Ef aðdrættir Íslands væru hins vegar meiri en 38 000 tonn á mánuði, t. d. 45 000 tonn eins og venjulega, ætti Ísland að úthluta umframmagninu til annarra þáttökulanda fyrir hvorn mánuðinn um sig, þ. e. 7 000 tonnum fyrir hvorn neyðarmánuðinn um sig.

Í **sérstökum neyðartilvikum**, þ. e. þegar olíuaðdrættir einhvers þáttökulands, eins eða fleiri, en ekki hópsins alls minnka eða ætla má með rökum að þeir minnki sem nemur meira en 7% skal viðkomandi þáttökuland bera af endanlegri notkun sinni minnkun olíuaðdrátta sinna sem nemur allt að 7% af endanlegri notkun þess á eins árs viðmiðunartíma en fær úthlutað frá hinum þáttökulöndunum því sem á vantar. Ákvæði hér að lútandi er að finna í 8. gr. samningsins.

Í 9.—11. gr. samningsins eru síðan ýmis ákvæði sem snerta bæði almenn og sérstök neyðartilvik. Í 10. gr. er reynt að tryggja sanngjarnt verð á þeirri olíu sem úthlutað er á neyðartímum. Í júlí 1980 voru samþykktar reglur til að greiða fyrir lausn deilna um verðlagningu olíunnar í slíkum tilvikum.

Ef Íslandi væri skylt að úthluta olíu á neyðartímum og sams konar ákvæði væri í olíukaupasamningum okkar við Sovétmenn og verið hafa, sem sé að Ísland geti ekki selt olíuna þriðja landi án skriflegs samþykkis, gæti Ísland án umsvifa **úthlutað olíu** sem væntanleg væri til landsins frá öðrum löndum, t. d. **Bretlandi**. Til þess að þetta gæti tekist þyrfti þó að vera fyrir hendi samningur við það ríki sem olían kemur frá þess efnis að olíuna mætti flytja þaðan, jafnvel á neyðartímum. Svo sem greint er frá í kafla 2.2 má draga úr áhrifum hugsanlegrar úthlutunar olíu af Íslands hálfu með því að hnika til hlutföllum innan ramma níutíu daga heildarbirgða af þremur helstu olíuvörum þannig að til séu meira en níutíu daga birgðir af úthlutunarhæfri vestrænni olíu en minna en níutíu daga birgðir af sovésku olíunni. Einnig kæmu birgðir umfram skyldubundnar níutíu daga heildarbirgðir til greina en það væri dýrari kostur.

Ekki er talið sennilegt að úthlutun olíu til Íslands gæti dregist svo mjög á neyðartímum að landið yrði olíulaust þar sem fjarlægðin hingað frá öðrum löndum er ekki mikil.

Þótt Ísland mundi ekki uppfylla hið almenna skilyrði um níutíu daga olíubirgðir meðan á **aðlögunartíma** stæði hefði það ekki áhrif á hugsanlega **olíuúthlutun** til Íslands á þessum tíma, þ. e. til lækkunar, þar sem byggt er á endanlegri notkun á viðmiðunartíma við úthlutun. Hitt er annað mál að ríki sem hefur ónógar birgðir og á rétt á úthlutun kynni að þurfa að grípa til strangari takmörkunar á eftirspurn eftir olíu en almennt er nauðsynlegt meðan beðið væri olíuúthlutunar. Jafnframt kynni það að þurfa að grípa til strangari takmörkunar á eftirspurn eftir olíu en almennt gerist ef það þyrfti að úthluta olíu. Þótt Ísland gæfi neyðarbirgðir sínar upp í gasolíu, svartolíu og bensíni mundi það þó hafa rétt til úthlutunar á öðrum tegundum **olíuvara** á neyðartímum, t. d. þotueldsneyti, þar eð neyðarbirgðaskyldan miðast við jarðolíugildi. Almenna skilyrðinu um vissa lágmarksminnkun aðdrátta yrði þó að vera fullnægt.

Enn hefur **ekki** komið til **úthlutunar olíu á neyðartímum** frá því að Alþjóðaorkustofnuninni var komið á fót í nóvember 1974.

2.5. Framkvæmd neyðarráðstafana.

Í IV. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun er fjallað um framkvæmd neyðarráðstafana. Eru **tvenns konar** neyðarráðstafanir tilgreindar, skyldubundin takmörkun á eftirspurn eftir olíu samkvæmt II. kafla samningsins og úthlutun tiltækrar olíu samkvæmt III. kafla hans. Eins og áður segir hefur ekki enn reynt á neyðarráðstafanirnar. Það er **skilyrði** fyrir framkvæmd neyðarráðstafana að olíuaðdrættir þátttökulanda í heild eða einhvers þátttökulands minnki eða ætla megi með rökum að þeir minnki svo sem nú verður greint frá. Átt er við samanlagða innflutta olíu og olíu sem unnin er innanlands.

Í 13.—15. gr. samningsins eru ákvæði um skyldu þátttökulanda til að takmarka eftirspurn eftir olíu og úthluta henni í **almennum neyðartilvikum**, þ. e. þegar olíuaðdrættir þátttökulandanna í heild minnka eða ætla má með rökum að þeir minnki um minnst 7%. Samkvæmt 13. gr. skal hvert þátttökuland hvenær sem daglegt magn olíuaðdrátta hópsins minnkar eða ætla má með rökum að það minnki sem nemur a. m. k. 7% af daglegu meðaltali endanlegrar notkunar hans á viðmiðunartíma gera ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn er nægja til að draga úr endanlegri notkun þess sem nemur 7% af endanlegri notkun þess á viðmiðunartímanum. Úthlutun tiltækrar olíu milli þátttökulandanna skal einnig fara fram, samkvæmt 7. gr. samningsins sem snertir úthlutun í almennum neyðartilvikum og auk þess 9.—11. gr. Í 14. gr. er síðan mælt fyrir um 10% takmörkun á eftirspurn og úthlutun olíu þegar olíuaðdrættir hópsins minnka eða ætla má með rökum að þeir minnki um a. m. k. 12%. Samkvæmt 13. gr. er minnkun olíuaðdrátta því 7—12% en samkvæmt 14. gr. 12% eða meira. Samkvæmt 15. gr., samanber 20. gr., getur komið til þess að skyldubundin takmörkun á eftirspurn í almennum neyðartilvikum verði hert umfram áðurgreind 7 og 10% auk þess sem til úthlutunar olíu kemur. Getur þetta hugsast þegar samanlögð dagleg skyldunotkun neyðarbirgða hefur náð 50% af neyðarbirgðaskyldu, þ. e. neyðarbirgðirnar endast einungis í 45 daga.

Í **sérstökum neyðartilvikum**, þ. e. þegar daglegt magn olíuaðdrátta einhvers þátttökulands minnkar eða ætla má með rökum að það minnki þannig að daglegt meðaltal endanlegrar notkunar þess minnki sem nemur meira en 7% af daglegu meðaltali endanlegrar notkunar þess á viðmiðunartímanum skal úthlutun tiltækrar olíu til þess þátttökulands fara fram, samkvæmt 8. gr. samningsins sem varðar úthlutun í sérstökum neyðartilvikum og þar að auki 9.—11. gr. Leiðir þetta af 17. gr. samningsins. Skal viðkomandi þátttökuland þá bera af endanlegri notkun sinni minnkun olíuaðdrátta sinna sem nemur allt að 7% af endanlegri notkun þess á viðmiðunartímanum. Önnur þátttökulönd úthluta því olíumagni sem á skortir. Þurfa þau ekki að gera ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn.

Samkvæmt 18. gr. merkir **viðmiðunartími** fjóra næstliðna ársfjórðunga að undanskildum einum ársfjórðungi til að safna upplýsingum. Ef neyðarráðstafanir hefðu t. d. komið til framkvæmda hinn 1. apríl 1982 hefði takmörkun á eftirspurn verið miðuð við endanlegar tölur um olíunotkun þáttökulanda á árinu 1981.

Samkvæmt 16. gr. getur þáttökuland notast við þær **neyðarbirgðir** sem það á **umfram neyðarbirgðaskyldu** sína samkvæmt áætluninni í stað þess að gera ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn. Kemur því til athugunar að hafa meiri neyðarbirgðir en skylt er samkvæmt samningnum ef ætla má að erfiðleikum sé bundið að ná fram nægilega mikilli takmörkun eftirspurnar eftir olíu á neyðartímum eða úthluta henni til annarra þáttökulanda.

Samkvæmt 19. gr. samningsins skal skrifstofan kveða upp úrskurð þegar olíuaðdrættir hafa minnkað eða ætla má með rökum að þeir minnki um a. m. k. 7% (13. gr.) eða 12% (14. gr.) hjá þáttökulöndunum í heild eða um a. m. k. 7% (17. gr.) hjá einhverju þáttökulandi. Í 19. gr. eru nánari ákvæði um meðferð mála hjá stofnuninni í þessum tilvikum. Framkvæmd neyðarráðstafana skodast **sjálfkrafa** staðfest í síðasta lagi átta dögum eftir uppkvaðningu úrskurðar skrifstofunnar nema stjórnarnefndin ákveði með sérstökum meirihluta að þær skuli ekki koma til framkvæmda, að þær skuli aðeins koma til framkvæmda að hluta til eða að setja skuli önnur tímamörk fyrir framkvæmd þeirra. Þáttökulöndin skulu gera neyðarráðstafanirnar innan fimmtán daga frá ofangreindri staðfestingu. Við meðferð málsins hefur skrifstofan samráð við olíufélög og alþjóðleg ráðgjafarnefnd frá olíuöndunum aðstoðar stofnunina við að tryggja öruggan framgang ráðstafananna, samanber 6.—7. mgr. 19. gr.

Ýmis þáttökulönd telja til mikilla bóta að neyðarráðstafanir skuli koma til framkvæmda sjálfkrafa nema stjórnarnefndin ákveði annað með sérstökum meirihluta. Þannig sé unnt að girða fyrir að sama ástand skapist og haustið 1973 þegar ekki reyndist kleift að framkvæma olíuúthlutunarreglur Efnahags- og framfarastofnunarinnar þar sem einróma samþykki þurfi til. Er einnig talið mikilvægt að til olíuúthlutunar skuli koma í þeim tilvikum þegar eitt eða nokkur þáttökulanda en ekki löndin í heild mega þola minnkuð olíuádráttá sinna. Með þessu sé samhjálpastefna þáttökulandanna skýrt undirstrikuð og einstök þáttökulönd séu ekki berskjölduð ef olíuframleiðslulönd grípa til aðgerða gagnvart þeim einum. Danir leggja t. d. áherslu á þessi atriði. Svo sem sjá má af 20. gr. samningsins, samanber 15. gr., gildir sjálfvirknin ekki þegar hin verulega olíuneyð sem þar er getið er skollin á heldur ákvarðanataka með sérstökum meirihluta.

Hvert þáttökuland getur beðið skrifstofuna að kveða upp **úrskurð** um minnkun olíuádráttá í því skyni að neyðarráðstafanir komi til framkvæmda eða verði afnumdar. Við afnám neyðarráðstafana gætir samsvarandi sjálfvirkni og við framkvæmd þeirra.

Í kafla 2.10 hér á eftir verður vikið að reglum þeim sem gilda um atkvæðagreiðslur við töku á ákvörðunum um framkvæmd eða afnám neyðarráðstafana.

Samkvæmt 22. gr. samningsins getur stjórnarnefndin hvenær sem er ákveðið að viðeigandi neyðarráðstafanir sem ekki er gert ráð fyrir í samningnum komi til framkvæmda ef aðstæður krefjast. Til þess þarf þó samhljóða ákvörðun fulltrúa þáttökulandanna.

Á fjórum fyrstu mánuðum ársins 1979 áttu **Svíar** í vissum erfiðleikum og minnkuðu olíuádrættir þeirra um meira en 7%. Erfiðleikarnir stöfuðu m. a. af köldum vetri, verðlagshömlum, tæknilegum vandkvæðum við hleðslu í útflutningslandi og jafnvel slæmu veðri er hamlaði löndun. Sendu Svíar beiðni um aðstoð til Alþjóðaorkustofnunarinnar í aprílmánuði. Stofnunin fjallaði um málið og hafði m. a. samband við olíufélög, bæði alþjóðleg olíufélög og olíukaupendur í Svíþjóð. Ástandið í Svíþjóð varð verst í maí en þá var þó sjáanlegt að það kæmist aftur í edlilegt horf þegar í júní. Var því ekki talin nauðsyn á að láta neyðarráðstafanir stofnunarinnar koma til framkvæmda þótt samningskilyrði væru uppfyllt. Þessi ákvörðun var tekin í samráði við ríkisstjórn Svíþjóðar sem hafði m. a. breytt um stefnu í verðlagningarmálum til að greiða úr vandanum. Svíar gátu fengið viðbótarolíu á hinum alþjóðlega olíumarkaði. Má taka fram að þrýst er á alþjóðlegu olíufélögin ef í harðbakkann

slær í þáttökulöndunum þótt ástandið sé ekki orðið það slæmt að virkja þurfi neyðarkerfi stofnunarinnar. Er þetta talinn einn af kostunum við aðild að stofnuninni. Svíar álíta að stofnunin hafi í sjálfu sér staðið sig vel í þessu máli þótt lausn þess hafi frekar mátt þakka aðgerðum Svía sjálfra innanlands. Telja þeir reyndar eftir á að hyggja að þeir hefðu mátt biðja stofnunina fyrr um aðstoð.

2.6. Upplýsingamiðlun um alþjóðlega olíumarkaðinn.

Í V. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun er vikið að upplýsingamiðlun um alþjóðlega olíumarkaðinn. Samkvæmt 25. gr. samningsins skiptist upplýsingamiðlunin í tvo hluta, annars vegar **almennan hluta** varðandi ástandið á alþjóðlega olíumarkaðinum og starfsemi olíufélaga og hins vegar **sérstakan hluta** til að tryggja árangursríka framkvæmd ráðstafana þeirra sem lýst er í I.—IV. kafla samningsins, m. ö. o. olíuneyðarkerfis stofnunarinnar. Skal miðlunin starfrækt á varanlegum grundvelli, jafnt við venjulegar aðstæður sem á neyðartímum, og á þann hátt sem tryggir trúnað í meðferð fenginna upplýsinga. Upplýsingasamstarfið er mun víðtækara en innan vébanda Efnahags- og framfarastofnunarinnar. Gerir upplýsingamiðlunin ríkisstjórnnum þáttökulandanna kleift að fylgjast með þróun mála á alþjóðlega olíumarkaðinum, m. a. stefnu olíufélaganna í aðdrátta- og verðlagningarmálum. Einstök þáttökulönd eiga rétt á að fá hlutdeild í þeim upplýsingum sem skrifstofa stofnunarinnar fær frá öðrum þáttökulöndum. Telja ýmsar þáttökubjóðir, t. d. Danir, að upplýsingamiðlunin geti verið til mikils gagns og m. a. komið í veg fyrir sams konar óvissuástand og skapaðist í olíuneyðinni haustið 1973 að því er snerti aðdrætti og verðlagningu. Upplýsingar um alþjóðlega olíumarkaðinn eru ætlaðar **aðildarríkjum** Alþjóðaorkustofnunarinnar einum og geta því aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar sem eru ekki jafnframt aðilar að Alþjóðaorkustofnuninni ekki fengið þessar upplýsingar nema í algerum undantekningartilvikum.

Aðalákvæðin um **almenna hluta** upplýsingamiðlunarinnar varðandi ástandið á alþjóðlega olíumarkaðinum og starfsemi olíufélaga er að finna í 27. gr. samningsins. Þar eru taldar upp ýmsar upplýsingar sem þáttökulöndin skulu reglulega láta skrifstofunni í té um olíufélög. Ísland mundi þó aðeins þurfa að gefa mánaðarlega upplýsingar um **verð** á olíu með því að fylla út sérstaka vöruskrá (staflíðir h) og i) í 1. mgr. 27. gr.). Almenni hluti upplýsingamiðlunarinnar tekur til stórra olíufélaga, „skýrslufélaga“, sem skulu mánaðarlega útfylla spurningaskrá A. Íslensku olíufélögin mundu ekki teljast skýrslufélög og þyrfti því ekki að senda spurningaskrá A frá Íslandi.

Ekki er fyrir hendi nein formleg upplýsingamiðlun um hinn svokallaða uppboðsmarkað („spot market“) en fylgst er með verði þar. Við ýmsa tæknilega erfiðleika er þó að etja í þessu sambandi.

Samkvæmt **sérstaka hluta** upplýsingamiðlunarinnar skulu þáttökulöndin láta skrifstofunni í té allar upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að tryggja árangursríka framkvæmd neyðarráðstafana. Er mælt fyrir um þetta í 32. gr. samningsins. Í 33. gr. eru taldar upp ýmsar upplýsingar sem þáttökulöndin skulu reglulega láta skrifstofunni í té. Í framkvæmdinni er málum þannig háttáð að þáttökulöndin senda skrifstofunni upplýsingarnar í **skeyti** og skal senda það á ákveðnum degi í **hverjum mánuði**. Skal ákveðinn samstarfsaðili á Íslandi bera ábyrgð á slíkri upplýsingagjöf en byggt yrði á upplýsingum frá olíufélögunum. Hér er nánar tiltekið um að ræða svör við **spurningaskrá B**. Samkvæmt henni skulu þáttökulönd gefa upplýsingar um **olíuaðdrætti, olíunotkun og birgðir á fimm mánaða tímabili**, þ. e. fyrir upplýsingamánuðinn, tvo næstu mánuði þar á undan og tvo næstu mánuði þar á eftir. Hefur flestum stjórnvöldum þótt nokkuð erfitt að útfylla spurningaskrá þessa. Þess ber þá að gæta að olíuviðskipti þeirra eru iðulega flókin. Olíuviðskipti Íslendinga eru hins vegar einföld í sniðum. Er því ekki sérstökum erfiðleikum bundið að uppfylla skilyrðið um sendingu upplýsinganna. Aðalbreitingarnar við aðild að Alþjóðaorkustofnuninni yrðu þær að senda ætti

olíuupplýsingar mánaðarlega en Efnahags- og framfarastofnuninni hafa verið sendar upplýsingar um ársfjórðunga og heil ár.

Að því er varðar skyldu þátttökulanda til að láta skrifstofunni í té **upplýsingar um ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn eftir olíu** samkvæmt staflíð b) í 33. gr. samningsins er framkvæmdin sú að send er nefnd til höfuðborga þátttökulanda á tveggja ára fresti í mesta lagi og athugar hún ástand og horfur að þessu leyti í viðkomandi löndum. Athugun þessi fer jafnvel sjaldnar fram ef ríki hafa gott skipulag á þessum málum, t. d. Kanada og Sviss. Önnur þátttökulönd geta jafnvel fengið aðstoð við að skipuleggja þessi mál, t. d. sérfræðing frá Sviss, þannig að athugunin beinist ekki eingöngu að því að gagnrýna það sem ábótavant er. Á neyðartímum yrði fylgst óformlega með takmörkun á eftirspurn eftir olíu.

Í reyndinni eru ekki gefnar reglulega upplýsingar um tiltæk flutningatæki og notkun þeirra, samanber staflíð d) í 33. gr. Að því er snertir staflíð e) varðandi upplýsingar um raunverulegt og áætlað alþjóðlegt framboð og eftirspurn má nefna að Efnahags- og framfarastofnunin dreifir árlega spurningaskráum um þetta efni, m. a. olíuhreinsun. Ákvarðanir hafa ekki verið teknar um að afla upplýsinga um önnur atriði en nefnd eru í staflíðum a)—e) í 33. gr.

Ekki er annað sjáanlegt en að upplýsingaskylda um olíumál samkvæmt framansögðu yrði viðráðanleg fyrir Ísland ef það gerist aðili að Alþjóðaorkustofnuninni.

2.7. Aðstaða til samráðs við olíufélög.

Í VI. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun er fjallað um aðstöðu til samráðs við olíufélög sem sköpuð hefur verið innan vébanda Alþjóðaorkustofnunarinnar. Samkvæmt 37. gr. samningsins geta eitt eða fleiri þátttökulönd á viðeigandi hátt haft samráð við eða leitað upplýsinga hjá einstökum olíufélögum um alla mikilvæga þætti olíuiðnaðarins. Auk þess geta þátttökulöndin með samstarfi sín á milli deilt með sér niðurstöðum slíks samráðs. Fastanefnd stofnunarinnar um olíumarkaðinn hefur eftirlit með þessu samráði. Ýmis þátttökulönd telja samráðið mikilvægt þar eð það treystir upplýsingasamstarf þátttökulandanna um olíumarkaðinn, bæði varðandi skammtímavandamál og langtímaþróun. Hér undir falla t. d. aðdrættir, verð og fjárfesting. Í framkvæmdinni hefur fremur verið byggt á 3. mgr. 56. gr. samningsins en 37. gr. hans þar eð upplýsinga er reglulega leitað á vettvangi fastanefndarinnar um olíumarkaðinn en síður af hálfu einstakra þátttökulanda.

2.8. Langtímasamstarf í orkumálum.

Í VII. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun er greint frá meginatriðum langtímasamstarfs þátttökulandanna í orkumálum. Nánari ákvæði um samstarfið er m. a. að finna í **ákvörðunum** stjórnarnefndar stofnunarinnar, einkum ákvörðuninni um áætlun um langtímasamstarf og ákvörðuninni um hópmarkmið og meginreglur orkustefnu.

Markmiðið með langtímasamstarfinu í orkumálum kemur fram í 1. mgr. 41. gr. samningsins þar sem segir að þátttökulöndin séu ákveðin í að verða þegar til lengri tíma er litið **óháðari olíuinnflutningi** til að fullnægja heildarorkuþörf sinni. Samstarf þátttökulandanna í olíumálum byggist þannig ekki einungis á I.—IV. kafla samningsins um olíuneyðarkerfið, V. kafla hans um upplýsingamiðlun um alþjóðlega olíumarkaðinn og VI. kafla um aðstöðu til samráðs við olíufélög. Langtímasamstarfið miðar bæði að því að auka olíuöryggi þátttökulanda og bæta efnahag þeirra, m. a. greiðslujöfnuð, með því að minnka notkun olíu.

Leiðirnar að markmiðinu eru fólgnar í því að þátttökulöndin beita sér í orkumálum fyrir landsáætlunum, samstarfsáætlunum og samræmingu á stefnu einstakra landa.

Í 42. gr. samningsins eru tilgreind fjögur **samstarfssvið** sem einkum skal gefa gaum, þ. e. 1) orkusparnaður, 2) þróun annarra orkugjafa en innfluttrar olíu, 3) orkurannsóknir og þróun og 4) úranauðgun.

Að því er varðar **orkusparnað** skal m. a. hugað að samstarfsáætlunum um:

- 1) miðlun reynslu einstakra landa og upplýsinga um orkusparnað og
- 2) aðferðir til að draga úr aukningu orkunotkunar með sparnaði.

Viðvíkjandi **þróun annarra orkugjafa en innfluttrar olíu**, svo sem innlendrar olíu, kola, jarðgass, kjarnorku og vatnsorku, er m. a. gert ráð fyrir samstarfsáætlunum um:

- 1) miðlun upplýsinga um t. d. auðlindir, framboð og eftirspurn, verð og skatta,
- 2) aðferðir til að draga úr aukningu notkunar á innfluttri olíu með þróun annarra orkugjafa,
- 3) ákveðin verkefni, m. a. verkefni sem eru fjármöggnuð sameiginlega og
- 4) mælikvarða, gæðamörk og staðla fyrir umhverfisvernd.

Jarðhiti mundi falla undir þetta svið.

Í **orkurannsóknnum og þróun** eru taldar upp sem forgangsverkefni tíu samstarfsáætlanir, þ. á m. um:

- 1) kolatækni,
- 2) framleiðslu vetnis úr vatni,
- 3) orkusparnað og
- 4) nýtingu úrgangs frá borgum og iðnaði til orkusparnaðar.

Samkvæmt 3. mgr. 42. gr. má fjármagna samstarfsáætlanir sameiginlega og verður vikið að þessu atriði síðar þegar gerð verður grein fyrir orkurannsóknnum og þróun, m. a. jarðhitarannsóknnum.

Hinn 30. janúar 1976 var gengið frá texta **áætlunar um langtímasamstarf** í stjórnarnefnd Alþjóðaorkustofnunarinnar. Hefur áætlunin verið skoðuð sem formleg ákvörðun stjórnarnefndarinnar frá og með 8. mars sama ár. Í áætluninni eru ákvæði VII. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun varðandi markmið og leiðir í langtímasamstarfi þátttökulandanna í orkumálum nánar útfærð.

Áætlunin um langtímasamstarf skiptist í fimm kafla og tvo viðauka. Í I. kafla er fjallað um almenn markmið langtímasamstarfsins, í II. kafla um orkusparnað, í III. kafla um hraðari þróun annarra orkugjafa en innfluttrar olíu, í IV. kafla um orkurannsóknir og þróun og í V. kafla um löggjafar- og stjórnsýslutálma og mismunun í framkvæmd. Í viðauka I eru nánari ákvæði um lágmarksverndarverð á olíu en sett eru í D-hluta III. kafla og í viðauka II eru leiðbeiningarreglur um samstarf í orkurannsóknnum og þróun.

Í I. kafla áætlunarinnar segir m. a. að þátttökulöndin séu ásátt um að framkvæma áætlun um langtímasamstarf í orkumálum til að stuðla að því að skapa öryggi í orkuöflun sinni, verða óháðari olíuinnflutningi sem hópur og efla stöðugleika á olíumarkaðinum í heiminum. Tekið skal tillit til hagsmuna og markmiða þátttökulandanna í efnahags- og félagsmálum.

Samkvæmt II. kafla áætlunarinnar skulu þátttökulöndin m. a. gera landsáætlanir og beita sér fyrir samstarfsaðgerðum til að spara orku. Markmiðið með þessu starfi skal vera að draga úr vexti orkunotkunar almennt og þó einkum olíunotkunar hjá þátttökulöndunum í heild. Skal hér fyrst og fremst lögð áhersla á að útiloka sóun og gera orkunýtingu hagkvæmari enda sé þá m. a. tekið tillit til áhrifa orkuverðs á eftirspurn eftir orku. Þá skulu sett orkusparnaðarmarkmið fyrir þátttökulöndin.

Í III. kafla áætlunarinnar er m. a. rætt um gerð landsáætlana og samstarfsáætlana til að örva og auka framleiðslu orku úr öðrum orkugjöfum en innfluttri olíu eins fljótt og auðið er. Skal þá taka tillit til efnahagslegra og félagslegra aðstæðna í þátttökulöndunum. Löndin skulu eftir því sem við á og nauðsynlegt getur talist skapa hagstæð skilyrði fyrir fjárfestingu á sviði orkumála, veita opinberu fé til þessara mála og stuðla að eða taka beinlínis þátt í framleiðslu orku úr öðrum orkugjöfum en innfluttri olíu. Hér er og gert ráð fyrir meðaltíma- og langtímamarkmiðum fyrir þátttökulöndin í heild að því er varðar framleiðslu úr öðrum orkugjöfum en innfluttri olíu. Í A-hluta III. kafla er fjallað um athugun landsáætlana. Í

B-hluta III. kafla er síðan vikið að samstarfi í sérstökum orkugreinum. Í C-hluta III. kafla eru reglur um aðstöðu til samstarfs um orkuverkefni. Er þar m. a. gert ráð fyrir sérstakri aðstöð við framkvæmd orkuverkefna og leiðum til að örva fjárfestingu í orkuframleiðslu svo sem nánar verður vikið að í lok þessa kafla. Í D-hluta III. kafla eru ákvæði um lágmarksverndarverð á vissum olíuvörum — sjö Bandaríkjadali tunnan — til að hvetja til og vernda nýja fjárfestingu í þorra annarra hefðbundinna orkugjafa en innfluttrar olíu. Þetta lágmarksverndarverð hefur samt sem áður verið með öllu óraunhæft vegna mikilla verðhækkana á olíu á alþjóðlega olíumarkaðinum. Er lágmarksverndarverðið nú margfalt lægra en t. d. verð á gasolíu og svartolíu. Ekki eru uppi neinar ráðagerðir um að endurskoða lágmarksverndarverðið til hækkunar en tæknilega er unnt að gera það. Þarf þá til að koma einróma samþykki þáttökulandanna.

Í IV. kafla áætlunarinnar kemur m. a. fram að þáttökulöndin hyggjast kanna vandlega möguleika á að gera samstarfsáætlanir á nýjum rannsókn- og þróunarsviðum, þ. á m. um nýtingu jarðhita, vinds og sjávarfalla til orkuframleiðslu.

Í V. kafla áætlunarinnar er fjallað um löggjafar- og stjórnsýslutálma og mismunun í framkvæmd sem hamla því að allsherjarmarkmið áætlunarinnar náist. Verður vikið nánar að þessum ákvæðum í lok þessa kafla.

Í 4. og 6. gr. viðauka II við áætlunina er greint frá því að þau aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar sem eru ekki jafnframt aðilar að Alþjóðaorkustofnuninni geti með samþykki stjórnarnefndar Alþjóðaorkustofnunarinnar tekið þátt í samstarfsáætlunum og verkefnum á grundvelli áætlunarinnar. Í 5. gr. sama viðauka er greint frá því í hvaða formi samstarfsáætlanirnar og verkefnin geti verið. Þar er m. a. vikið að miðlun upplýsinga, heimsóknnum vísindamanna, samræmingu sérstakra rannsóknastarfa og þátttöku í framkvæmd sérstakra rannsókn- og tilraunaverkefna.

Texta ákvörðunar stjórnarnefndarinnar um áætlun um langtímasamstarf er að finna sem fylgiskjal hér á eftir.

Í ákvörðun stjórnarnefndarinnar um **hópmarkmið og meginreglur orkustefnu** sem samþykkt var hinn 5. október 1977 er enn frekari útfærsla á markmiðum og leiðum í langtímasamstarfi þáttökulanda en gert er í VII. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun og ákvörðun stjórnarnefndarinnar um áætlun um langtímasamstarf.

Í meginmáli ákvörðunarinnar er vikið að ástandinu í orkumálum heimsins. Er talin alvarleg hættu á því að þegar á níunda áratug tuttugustu aldarinnar muni heimurinn ekki hafa nægilega olíu og orku í öðru formi á hóflegu verði nema rennt sé stöðum undir núverandi orkustefnu. Er bent á að slíkt ástand mundi hafa alvarleg áhrif í aðildarríkjum Alþjóðaorkustofnunarinnar og um heim allan. Sett er olíuinnflutningsmarkmið fyrir árið 1985 fyrir aðildarríkin í heild — hópmarkmið — og lýsa ríkin því yfir að þau muni athuga árlega á kerfisbundinn hátt þörfina á setningu hópmarkmiða fyrir síðari ár. Þá er ákveðið hvaða leiðir skuli fara til að ná hópmarkmiðunum. Er í því sambandi bent á að ríkin séu staðráðin í að fara eftir ákveðnum meginreglum í orkustefnu sinni.

Meginreglurnar, tólf talsins, eru síðan birtar sem viðauki I við ákvörðunina.

Í 1. meginreglu er gert ráð fyrir því að það sé meðal markmiða í orkustefnu þáttökulandanna að draga beinlínis úr eða takmarka olíuinnflutning í framtíðinni með orkusparnaði og aukinni notkun innlendra orkugjafa. Samkvæmt 2. meginreglu skal m. a. stöðugt gefa góðan gaum mikilvægum umhverfis- og byggðasjónarmiðum. Gengið er út frá því í 3. meginreglu að þáttökulöndin leyfi innlendu orkuverði að ná marki sem hvetur til orkusparnaðar og þróunar annarra orkugjafa en innfluttrar olíu. Í 4. meginreglu er gert ráð fyrir stórauknum orkusparnaði sem hafi algeran forgang hvað snertir aukin fjárframlög. Þegar gerðar eru orkusparnaðarráðstafanir skal leitast við að fylgja stefnu í verðlagsmálum (m. a. ríkisfjármálum) sem hvetur til sparnaðar. Jafnframt skal þá fara eftir stöðlum fyrir lágmarksorkunýtingu og hvetja til og auka fjárfestingu í búnaði og tækni sem sparar orku. Í 5.

meginreglu er stefnt að því að olía skuli smám saman leyst af hólmi við raforkuframleiðslu, í hverfishitun, iðnaði og öðrum atvinnugreinum, m. a. með því að ráða frá því að reist séu ný orkuver sem nota eingöngu olíu. Samkvæmt 6. meginreglu er m. a. gert ráð fyrir mjög aukinni notkun steinkola í iðnaði. Í 7. meginreglu er stefnt að aukinni notkun jarðgass og í 8. meginreglu er miðað við stöðugt aukna nýtingu kjarnorku. Nánar verður vikið að 8. meginreglu í lok þessa kafla. Samkvæmt 9. meginreglu skal leggja meiri áherslu á orkurannsóknir, þróun og kynningu til þess að gera orkunýtingu hagkvæmari og fullnægja orkuþörf framtíðarinnar. Hvert þáttökuland skal leggja sitt af mörkum til að þróa orkutækni, m. a. að því er varðar endurnýjanlega orkugjafa sem komið geta að almennum notum. Í 10. meginreglu er gert ráð fyrir því að sköpuð skuli hagstæð fjárfestingarskilyrði sem hvetji til fjármögnunar opinberra aðila og einkaaðila til þróunar orkuaudlinda. Nánar verður vikið að 10. meginreglu í lok þessa kafla. Samkvæmt 11. meginreglu skal m. a. við mótun orkustefnu gera ráð fyrir öðrum leiðum en aukinni olíunotkun ef ekki tekst að ná sparnaðarmarkmiðum. Samkvæmt 12. meginreglu skal hafa viðeigandi samstarf í orkumálum við þróuð lönd, þróunarlönd og alþjóðastofnanir.

Í viðbæti A við meginreglurnar eru tillögur um sparnaðarráðstafanir. Í iðnaði er m. a. gert ráð fyrir ráðgjafarþjónustu til handa litlum og meðalstórum iðnfyrirtækjum og skýrslugjöf, endurskoðun og setningu takmarka í orkumálum fyrir orkufrekar iðngreinar. Að því er varðar íbúðir og verslun er m. a. mælt með byggingarsamþykktum með lágmarkskröfum um nýtingu við upphitun á öllum nýjum byggingum, virkum aðgerðum til að stuðla að endurbótum á eldri byggingum og sérmælum vegna notkunar á heitu vatni. Í samgöngum er bent á háa skatta á bensín og stighækkandi skatta á bifreiðar eftir þyngd eða eldsneytisnýtingu. Þar að auki er hvatt til aðgerða til að stuðla að almenningsamgöngum. Loks má nefna að gert er ráð fyrir aðgerðum til að stuðla að aukinni notkun úrgangsvarma.

Í viðbæti B við meginreglurnar er bent á helstu svið rannsókna, þróunar og kynningar sem áherslu þarf að leggja á. Í 1. tölulið er fjallað um skammtíma- og meðaltímataækni til að spara orku með bættem vinnsluáðferðum í iðnaði, eyðslugrennri flutningavélum og farartækjum, bættem aðferðum til að nýta úrgangsvarma og einangrun bygginga. Þá er m. a. vikið að bættem aðferðum við kolabrennslu. Í 2. tölulið um millistigstækni er m. a. bent á framleiðslu vökva- og gaskennds eldsneytis úr kolum. Í 3. tölulið um endurnýjanlegar auðlindir sem komið geta að almennum notum er m. a. minnst á jarðhitaorku. Í 4. tölulið um könnun á öðrum endurnýjanlegum orkugjöfum er m. a. bent á vindorku og ölduorku.

Texta ákvörðunar stjórnarnefndarinnar um hópmarkmið og meginreglur orkustefnu er að finna sem fylgiskjal hér á eftir.

Nú verður vikið nánar að **helstu samstarfssviðum í orkumálum.**

Í **orkusparnaði** hefur mest borið á setningu hópmarkmiða og landsmarkmiða varðandi olíuinnflutning til aðildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar. Má t. d. nefna að með ákvörðun stjórnarnefndar stofnunarinnar um aðgerðir vegna ástandsins á olíumarkaðinum árið 1979 var miðað að 5% samdrætti í eftirspurn eftir olíu. Ekki var með þessu stefnt að 5% samdrætti í eftirspurninni miðað við eftirspurn á árinu 1978 heldur 5% minnkun miðað við áætlaða eftirspurn árið 1979. Var ýmsum ráðum beitt, t. d. sérstakri orkusparnaðarherferð í Noregi vorið 1979, og október 1979 var almennur orkusparnaðarmánuður í þáttökulöndunum. Ekki tókst að ná markmiðinu til fulls heldur var minnkun eftirspurnar á árinu 1979 3,5% af áætlaðri eftirspurn. Stóðu þáttökulöndin sig misjafnlega. Þess ber þó að gæta að hópmarkmið sem þetta eru ekki lagalega bindandi fyrir þáttökulöndin, heldur aðeins stjórnálalega, fela í sér heitstrengingu þeirra um að leggja sig fram til að ná markmiðunum. Sama gildir um landsmarkmið varðandi olíuinnflutning sem sett voru í fyrsta sinn á ráðherrafundi stofnunarinnar hinn 10. desember 1979, fyrir árin 1980 og 1985, samtímis því sem hópmarkmið voru sett. Ekki hefur verið talin þörf á setningu sérstakra markmiða fyrir árin 1981 og 1982 en tekist hefur að minnka olíunotkun á árinu 1980 samanborið við 1979.

Hópmarkmiðið fyrir árið 1980 var 1 205,3 milljónir tonna eða 24,5 milljónir tunna á dag (1 135,3 milljónir tonna eða 23,1 milljón tunnur á dag ef eigin eldsneytisbirgðir skipa eru dregnar frá). Olíuinnflutningsmarkmið hópsins fyrir árið 1985 er hins vegar 1 289,56 milljónir tonna eða 26,2 milljónir tunna á dag (1 209,6 milljónir tonna eða 24,6 milljónir tunna á dag ef eigin eldsneytisbirgðir skipa eru dregnar frá). Sést af þessu að olíuinnflutningurinn mun aukast milli ára 1980 og 1985. Er þróunin í innflutningi einstakra landa nokkuð ólík vegna mismunandi aðstæðna en búast má við að innflutningurinn yrði mun meiri ef ekki væri markvisst unnið að því að halda honum í skefjum. Olíuinnflutningur Bandaríkjanna, sambandslýðveldisins Pýskalands, Spánnar, Sviss og Nýja-Sjálands stendur svo til alveg í stað. Bretar eru innflytjendur árið 1980 en verða útflytjendur árið 1985 (nokkrum árum síðar aftur innflytjendur). Norðmenn flytja út nokkru meira árið 1985 en árið 1980. Olíuinnflutningur mun aukast talsvert í Japan, á Ítalíu, í Kanada, Hollandi og Lúxemborg. Olíuinnflutningur Dana mun minnka til mikilla muna eða úr 16,5 í 11,0 milljónir tonna. Til samanburðar má nefna að heildarinnflutningurinn á árinu 1978 var 1 177,4 milljónir tonna en á árinu 1979 1 187,6 milljónir tonna. Tölurnar hér að framan miðast við jarðolíugildi. Markmiðin eru oft endurskoðuð til lækkunar. Er jafnvel gert ráð fyrir að heildarinnflutningurinn á árinu 1985 geti orðið mun minni en samkvæmt hópmarkmiðinu.

Líkunar á því að hópmarkmið fyrir einstök ár náist hafa vaxið þar eð markmið fyrir einstök lönd voru í fyrsta sinn ákveðin fyrir árið 1980. Þá fylgdist stjórnarnefndin á ársfjórðungsfræðingum með aðgerðum einstakra landa til að ná landsmarkmiðunum sem sett voru. Var þetta nýmæli og sýnir að áherslan hefur færst í auknum mæli frá hópmarkmiðum til markmiða fyrir einstök lönd, svo og aukins aðhalds.

Að hálfu þátttökulanda hafa upplýsingaskipti um orkusparnað verið talin sérlega nytssamleg. Starfandi eru fimm sérstakar undirnefndir til að fjalla um orkusparnað. Fjalla þær um orkusparnað í iðnaði, samgöngum, byggingum og hverfishitun, svo og upplýsingamiðlun af hálfu sérfræðinga. Af einstökum verkefnum má nefna kanadíska orkuvagninn sem mælir óþarfa orkueyðslu í iðnaði og hefur hann náð mjög góðum árangri. Hefur verið farið með hann til ýmissa Evrópuríkja í kynningarskyni. Þá hafa verið byggð hús í Kanada sem hönnuð eru fyrir litla orkunotkun (20%) og var efnt til kynnisferðar þangað haustið 1980. Hollendingar hafa gert áætlun um endurbætur á eldra húsnæði. Einstök verkefni hafa þótt árangursrík og geta önnur þátttökulönd fært sér í nyt reynsluna sem fæst. Má segja að í þessu sé fólgin viss aðstoð í orkusparnaðarmálum.

Að því er varðar **þróun annarra orkugjafa en innfluttrar olíu** má nefna að ekki hefur verið um sérstakt samstarf að ræða um framleiðslu rafmagns með vatnsafla nema í orkurannsóknunum. Eitthvert samstarf kann þó að eiga sér stað á milli einstakra þátttökulanda. Þátttökulöndin telja kol og kjarnorku helstu orkugjafana sem nota megi til að draga úr innflutningi olíu í náinni framtíð. Orkusparnaði er skipað á sama bekk hvað snertir vænlegustu leiðir að markmiðinu. Á ráðherrafrundi Alþjóðaorkustofnunarinnar sem haldinn var í París dagana 21.—22. maí 1979 voru samþykktar meginreglur um aðgerðir Alþjóðaorkustofnunarinnar varðandi kol. Er þar gert ráð fyrir ýmsum aðgerðum þátttökulanda til að auka framleiðslu kola, notkun þeirra og viðskipti með þau. Á þessum ráðherrafrundi stjórnarnefndarinnar var beinlínis tekið fram að I. og II. hluti meginreglnanna og viðaukinn við þær hefðu ekki að geyma lagalegar skuldbindingar heldur væri þar lýst ákveðnum stjórnarmálalegum vilja. Hinn 19. janúar 1978 samþykkti stjórnarnefnd Alþjóðaorkustofnunarinnar starfsáætlun varðandi kjarnorku sem hefur samkvæmt upplýsingum lögfræðings stofnunarinnar ekki að geyma lagalegar skuldbindingar fyrir aðildarríkin. Á grundvelli áætlunarinnar hefur aðeins verið fjallað um áætlanir og spár til þessa en tekið verður til athugunar hvort gera þurfi breytingar á henni. Ekki er unnt að nefna dæmi um samstarf þátttökulanda til að auka framleiðslu orku í sérstökum orkugreinum né dæmi um aðstoð við orkuverkefni,

samanber B- og C-hluta III. kafla áætlunarinnar um langtímasamstarf en sá kafla fjallar um hraðari þróun annarra orkugjafa en innfluttrar olíu.

Mikil gróska hefur verið í **orkurannsóknum og þróun** á vegum Alþjóðaorkustofnunarinnar. Í febrúarlok 1980 var unnið að 49 verkefnum á ýmsum sviðum rannsókna og þróunar. Verkefnunum má skipta í ýmsa flokka, m. a. orkusparnað, kolatækni, jarðhitaorku, sólarorku, ölduorku, vindorku og öryggi í notkun kjarnorku. Flest þeirra beinast að nýjum orkugjöfum. Aðildarríkin ráða hvort þau taka þátt í einstökum verkefnum en fjöldi þeirra er breytilegur.

Alþjóðaorkustofnunin á frumkvæði að samningum um einstök verkefni og hefur eftirlit með gangi mála með hliðsjón af skyldum aðildarríkjanna. Gerðir eru sérstakir samningar um framkvæmd verkefnanna. Ríki þau sem eru aðilar að samningunum ákveða hver stýra skuli framkvæmdum þar eð Alþjóðaorkustofnunin gerir það ekki. Stofnunin reynir að koma í veg fyrir að verkefnin komi aðeins þátttökuaðilum að gagni. Fær hún því að vita um ný atriði sem koma upp. Getur það gefið tilefni til nánari athugunar og þá eftir atvikum nýrra verkefna.

Þau lönd sem taka þátt í einstökum orkuverkefnum geta fjármagnað þau sameiginlega. Skal þá jafna útgjöldunum niður á löndin í þeim hlutföllum sem þau samþykkja samhljóða sín í milli, samanber 3. mgr. 42. gr., 2. mgr. 64. gr. og 1. mgr. 65. gr. samningsins um alþjóðaorkuáætlun. Kostnaðarskiptingin getur verið misjöfn í einstökum tilvikum. Sem dæmi má nefna að Bandaríkin, Bretland og sambandslýðveldið Þýskaland taka þátt í kola-brennsluverkefni og skipta níutíu milljón Bandaríkjadala kostnaði jafnt. Hins vegar var allt önnur kostnaðarskipting ákveðin í einu verkefni varðandi nýtingu sólarorku þar sem Bandaríkin, Grikkland, Spánn, Svíþjóð og sambandslýðveldið Þýskaland hafa verið meðal þátttökulanda. Þá má nefna að til svokallaðs Fenton Hill jarðhitaverkefnis sem Bandaríkjamenn og Þjóðverjar tóku fyrst einir þátt í greiddu hinir fyrrnefndu sextíu milljónir Bandaríkjadala en hinir síðarnefndu fimmtán milljónir.

Ekki er veitt fé á fjárhagsáætlun Alþjóðaorkustofnunarinnar til einstakra rannsókna-verkefna. Ísland gæti hins vegar lagt til að rannsóknaverkefni yrði framkvæmt hér á landi og kostnaði skipt á ákveðinn hátt. Þau aðildarríki sem taka mundu þátt í verkefninu yrðu þó öll að samþykkja kostnaðarskiptinguna.

Vinnuframlögum getur eigi síður en fjárframlögum verið hagað með ýmsum hætti. Í einu verkefni er störfum t. d. skipt þannig á milli viðkomandi þátttökulanda að sólarhiti sem orkugjafi er rannsakaður á fleiri en einum stað og niðurstöður síðan bornar saman.

Unnið hefur verið að þremur jarðhitaverkefnum. Í fyrsta lagi er um að ræða áætlun um rannsóknir og þróun jarðhitaorkukerfa sem mótuð eru af mönnum (Programme of Research and Development on Man-made Geothermal Energy Systems-MAGES) með þátttöku Bandaríkjamanna, Breta, Svisslendinga og Þjóðverja. Áætluninni er nú lokið. Í öðru lagi má nefna áætlun um rannsóknir, þróun og kynningu á tækni varðandi heitt, þurrt berg (Programme of Research, Development and Demonstration on Hot Dry Rock Technology — þekkt undir nafninu “The Fenton Hill Project”). Bandaríkjamenn, Japanir og Þjóðverjar eru þátttakendur í verkefni þessu sem kennt er við staðinn Fenton Hill í Nýju-Mexíkó í Bandaríkjunum. Í þriðja lagi kemur áætlun um rannsóknir, þróun og kynningu á jarðhitabúnaði (Programme of Research, Development and Demonstration on Geothermal Equipment). Þátttökuáðilar eru Bandaríkjamenn, Ítalir, Ný-Sjálendingar og Mexíkóbúar. Mexíkó er ekki aðili að Alþjóðaorkustofnuninni.

Ársskýrsla Alþjóðaorkustofnunarinnar um orkurannsóknir, þróun og kynningu er gefin út á vorin til almennrar dreifingar. Skjal sem er ítarlegra en ársskýrslan er afhent aðildarríkjunum í janúar ár hvert. Loks ber að nefna upplýsingar sem eru eignarréttareðlis og eru þær nákvæmastar.

Aðeins eitt aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar sem er ekki jafnframt aðili að Alþjóðaorkustofnuninni hefur farið fram á að fá að taka þátt í rannsóknaverkefnum. Er

það Finnland sem hefur tekið þátt í fjórþættu rannsóknaverkefni um öryggi kjarnaofna og tveimur verkefnum um umbreytingu lífefna.

Frá og með árinu 1977 hefur farið fram **tvíþætt allsherjarathugun á orkustefnu og orkuáætlunum** aðildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar. Er m. a. höfð hliðsjón af VII. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun varðandi langtímasamstarf í orkumálum, ákvörðun stjórnarnefndar stofnunarinnar um áætlun um langtímasamstarf og síðast en ekki síst ákvörðun stjórnarnefndarinnar um hópmarkmið og meginreglur orkustefnu. Í fastanefndinni um langtímasamstarf hefur orkusparnaður og þróun annarra orkugjafa en innfluttrar olíu verið tekin til athugunar en orkurannsóknir, þróun og kynning hefur verið athuguð í nefnd um orkurannsóknir og þróun.

Allsherjarathuguninni á orkusparnaði og þróun annarra orkugjafa en innfluttrar olíu hefur verið þannig háttað að byrjað er á að dreifa spurningaskrá til þátttökulandanna í marsmánuði ár hvert. Drög að skýrslu fyrir einstök lönd eru gerð í októbermánuði. Athugunin nær til allra þátttökulanda. Löndunum er síðan skipt í þrjá hópa og fer fram rækileg athugun á hverju landi á þriggja ára fresti. Er þá send nefnd til viðkomandi landa, skipuð fulltrúum frá skrifstofu stofnunarinnar, sérstaklega tilnefndum fulltrúa frá öðru þátttökulandi og jafnvel einhverjum úr fastanefndum annarra þátttökulanda. Stendur ferðin um viku. Fram til þessa hefur einu sinni farið fram athugun í öllum þátttökulöndunum. Einhverjar breytingar eru fyrirhugaðar á framkvæmd mála í ljósi fenginnar reynslu. Ef Ísland gengur í Alþjóðaorkustofnunina mundi rækileg athugun á orkustefnu og orkuáætlunum Íslands fara fram innan tveggja ára.

Að því er varðar **allsherjarathugun á orkurannsóknum og þróun** í þátttökulöndunum er byrjað á að senda út spurningaskrá í maímánuði ár hvert. Þar eru öll þátttökulöndin beðin að veita upplýsingar um fjárframlög á fjárlögum til þessara mála, fjármögnun að öðru leyti, stefnu, stjórnun og skipulagsbreytingar, samskipti við iðnfyrirtæki, markaði og ráðstafanir vegna tillagna í fyrri allsherjarathugunum. Þessar upplýsingar þarf hvert aðildarríki að veita árlega og er fjallað um þær í nefnd undir lok ársins, m. a. með hliðsjón af væntanlegri skýrslugerð. Hins vegar fer ekki fram ítarleg athugun á orkurannsóknum og þróun einstakra þátttökulanda ár hvert heldur aðeins þriðja hvert ár. eru þá sex lönd tekin fyrir í einu. Farið er til höfuðborga þessara landa og málin athuguð, jafnvel rætt við stjórnarandstöðu og einstaklinga. Ekki þykir nauðsyn á þessari ítarlegu athugun á ári hverju þar eð ekki verða alltaf miklar breytingar á svo stuttum tíma. T. d. kann að verða gerð tillaga um umbætur á fyrsta ári, sú tillaga er samþykkt á öðru ári og síðan framkvæmd á þriðja, fjórða og fimmta ári.

Ráðgert er að athugun á stefnu aðildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar í kolamálum verði felld inn í framangreinda allsherjarathugun á orkustefnu og orkuáætlunum aðildarríkjanna.

Segja má að ofangreindri allsherjarathugun á orkumálum aðildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar svipi á ýmsan hátt til athugunar þeirrar sem fram hefur farið um langt skeið í Efnahags- og framfarastofnuninni varðandi stefnu aðildarríkja þeirrar stofnunar í efnahagsmálum. Í allsherjarathuguninni sem skapar aðhald koma fram fróðlegar upplýsingar fyrir öll aðildarríkin.

Stjórnarnefnd Alþjóðaorkustofnunarinnar hefur ekki kveðið á um það hvort **áætlunin um langtímasamstarf** felur í sér **lagalegar skuldbindingar eða ekki**. Þarf að athuga ákvæði áætlunarinnar hvert fyrir sig til að meta þetta. Sum ákvæðin geta verið stjórnmálalegs eðlis en önnur fela hins vegar í sér lagalega bindandi skyldur. Er nauðsynlegt að víkja hér nánar að þessum atriðum.

Lögfræðingur stofnunarinnar hefur í þessu sambandi upplýst að ákvæðin um lágmarksverð á olíu í D-hluta III. kafla áætlunarinnar teljist lagalega bindandi. Þau ákvæði hafa eins og áður segir verið óvirk í framkvæmd og verða ekki gerð virk með hækkun lágmarksvernd-

arverðsins nema til komi einróma samþykki þáttökulandanna. Á hinn bóginn hefur lögfræðingurinn bent á að leiðbeiningarreglurnar í 5. mgr. C-hluta III. kafla áætlunarinnar séu ekki lagalega bindandi. Þar segir að ríkisstjórnir þáttökulanda skuli m. a. auðvelda fjárfestingu með því að leitast við að veita opinberum aðilum eða einkaaðilum sem eiga hlut að samstarfsverkefnum um aukna framleiðslu úr öðrum orkugjöfum en innfluttri olíu þjóðleg kjör og bestu kjör. Ekki hefur enn reynt á samstarf þáttökulanda að þessu leyti. Í þessu sambandi má nefna að í yfirlýsingu ráðherrafundar Efnahags- og framfarastofnunarinnar hinn 21. júní 1976 sem Ísland samþykkti voru ákvæði um þjóðleg kjör í fjárfestingarmálum. Yfirlýsingin telst ekki fremur en leiðbeiningarreglurnar lagalega bindandi. Leiðbeiningarreglurnar hafa ekki valdið neinum erfiðleikum í framkvæmd enda eru einu dæmin um eiginleg samstarfsverkefni varðandi þróun annarra orkugjafa en innfluttrar olíu á vettvangi Alþjóðaorkustofnunarinnar enn sem komið er rannsókn- og þróunarverkefni. Hitt er ekki útilokað að eitthvað kveði að öðrum samstarfsverkefnum milli einstakra þáttökulanda án milligöngu stofnunarinnar.

Í **V. kafla áætlunarinnar** um langtímasamstarf er leitast við að koma í veg fyrir að í einu aðildarríki Alþjóðaorkustofnunarinnar sé þegnum annarra aðildarríkja mismunað í löggjöf eða stjórnarframkvæmd miðað við ríkisborgara heimaríkisins, m. a. þegar um er að ræða fjárfestingu á sviði orkumála og kaup og sölu orku. Lögfræðingur stofnunarinnar hefur skýrt frá því að líta megi á V. kaflann sem lagalega bindandi í formlegum skilningi þar eð textinn sé í fyrirmælaformi. Á hitt beri að líta að orðalagið sé talsvert teygjanlegt. eru fyrirvarar í ákvæðum kaflans, heimaríkinu til hagsbóta. Aðeins Ástralíumenn og Kanadamenn hafa gert formlega fyrirvara við þennan kafla, fyrst og fremst af stjórnskipulegum ástæðum, þar sem stjórnir einstakra fylkja ráða orkumálum en ekki alríkisstjórnin. Norðmenn hafa talið að í kaflanum felist aðeins markmið. Þar sem orðalagið sé hins vegar ekki nógu skýrt vildu þeir hafa vaðið fyrir neðan sig til að forðast misskilning um afstöðu sína síðar meir. Lýsti fulltrúi þeirra því yfir á fundi stjórnarnefndar stofnunarinnar að þeir teldu kaflann fela í sér almennar meginreglur sem væru ekki lagalega bindandi. Þeir telja að ákvæði kaflans skapi ekki vandamál við byggingu raforkuvera í Noregi og sölu raforku þar svo að dæmi séu nefnd.

Ef sótt verður um aðild að Alþjóðaorkustofnuninni sýnist vel koma til greina að marka **sérstöðu Íslands** á sama hátt og Norðmenn gerðu fyrir sitt leyti. Mætti taka fram í bréfi þar sem sótt væri um aðild að íslensk stjórnvöld teldu kaflann hafa að geyma almennar meginreglur sem væru ekki lagalega bindandi. Í þessu sambandi yrði undirstrikað í samræmi við upphafsákvæði kaflans að Ísland hefði rétt til að eiga og ráða yfir náttúruauðlindum og efnahag sínum og til að vernda umhverfi sitt og öryggi þegna sinna, og auk þess að það mundi framkvæma V. kafla á þann hátt sem samræmdist íslenskri orkustefnu, m. a. í fjárfestingarmálum. Ekki þyrfti að hreyfa sérstökum athugasemdum vegna framangreindra leiðbeiningarreglna í 5. mgr. C-hluta III. kafla, m. a. af því að ákvæðin þar varðandi fjárfestingarmál eru örugglega ekki lagalega bindandi og áþekk fjárfestingarákvæðum V. kafla þar sem sérstaða er mörkuð.

Ekki er vitað um neina erfiðleika í framkvæmd vegna V. kafla áætlunarinnar, svo sem að þrýst sé á um erlenda fjárfestingu til að reisa raforkuver og verksmiðjur eða kanna olíusvæði og nýta þau.

Talið er að V. kaflinn snerti ekki skilyrði fyrir stofnun félaga í aðildarríkjum Alþjóðaorkustofnunarinnar.

Athugun á framkvæmd V. kafla fellur undir allsherjarathugun á orkustefnu og orkuáætlunum þáttökulandanna. Athyglin hefur þó ekki beinst sérstaklega að honum, hvorki í fastanefndinni um langtímasamstarf né annars staðar. Skýringar á fjárfestingar- og viðskiptastefnu í orkumálum ásamt fjölmörgum öðrum atriðum um stefnu þáttökulandanna koma fram í athuguninni og er ekki vitað til þess að beitt hafi verið neinum þrýstingi gagnvart einstökum löndum að þessu leyti.

Stjórnarnefnd Alþjóðaorkustofnunarinnar hefur lýst því yfir að ákvörðunin um **hópmarkmið og meginreglu orkustefnu** hafi ekki að geyma **lagalegar skuldbindingar**. Þrátt fyrir þetta þykir koma til greina að marka **sérstöðu Íslands** að því er varðar 8. og 10. meginreglu þessarar ákvörðunar.

Í **8. meginreglu** er gert ráð fyrir stöðugt aukinni nýtingu kjarnorku enda eru þátttökulöndin almennt ekki mótfallin því þótt sum þeirra hafi efasemdir um nýtingu hennar heima fyrir. Taka mætti fram í bréfi ef Ísland sækta um aðild að Alþjóðaorkustofnuninni að Íslendingar ættu mikla ónýtta vatnsorku og jarðhitaorku og hygðu því ekki á nýtingu kjarnorkunnar né virkt starf á því sviði í stofnuninni. Þess má geta að Norðmenn hafa formlega markað sérstöðu sína varðandi þessa meginreglu.

Í **10. meginreglu** er gert ráð fyrir því að sköpuð skuli hagstæð fjárfestingarskilyrði sem hvetji til fjármögnunar opinberra aðila og einkaaðila til þróunar orkuauðlinda. Í þessu skyni skal fylgja viðeigandi stefnu í verðlagsmálum og draga sem mest úr óvissu um almenn stefnumið, m. a. í orku- og umhverfismálum. Einnig er miðað við að stjórnvöld grípi þar sem nauðsyn krefur til aðgerða til að stuðla að því að 1) gera rannsóknir, m. a. undan ströndum fram og á jafarsvæðum, að forgangsverkefni og 2) hvetja til aukins hraða í rannsóknum og þróun tiltækra framleiðslugetu til að ná sem bestri efnahagslegri nýtingu auðlinda.

Norðmenn hafa á formlegan hátt markað sérstöðu sína varðandi síðasta málslið 10. meginreglu og tekið fram að norsk stjórnvöld hafi rétt til að mæla fyrir um vinnsluhraða, m. a. með tilliti til umhverfissjónarmiða og skynsamlegrar nýtingar auðlinda. Ef Ísland sækir um aðild að Alþjóðaorkustofnuninni sýnist réttast að marka í bréfi þar sem sótt er um aðild sérstöðu Íslands varðandi tvo síðustu málsliði 10. meginreglu. Mætti taka fram á svipaðan hátt og gert er í stjórnarsáttmála ríkisstjórnar Gunnars Thoroddsens að haldið verði áfram rannsóknum vegna hugsanlegra olíulinda á íslenska landgrunninu undir forystu íslenskra stofnana og stjórnvalda. Við rannsóknir og hugsanlega nýtingu auðlinda yrði gætt fyllstu varúðar með tilliti til umhverfissjónarmiða, fyrst og fremst til að tryggja að hinar lifandi auðlindir hafsins yrðu ekki fyrir skaða. Áskildu íslensk stjórnvöld sér rétt til að mæla fyrir um hraða rannsókna og hugsanlegrar nýtingar m. a. með þau sjónarmið í huga.

Ef Ísland markar sérstöðu um framangreind atriði er ekki gert ráð fyrir því að tekin yrði bein afstaða til þess í ákvörðun stjórnarnefndarinnar um aðild Íslands.

Benda má á að á Íslandi sem og í öðrum löndum er lögð **aukin áhersla á orkumál** og nauðsyn virkra aðgerða. Um það vitnar m. a. **stjórnarsáttmáli ríkisstjórnar Gunnars Thoroddsens**. Áður hefur verið vikið að ákvæðum sáttmálans um öryggi í olíumálum en ákvæði hans um orkusparnað, þróun innlendra orkugjafa, orkurannsóknir og orkustefnu hníga mjög í sömu átt og hjá Alþjóðaorkustofnuninni. Segir í sáttmálanum að 1) mörkuð verði samræmd orkustefna til langs tíma, 2) rík áhersla verði lögð á orkusparnað og hagkvæma orkunýtingu í atvinnurekstri, samgöngum og heimilisnotkun, 3) sérstök áhersla verði lögð á aðgerðir í orkumálum, m. a. með það að markmiði að innlendir orkugjafar komi sem fyrst í stað innfluttrar orku og 4) rannsóknir á sviði orkumála og orkunýtingar verði eflaðar og gerð framkvæmdaáætlun til næstu 5—10 ára.

2.9. Tengsl við olíuframleiðslulönd og notkunarlönd.

Í VIII. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun er fjallað um tengsl aðildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar við olíuframleiðslulönd og önnur olíunotkunarlönd. Segir í 44. gr. samningsins að þátttökulöndin muni leitast við að styrkja samstarfstengsl, m. a. við þróunarlöndin. Ekki er einungis leitast við að örva stöðug alþjóðaviðskipti með olíu og stuðla að öruggum olíuadráttum á hóflegum og sanngjörnum kjörum fyrir hvert þátttökuland heldur skal og fylgst með horfunum á samstarfi við olíuframleiðslulönd um orkumál þar sem hagsmunir fara saman, svo sem að því er varðar orkusparnað, þróun annarra orkugjafa en innfluttrar olíu og orkurannsóknir og þróun. Er hér um að ræða meginreglur sem skapað

geta **grundvöll** fyrir framtíðarsamstarfi milli landa í orkumálum, m. a. olíumálum. Má geta þess hér að Danir, Norðmenn og Svíar hafa allir lagt áherslu á þennan þátt í starfsemi Alþjóðaorkustofnunarinnar. Í 63. gr. samningsins er greint frá því að Alþjóðaorkustofnunin geti tekið upp viðeigandi tengsl við önnur lönd en þáttökulönd en auk þess við alþjóðastofnanir, aðra aðila og einstaklinga.

Fastanefndin um tengsl við framleiðslulönd og önnur notkunarlönd hefur í reyndinni verið leyst af hólmi af **sérstakri nefnd um alþjóðleg orkumál** sem er óformlegri. Stafar þetta í og með af því að Alþjóðaorkustofnunin hefur ekki síður tengsl við alþjóðastofnanir en lönd.

Sú skoðun var uppi hjá **Samtökum olíuútflutningslanda** (Organization of Petroleum Exporting Countries-OPEC) þegar Alþjóðaorkustofnunin var sett á laggirnar að henni væri stefnt gegn samtökunum. Andrúmsloftið hefur þó breyst til batnaðar á síðustu árum og eru nú vinsamleg, óformleg tengsl milli stofnananna. Skrifstofu samtakanna hefur vaxið fiskur um hrygg og er hún nú álíka fjölmenn og skrifstofa Alþjóðaorkustofnunarinnar.

Nokkur tengsl eru við **Samtök arabískra olíuútflutningslanda** (Organization of Arab Petroleum Exporting Countries — OAPEC) en það er vísindastofnun sem hefur t. d. engin afskipti af verðlagningu olíu. eru ekki alveg sömu lönd í þeirri stofnun og Samtökum olíuútflutningslanda.

Samskipti við einstök **Arabalönd** hafa verið góð. Hefur verið skipst á reynslu og t. d. hafa verið góð samskipti við fulltrúa Arabaríkja á opnum fundum Samtaka olíuútflutningslanda.

Af hálfu Dana hefur verið upplýst að aðild Danmerkur að Alþjóðaorkustofnuninni hefði á engan hátt verið til baka í samningaviðræðum um olíukaup frá Saudí-Arabíu en samningar tókust milli landanna vorið 1980. Þá má nefna að ýmis aðildarríki Alþjóðaorkustofnunarinnar, t. d. Japan, hafa keypt olíu frá Arabalöndunum á sömu kjörum og ríki utan stofnunarinnar, t. d. Frakkland.

Að því er varðar tengsl aðildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar við önnur olíunotkunarlönd skal fyrst ítrekað að **Finnland, Frakkland og Ísland** eru nú einu aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar sem eru ekki jafnframt aðilar að Alþjóðaorkustofnuninni. Tengsl Íslands við Alþjóðaorkustofnunina hafa svo til engin verið en Ísland hefur notið góðs af starfi sameiginlegs starfslíðs Efnahags- og framfarastofnunarinnar og Alþjóðaorkustofnunarinnar í orkumálum og tekið þátt í kostnaði vegna þess starfs. Bæði Finnland og Frakkland hafa hins vegar haft nánari tengsl við Alþjóðaorkustofnunina þótt með mismunandi hætti sé. Alþjóðaorkustofnunin hefur haft samband við finnsku fastanefndina hjá Efnahags- og framfarastofnuninni og ráðgjaf m. a. við hana um viðræður iðnaðarlandanna við þróunarlöndin. Ekki eru þó haldnir reglulegir fundir. Áður hefur verið greint frá þátttöku Finnlands í nokkrum rannsóknaverkefnum. Frakkar fá hins vegar skjöl Alþjóðaorkustofnunarinnar frá stjórnarnefnd Efnahagsbandalags Evrópu og hefur þetta verið samþykkt með þögninni. Auk þess eru allregluleg tengsl við ýmsa franska embættismenn um starfsemi stjórnarnefndarinnar og fastanefnda stofnunarinnar.

Alþjóðaorkustofnunin hefur einnig haft tengsl við ýmis **önnur lönd**, t. d. Brasilíu, Kenýa og Mexíkó. Er Mexíkó aðili að einu rannsóknaverkefni í jarðhitamálum og Brasilía að einu verkefni um notkun vínanda sem bílaeldsneytis.

Fremur má segja að samstarf Alþjóðaorkustofnunarinnar við Efnahags- og framfarastofnunina sé samstarf innan einnar alþjóðastofnunar en á milli tveggja **alþjóðastofnana**. Hér má m. a. nefna að starfslíð í orkumálum er að hluta til sameiginlegt. Viðvíkjandi tengslum við Sameinuðu þjóðirnar nýtur Alþjóðaorkustofnunin góðs af starfi Efnahags- og framfarastofnunarinnar að því er varðar t. d. þátttöku í fundum. Þó eru töluverð bein tengsl milli Alþjóðaorkustofnunarinnar og Sameinuðu þjóðanna og þá í báðar áttir. Er fylgst vel með starfi Sameinuðu þjóðanna, t. d. undirbúningi undir ráðstefnu þá sem samtökin héldu um nýja og endurnýjanlega orkugjafa. Skipst er reglulega á upplýsingum sem flokkast ekki

undir trúnaðarmál. Einnig eru bein tengsl við sérstofnanir Sameinuðu þjóðanna, t. d. Alþjóðabankann. Mjög lítil tengsl hafa verið við Norðurlandaráð hingað til. Þó má nefna að einn embættismaður Alþjóðaorkustofnunarinnar hefur tekið þátt í starfi vinnuhóps Norðurlandaráðs um byggingarmálefni. Tengsl eru við Efnahagsbandalag Evrópu, Skrifstofu samveldislanda og Orkustofnun rómönsku Ameríku. Vorið 1980 áttu alls tuttugu ríki aðild að síðastnefndu stofnuninni sem komið var á fót árið 1974, sama ár og Alþjóðaorkustofnuninni.

2.10. Ákvæði um stjórnun og önnur atriði.

Í IX. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun eru ákvæði um stjórnun Alþjóðaorkustofnunarinnar og almenn atriði. Verður nú vikið stuttlega að þeim.

Í 49. gr. segir að í Alþjóðaorkustofnuninni skuli vera stjórnarnefnd, framkvæmdanefnd og fjórar fastanefndir, þ. e. fastanefnd um neyðartilvik, fastanefnd um olíumarkaðinn, fastanefnd um langtímasamstarf og fastanefnd um tengsl við framleiðslulönd og önnur notkunarlönd. Stjórnarnefndin getur ákveðið að koma á fót öðrum **stofnunum** og hefur það verið gert. Sem dæmi má nefna nefnd um orkurannsóknir og þróun og sérstaka nefnd um alþjóðleg orkumál. Skrifstofa Alþjóðaorkustofnunarinnar aðstoðar hinar einstöku stofnanir hennar.

Í IX. kafla eru sérstakir undirkaflar. Er þar fjallað um stjórnarnefndina, framkvæmdanefndina, fastanefndirnar, skrifstofuna, atkvæðagreiðslur, tengsl við aðra aðila, fjárhagsráðstafanir, sérstakar aðgerðir og framkvæmd samningsins.

Samkvæmt 50. gr. samningsins skipa **stjórnarnefndina** einn eða fleiri ráðherrar frá hverju þátttökulandi eða fulltrúar þeirra. Í reyndinni hafa þátttökulöndin fastanefndir hjá stofnuninni í París. Þess má geta að fastafulltrúar Danmerkur, Noregs og Svíþjóðar hjá Efnahags- og framfarastofnuninni eru jafnframt fastafulltrúar hjá Alþjóðaorkustofnuninni. Auk þátttöku fulltrúa úr fastanefnd landanna koma iðulega ráðherrar eða fulltrúar þeirra frá heimalöndunum til að sitja fundi stofnunarinnar.

Fram til 10. desember 1981, á röskum sjö árum, hafa verið haldnir 67 **fundir** í stjórnarnefndinni eða tæpir tíu á ári að meðaltali. Sjö fundir stjórnarnefndarinnar hafa verið ráðherrafundir, þ. e. í maí 1975, október 1977, maí 1979, desember 1979, maí 1980, desember 1980 og júní 1981 eða einn á ári að jafnaði. Fundum stjórnarnefndarinnar hefur farið fjölgandi upp á síðkastið og voru þannig tólf talsins á árinu 1979 eða að meðaltali einn í mánuði hverjum (ellefu 1980, sex 1981). Ráðherrafundum hefur fjölgað á síðari árum, voru tveir árið 1979 og tveir árið 1980. Ástandið í Íran átti nokkurn þátt í fjölgun funda á árinu 1979. Að sama skapi hefur fundum fastanefndanna fjölgað. Ef olíuneyð skylli á mætti enn búast við auknum fundahöldum. Fundirnir taka stuttan tíma, 1—2 daga að jafnaði, en stundum jafnvel hluta úr degi. Fundarsókn er mismunandi eftir mikilvægi funda. Jafnframt fer það eftir mikilvægi funda hvort og þá hversu margir eru sendir frá heimalandinu til þátttöku í þeim. Ráðherrafundirnir eru best sóttir. Sem dæmi má nefna að ráðherrafundinn í desember 1979 sóttu níu danskir fulltrúar, þ. e. orkuráðherrann og fjórir úr orkuráðuneytinu, tveir úr utanríkisráðuneytinu og tveir úr fastanefndinni. Norsku fulltrúarnir voru níu, þar af olíu- og orkuráðherrann og þrír úr fastanefndinni. Sænsku fulltrúarnir voru sömuleiðis níu, þ. á m. orkuráðherrann og þrír úr fastanefndinni. Fæstir komu þrír fulltrúar frá Lúxemborg, þar af einn úr fastanefndinni, og Tyrklandi, allir úr fastanefndinni. Ráðherra kom frá öllum þátttökulöndum nema Lúxemborg og Tyrklandi. Aðeins Tyrkir voru með fulltrúa úr fastanefndinni eingöngu. Fundi sem haldnir eru rétt fyrir ráðherrafundi sækja að jafnaði fleiri fulltrúar frá þátttökulöndunum en að öðru jöfnu. Venjulega stjórnarnefndarfundi sækja alloft 1—2 fulltrúar frá minnstu þátttökulöndunum og eru þeir stundum eingöngu úr fastanefndunum. Fundir fastafulltrúa eru auk þess haldnir stöku sinnum til undirbúnings stjórnarnefndarfundum.

Í 52. gr. samningsins er tekið fram að **ákvarðanir** stjórnarnefndarinnar skuli vera **bindandi** fyrir þátttökulöndin en tillögur ekki. Undantekningar um skuldbindingargildi ákvarðana geta grundvallast á 2. mgr. 61. gr. og 65. gr. Samkvæmt 2. mgr. 61. gr. geta þær ákvarðanir sem samþykkja skal samhljóða falið í sér að þær skuli ekki vera bindandi fyrir eitt eða fleiri þátttökulönd. Gerist þetta mjög sjaldan. Bestu dæmin eru þau að V. kafla áætlunarinnar um langtímasamstarf er ekki bindandi fyrir Ástralíu og Kanada. Á hinn bóginn eru ekki dæmi þess að ákvarðanir séu aðeins bindandi við viss skilyrði, samanber heimild í sömu málsgrein. Í 65. gr. er fjallað um sérstakar aðgerðir þátttökulanda, aðrar en þær sem öll þátttökulönd skulu framkvæma samkvæmt I.—V. kafla samningsins. Er þátttökulöndunum í sjálfvald sett hvort þau taka þátt í þessum sérstöku aðgerðum sem hingað til hafa einungis verið á sviði orkurannsóknna og þróunar. Ekki hefur verið venja hjá Alþjóðaorkustofnuninni að skíra bindandi samþykktir ákvarðanir og aðrar samþykktir sem eru ekki bindandi tillögur. Verður að athuga innihald hverrar samþykktar fyrir sig til að ákvarða hvort hún sé bindandi eða ekki. Sama samþykktin getur jafnvel falið í sér ákvæði sem eru mismunandi í eðli sínu. Stundum hefur stjórnarnefndin lýst því yfir að vissar ákvarðanir feli ekki í sér lagalegar skuldbindingar. Ekki má þó gagnálykta frá þessu sem svo að aðrar ákvarðanir stjórnarnefndarinnar feli í sér lagalegar skuldbindingar. Þess má geta til samanburðar að ákvarðanir ráðs Efnahags- og framfarastofnunarinnar geta sömuleiðis verið bindandi.

Ekki hafa verið teknar bindandi ákvarðanir af hálfu annarra stofnana Alþjóðaorkustofnunarinnar en stjórnarnefndarinnar á grundvelli valdframsals frá nefndinni.

Framkvæmdanefndin hefur ekki haldið sérstaka fundi heldur sameiginlega fundi með stjórnarnefndinni.

Samkvæmt 54. gr. samningsins skulu einn eða fleiri fulltrúar ríkisstjórna hvers þáttökulands skipa hverja fastanefnd.

Samkvæmt 59. gr. samningsins er **skrifstofa** Alþjóðaorkustofnunarinnar skipuð framkvæmdastjóra og því starfsliði sem nauðsynlegt er. Dr. Ulf Lantzke hefur verið framkvæmdastjóri frá upphafi. Var starfsliðið um 120 manns vorið 1980. Er starfslið Alþjóðaorkustofnunarinnar og Efnahags- og framfarastofnunarinnar í orkumálum sameiginlegt að hluta til. Skrifstofa Alþjóðaorkustofnunarinnar hefur aðsetur í aðalstöðvum Efnahags- og framfarastofnunarinnar í París.

Í 61. og 62. gr. samningsins eru ákvæði um **atkvæðagreiðslur** við samþykkt ákvarðana og tillagna. Við samþykkt tillagna gildir meirihluti en ákvarðanir skal samþykkja með meirihluta, sérstökum meirihluta eða samhljóða. Með meirihluta skal samþykkja ákvarðanir um framkvæmd áætlunarinnar og ákvarðanir um fundarsköp. Með sérstökum meirihluta skal samþykkja ýmsar meiri háttar ákvarðanir, t. d. ákvarðanir um aukningu á neyðarbirgðaskyldu og ákvarðanir um að vissar neyðarráðstafanir skuli ekki koma til framkvæmda. Samhljóða skal m. a. taka ákvarðanir um að leggja á þátttökulöndin nýjar skyldur sem eru ekki þegar tilgreindar í samningnum en slíkar ákvarðanir snerta einkum langtímasamstarf í orkumálum.

Reglur Alþjóðaorkustofnunarinnar um atkvæðagreiðslur eru frábrugðnar reglum Efnahags- og framfarastofnunarinnar þar sem ákvarðanir skulu teknar og tillögur gerðar með gagnkvæmu samþykki allra aðildarríkja nema stofnunin ákveði annað einróma í sérstökum málum. Þar við bætist að aðildarríki Alþjóðaorkustofnunarinnar hafa mismunandi mörg atkvæði þegar samþykktir eru gerðar með meirihluta eða sérstökum meirihluta svo sem nánar er greint frá í 62. gr. samningsins. Þar sést að öll þátttökulöndin hafa þrjú almenn atkvæði hvert. Auk þess hafa þau mismunandi mörg atkvæði í samræmi við olíunotkun, þ. e. olíunotkunaratkvæði. Samanlögð atkvæði þátttökulandanna verða því misjafnlega mörg, allt frá þremur og upp í fimmtíu. Ef Ísland mundi bætast í hóp þeirra þátttökulanda sem talin eru upp í 62. gr. mundi það hafa þrjú almenn atkvæði, engin olíunotkunaratkvæði og þrjú samanlögð atkvæði. Noregur er ekki talinn upp meðal þátttökulanda í 62. gr. en hefur á

grundvelli sérsamnings þrjú almenn atkvæði, engin olíunotkunaratkvæði og þrjú samanlögð atkvæði. Atkvæðaskipting hefur verið hugsuð þannig að ekkert eitt ríki né hópur ríkja, t. d. Bandaríkin eða ríkin úr Efnahagsbandalagi Evrópu, hafi neitunarvald.

Þess má geta hér að í sumum alþjóðastofnunum sem Ísland er aðili að, t. d. Alþjóða-bankanum og Alþjóðagjaldeyrissjóðnum, er misvægi atkvæða margfalt meira en í stjórnar-nefnd Alþjóðaorkustofnunarinnar.

Í framkvæmd hafa mál verið afgreidd með samkomulagi en ekki atkvæðagreiðslu í stjórnarnefnd Alþjóðaorkustofnunarinnar. Er ekki vitað til þess að nein óánægja sé hjá þátttökulöndum með atkvæðagreiðslukerfið og hefur ekki komið til deilu út af því. Ekki hefur verið formleg samstaða með einstökum hópum þótt um samráð hafi verið að tefla, t. d. af hálfu þeirra aðildarríkja Efnahagsbandalags Evrópu sem eru aðilar að Alþjóðaorkustofn-uninni.

Undir I. hluta fjárhagsáætlunar Efnahags- og framfarastofnunarinnar fyrir árið 1982 koma **framlög** aðildarríkanna til sameiginlegs starfsliðs þeirrar stofnunar og Alþjóðaorku-stofnunarinnar í orkumálum. Greiðir Ísland nú 0,10% af 9 169 200 frönskum frönskum eða 9 169 franska franka á árinu (14 900 krónur samkvæmt gengi hinn 26. mars 1982). Á II. hluta fjárhagsáætlunar Efnahags- og framfarastofnunarinnar fyrir sama ár eru framlög að-ildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar, að upphæð 51 842 200 franskir frankar. Ef Ísland gerðist aðili að Alþjóðaorkustofnuninni mundi það þurfa að greiða 0,10% af þessari upphæð í framlag eða 51 842 franska franka (84 300 krónur samkvæmt gengi hinn 26. mars 1982). Hér er miðað við framlag fyrir allt árið 1982. Ella lækkar framlagið hlutfallslega.

Ef af aðild Íslands að Alþjóðaorkustofnuninni verður má búast við ýmsum **öðrum kostnaði** samfara aðild en fjárframlögum til stofnunarinnar. Verður nú gerð grein fyrir hinu helsta.

Búast má við að vinna í sendiráði Íslands í París vegna aðildar að Alþjóðaorkustofnun-inni jafngildi hálfu starfi, e. t. v. hálfu viðbótarstarfi. Auk þess má gera ráð fyrir auknu starfi í viðskiptaráðuneytinu vegna afgreiðslu mála og yfirumsjónar vegna aðildar Íslands að stofnuninni, þó eigi meiru en sem nemur hálfu starfi. Vegna upplýsingaskyldu um olíuáð-drætti o. fl. yrði leitað til olíufélaganna um aðstoð. Þá má gera ráð fyrir auknu starfi í iðnaðarráðuneytinu og undirstofnunum þess, m. a. vegna athugunar gagna, þátttöku í ráð-herrafundum og einstökum fundum öðrum og skýrslugerðar auk meira starfs í samræmi við markmið stofnunarinnar og ríkari áherslu á framkvæmd íslenskrar orkustofnu. Auknar líkur má telja á því að Ísland mundi taka þátt í einstökum rannsókn- og þróunarverkefnum, t. d. í jarðhitamálum. Byggist þátttaka í verkefnum á sérstökum framlögum þátttökuaðila eins og áður segir, samanber 2. mgr. 64. gr. samningsins. Auk vissra utanferða á fundi stofnunarinn-ar eru líkur á einhverri þátttöku í ferðum til annarra þátttökulanda til að kynnast t. d. sérstökum framkvæmdum til orkusparnaðar. Þá yrði talið æskilegt þegar fram liðu stundir að Ísland legði til rannsóknarfulltrúa þegar gera skal 1) allsherjarathugun á ráðstöfunum ein-hvers annars þátttökulands varðandi orkusparnað og þróun annarra orkugjafa en innfluttrar olíu, 2) allsherjarathugun á orkurannsóknnum og þróun í öðru þátttökulandi eða 3) athugun á áætlunum annarra þátttökulanda um mögulegar ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn eftir olíu á neyðartímum. Mætti auk þess búast við að kallað yrði á aukin fjárframlög til einstakra þátta orkumála innanlands í samræmi við sérgreind markmið Alþjóðaorkustofn-unarinnar í orkumálum.

Í kafla 2.2 hér að framan og kafla 3 hér á eftir er fjallað um hinn mikla kostnað við aukið birgðahald olíu miðað við undanfarin ár. Ef stjórnvöld vilja láta halda níutíu daga birgðir af þremur helstu olíuvörum í öryggisskyni eins og gert er í nágrannalöndum okkar yrði út af fyrir sig ekki um að tefla aukakostnað vegna aukningar birgðahalds við aðild Íslands að Alþjóðaorkustofnuninni.

Samkvæmt 66. gr. samningsins skal hvert þáttökuland gera nauðsynlegar ráðstafanir, m. a. nauðsynlegar löggjafarráðstafanir, til að **framkvæma samninginn** um alþjóðaorkuáætlun og ákvarðanir sem stjórnarnefndin tekur. Hafa flest þáttökulöndin sett **lög** vegna aðildar sinnar að samningnum. Ekki er vitað til þess að þáttökulöndin hafi þurft að setja sérstök lög vegna ákvarðana stjórnarnefndarinnar. Ný þáttökulönd þurfa að samþykkja samninginn og allar ákvarðanir stjórnarnefndarinnar. Aftast í kafla 2.8 hér að framan var vikið að hugsanlegum athugasemdum af Íslands hálfu varðandi tvær ákvarðanir stjórnarnefndarinnar.

2.11. Lokaákvæði.

Í X. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun eru ýmis ákvæði er snerta aðild að Alþjóðaorkustofnuninni. Samkvæmt 71. gr. er öllum aðildarríkjum Efnahags- og framfarastofnunarinnar sem geta og vilja uppfylla skilyrði áætlunarinnar heimilt að gerast **aðilar** að samningnum. Ísland getur annaðhvort sótt um **fulla aðild** á grundvelli 1. mgr. 71. gr. eða **aðild til bráðabirgða** samkvæmt 3. mgr. 71. gr. Eðlilegra þykir að miða við fulla aðild þar eð atbeina Alþingis þarf til að framkvæma samninginn um alþjóðaorkuáætlun og miklar fjárhagslegar skuldbindingar eru samfara aðild.

Ef af bráðabirgðaaðild yrði gæti Ísland að vísu lýst því yfir síðar að það vildi ekki vera bundið af samningnum og mundi bráðabirgðaaðildin þá falla niður sextíu dögum eftir móttöku tilkynningar þar að lútandi.

Ef Ísland yrði fullgildur aðili að Alþjóðaorkustofnuninni gæti það hvenær sem er **sagt** samningnum um alþjóðaorkuáætlunina **upp** með tólf mánaða fyrirvara samkvæmt 2. mgr. 69. gr. samningsins.

Samkvæmt 1. mgr. 69. gr. samningsins skal samningurinn **gilda** í tíu ár frá gildistökudegi — eða til ársins 1986 — og skal gilda áfram þangað til stjórnarnefndin ákveður með meirihluta að nema hann úr gildi. Samkvæmt 73. gr. samningsins getur stjórnarnefndin hvenær sem er breytt samningnum samhljóða. Samkvæmt 74. gr. skal taka samninginn til almennrar endurskoðunar eftir 1. maí 1980. Ekkert aðildarríki hefur þó farið fram á þessa almennu endurskoðun. Er álitid mjög ólíklegt að nokkur endurskoðun fari fram á samningnum í bráð.

3. ÚTDRÁTTUR OG NIÐURSTÖÐUR.

Á síðustu áratugum hefur nokkrum sinnum skolið á umtalsverð **olíuneyð** meðal **olíu-notkunarlanda** vegna alvarlegra truflana á olíuáðstreymi frá Miðausturlöndum. Hefur hún bitnað mjög misjafnlega á einstökum löndum. Samhliða hefur þjóðum heims orðið ljósara en áður að **olían**, mikilvægasti orkugjafi jarðar, fer ört þverrandi miðað við núverandi notkun og stefnir í óefni varðandi aðdrætti og verð. Með hliðsjón af þessu hefur verið lögð **aukin áhersla á orkumál**, m. a. olíumál, í einstökum löndum. Jafnframt hefur verið talin þörf á að efla alþjóðlegt samstarf í þessum málum.

Árið 1971 samþykkti ráð Efnahags- og framfarastofnunarinnar (Organisation for Economic Co-operation and Development — OECD) í París sem Ísland er aðili að tillögu þar sem aðildarríki stofnunarinnar voru hvött til að ná sem fyrst því marki að eiga níutíu daga olíubirgðir. Greiddi Ísland atkvæði með tillögunni. Einnig samþykkti ráðið árið 1972 bindandi ákvörðun um neyðaráætlanir og ráðstafanir og úthlutun olíubirgða á neyðartímum á svæði stofnunarinnar í Evrópu. Ísland greiddi sömuleiðis atkvæði með henni. Þetta **viðbúnaðarkerfi Efnahags- og framfarastofnunarinnar** brást hins vegar í olíuneyðinni 1973—1974.

Vegna þessarar reynslu ákváðu flest aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar að reisa samstarf sitt á traustari grunni. Var Alþjóðaorkustofnuninni (International Energy Agency — IEA) komið á fót hinn 15. nóvember 1974 sem sjálfstæðri alþjóðastofnun innan vébanda Efnahags- og framfarastofnunarinnar. Er samstarf aðildarríkja stofnunarinnar grundvallað á samningi um alþjóðaorkuáætlun sem gerður var hinn 18. nóvember 1974. Í

upphafi gerðust 16 af 24 aðildarríkjum Efnahags- og framfarastofnunarinnar aðilar að Alþjóðaorkustofnuninni. Nú tekur 21 aðildarríki þátt í starfi hennar, m. a. Danmörk, Svíþjóð og Noregur, hið síðastnefnda samkvæmt sérsamningi. Aðeins Finnland, Frakkland og Ísland standa enn utan stofnunarinnar.

Alþjóðaorkustofnunin er ekki alþjóðastofnun sem stendur aðildarríkjunum ofar. Hins vegar felast í samningnum um alþjóðaorkuáætlun víðtækar **skyldur** miðað við flesta aðra milliríkjasamninga sem Ísland er aðili að. Nefna má að sáttmáli Sameinuðu þjóðanna gengur lengra hvað snertir fyrirmæli öryggisráðsins. Á móti skyldunum koma víðtæk **réttindi**. Samspil réttinda og skyldna kemur gleggst fram í **olíuneyðarkerfi** stofnunarinnar. Aðalþættir þess eru neyðarbirgðir olíu, takmörkun á eftirspurn eftir olíu og úthlutun hennar á neyðartímum, svo og upplýsingamiðlun til að tryggja framkvæmd neyðarráðstafana. Olíuneyðarkerfið byggir á samhjálp aðildarríkjanna. Ohjákvæmilega felst í því aukilið öryggi fyrir aðildarríkin en í neyðartilvikum geta einstök aðildarríki ýmist verið veitendur eða þiggjendur eftir því hvernig stöðu þeirra í olíumálum er háttáð. Olíuneyðarkerfið hefur **aldrei komið til framkvæmda** frá því að stofnuninni var komið á fót í nóvember 1974. Á grundvelli samstarfs aðildarríkjanna er **þrýst á alþjóðlegu olíufélögin** svo að þau greiði úr minni háttar vanda einstakra aðildarríkja. eru dæmi slíks.

Einn grundvallarþáttur olíuneyðarkerfisins er sá að aðildarríkin skulu eiga **neyðarbirgðir olíu** til níutíu daga. Skilyrðið má uppfylla á Íslandi með 129 000 tonnum af þremur helstu olíuvörum, gasolíu, svartolíu og bensíni, miðað við fimm ára aðlögunartíma til ársins 1987. Með hliðsjón af birgðarými olíufélaganna um þessar mundir, 228 000 tonnum, er **ekki þörf á að auka birgðarýmið** hér á landi til að rúma ofangreint magn, 129 000 tonn (um 57% nýting). Sé gengið út frá því að íslensk stjórnvöld telji níutíu daga neyðarbirgðir nauðsynlegar hvort sem Ísland gerist aðili að Alþjóðaorkustofnuninni eða ekki yrði út af fyrir sig ekki um að ræða **aukakostnað** (brúttókostnað) **vegna aukningar birgðahalds** samfara aðild Íslands að stofnuninni. Miðað við meðalbirgðir árána 1980—1981 (95 000 tonn eða 66 daga birgðir) þarf Ísland að auka birgðahald um 34 000 tonn til að ná 129 000 tonna markinu og yrði 50% **vaxtakostnaður** vegna þess **42,7 milljónir króna á ári**. Þessi tala sem er reiknuð hinn 26. mars 1982 er háð breytingum á verði olíu, gengi o. fl. Samsvarar hún **1,6% hækkun verðs** á gasolíu, svartolíu og bensíni. Þess má geta að meðalbirgðir í janúar-mars 1982 voru miklum mun meiri en á sama tímabili 1980 og 1981, 129 000 tonn eða níutíu daga birgðir. Meðalbirgðir á þessum árstíma eru þó ekki marktækar um meðalbirgðir viðkomandi árs, voru t. d. 10 000 tonnum meiri en meðalbirgðir ársins 1980 og 1981.

Taka má fram að olíufélögin og aðrir ábyrgir aðilar hafa lagt á það áherslu að nauðsynlegt sé að auka birgðahald að mun hér á landi til að auka öryggi í olíubirgðamálum. Skiptir í þessu sambandi ekki höfuðmáli hvort Ísland er aðili að Alþjóðaorkustofnuninni eða ekki þótt meira öryggi fengist með aðild. Ef farið yrði að þessum tillögum sem álíta má nauðsynlegt yrði ekki unnt að telja nema hluta ofangreindrar upphæðar sem aukakostnað (brúttókostnað) vegna birgðahaldsskyldu Alþjóðaorkustofnunarinnar, þ. e. ef minna olíubirgðahald en fylgir aðild telst nægja.

Önnur aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar hafa talið rétt að auka birgðir sínar að níutíu daga marki á undanförmum árum og hefur **öryggið** þá verið þyngra á metunum en kostnaðurinn. Miðað við hið ótrygga ástand og horfur í olíumálum í heiminum er ekki unnt að útiloka olíuskort á Íslandi í framtíðinni jafnvel þótt venjulegrar fyrirbyggju sé gætt í olíuinnkaupum. Þá gæti olíuskip orðið fyrir óvæntum töfum þegar olíubirgðir á Íslandi væru í lágmarki. Jafnvel tímabundinn olíuskortur gæti haft verulegar efnahagslegar afleiðingar á Íslandi, t. d. á miðri loðnuvertíð.

Hér á landi virðist einfaldast að fela olíufélögunum að auka birgðahald en verðlagsyfirvöld heimili nauðsynlega **verðhækkun** olíuvara vegna kostnaðarins.

Íslendingar eru mjög **háðir olíuinnflutningi** í atvinnulífi, samgöngum og húshitun. Sést þetta m. a. á því að á árinu 1978 var hlutdeild eldsneytis í heildarorkunotkun Íslendinga 59% samkvæmt áfangaskýrslu olíunefndar í júlí 1979. Ýmsar aðrar þjóðir, t. d. Svíar, eru í svipaðri aðstöðu og hafa talið rétt að skapa fjölbreytni í olíuadráttum til þess að vera ekki um of háðar sveiflum. Meginhluti innfluttrar olíu hingað til lands hefur allt frá árinu 1953 komið frá Sovétríkjunum en viðskiptin við það land voru á vöruskiptagrundvelli á árunum 1953—1975. Þá voru tekin upp viðskipti í frjálsum, skiptanlegum gjaldeyri. Viðskiptajöfnuðurinn við Sovétríkin hefur allt frá olíuneyðinni 1973—1974 verið óhagstæður, einkum hin síðari ár, og hafa hlutföllin jafnvel verið 1:3 Íslandi í óhag. Þessar breytingar í viðskiptunum hafa ýtt undir það að athugaðar væru **nýjar leiðir varðandi dreifingu olíuviðskipta**. Hefur nokkurt magn olíu verið keypt frá Portúgal til að draga úr viðskiptahalla Portúgals gagnvart Íslandi. Einnig hefur verið samið um kaup á olíu frá Bretlandi til þess að draga úr verðsveiflum í innkaupum en sovéska olían er bundin Rotterdamverðskráningu. Þótt öryggi í olíuadráttum frá Sovétríkjunum hafi verið gott er rétt að hafa í huga það mat sérfróðra aðila að Austur-Evrópuríkin sem heild verði orðin umtalsverðir nettóinnflytjendur olíu þegar á árinu 1985 og innflutningsþörfin aukist síðan til muna. Þetta getur ófæð skapað þrýsting á Sovétríkin sem búist er við að verði væntanlega sjálfum sér nóg um olíu á níunda áratugnum. Geta því orðið breytingar á olíusölu Sovétmanna.

Að olíuadráttum er vikið sérstaklega hér þar eð þeir skipta veigamiklu máli í olíuneyðarkerfi Alþjóðaorkustofnunarinnar. Aðalatriðin eru sem hér segir. Ef **olíuadrættir** aðildarríkanna í heild **minnka** eða ætla má með rökum að þeir minnki á bilinu 7—12% skulu þau gera ráðstafanir til **takmörkunar á eftirspurn eftir olíu** um 7%. Jafnframt kemur til **úthlutunar á olíu** eftir ákveðnum reglum. Þau ríki sem standa vel að vígi láta þeim sem standa illa að vígi í té olíu. Ef olíuadrættir hópsins minnka eða ætla má með rökum að þeir minnki um 12% eða meira er aðalreglan sú að koma skal til 10% takmörkunar á eftirspurn eftir olíu auk úthlutunar. Ef olíuadrættir einhvers aðildarríkis minnka eða ætla má með rökum að þeir minnki sem nemur meira en 7% skal það aðildarríki bera af endanlegri notkun sinni minnkun olíuadráttanna sinna sem nemur allt að 7% en önnur aðildarríki skulu úthluta því olíumagni sem á vantar. Úthlutað er af olíu sem væntanleg er til aðildarríkja en aðeins er tekið af birgðum í landi er úthlutar olíu í algerum undantekningartilvikum. Taka má fram hér að aðildarríki Alþjóðaorkustofnunarinnar framleiða talsvert af olíu, einkum Bandaríkin, Bretland, Kanada og Noregur. Framleiðslan var t. d. röska 600 milljónir tonna árið 1977. Til samanburðar má nefna að olíuinnflutningsmarkmið aðildarríkanna fyrir árið 1980 var rúmlega 1 200 milljónir tonna (í jarðolíugildum).

Einkennandi fyrir **olíuneyðarkerfi** Alþjóðaorkustofnunarinnar er **sjálfvirkni**, þ. e. framkvæma skal neyðarráðstafanir nema stjórnarnefndin ákveði annað með sérstökum meirihluta innan ákveðins frests. Ákvæðin um sjálfvirkni eru bragarbót miðað við þann viðbúnað Efnahags- og framfarastofnunarinnar sem brást í olíuneyðinni 1973—1974 þar eð ekki tókst að fá fram ákvörðun um að grípa til úthlutunar. Skyldan til að takmarka eftirspurn eftir olíu og úthluta henni þegar minnkun verður á aðdráttum til hópsins og skyldan til að úthluta olíu þegar minnkun verður á aðdráttum til einhvers aðildarríkis geta ýmist verið kostur eða galli eftir því hvernig á stendur í olíumálum einstakra landa. Draga má úr hugsanlegum erfiðleikum á tvennan hátt: 1) með því að hnika til hlutföllum innan ramma níutíu daga heildarbirgða, eiga sem sé meira en níutíu daga birgðir af þeirri olíu sem erfiðast er að spara eða úthluta en minna en níutíu daga birgðir af annarri olíu og 2) með því að eiga einhverjar birgðir umfram níutíu daga heildarbirgðir en það er dýrari kostur.

Olíukaup Íslendinga frá öðrum ríkjum en Sovétríkjunum á síðustu árum skapa fyrst raunhæfa **möguleika til úthlutunar olíu** þar eð það ákvæði hefur verið í olíukaupasamningum viðskiptaráðuneytisins við sovéska ríkisolíufélagið Sojuznefteexport að Ísland megi ekki selja olíuna áfram til þriðja lands án skriflegs samþykkis. Í olíusamningaviðræðunum haustið

1979 féllst félagið ekki á að fella ákvæðið niður en sækja mætti um undanþágu í einstökum tilvikum ef þörf þætti á.

Sérstök upplýsingaskylda hvílir á aðildarríkjum Alþjóðaorkustofnunarinnar til að tryggja árangursríka framkvæmd neyðarráðstafana. Sú skylda er þó aðeins þáttur í **upplýsingamiðlun um alþjóðlega olíumarkaðinn** og auk þess hefur verið sköpuð aðstaða til samráðs við olíufélög. Telja aðildarríkin mikið gagn að þeim olíuupplýsingum sem hér fást, m. a. um verð á olíu. Þau aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar sem standa utan Alþjóðaorkustofnunarinnar hafa ekki aðgang að einstökum upplýsingum nema í algerum undantekningartilvikum. Upplýsingar um ástand og horfur í olíumálum, m. a. í einstökum framleiðslulöndum, geta að sjálfsögðu reynst mikilsverðar við stefnumótun í olíumálum og haft efnahagslegt gildi samkvæmt því.

Á grundvelli samningsins um alþjóðaorkuáætlun og ákvarðana stjórnarnefndar Alþjóðaorkustofnunarinnar, m. a. ákvörðunarinnar um áætlun um **langtímasamstarf** og ákvörðunarinnar um hópmarkmið og meginreglur orkustefnu, hafa aðildarríkin lagt áherslu á að ná því markmiði að verða þegar til lengri tíma er litið **óháðari olíuinnflutningi** til að fullnægja heildarorkuþörf sinni. Ljóst er að viðleitni í þessa átt getur skipt aðildarríkin miklu máli fjárhagslega, stuðlað að gjaldeyrissparnaði með minni kaupum á dýrri olíu. Aðildarríkin heita því að beita sér fyrir landsáætlunum og stuðla að samþykkt samstarfsáætlana, sem fela m. a. í sér eftir atvikum sameiginleg fjár- og vinnuframlög, og samtímis munu þau samræma stefnu einstakra ríkja. Telja aðildarríkin mikilvægt að fylgjast með þróuninni í orkumálum og fá nauðsynlegar **upplýsingar** svo fljótt sem unnt er. Mest áhersla er lögð á orkusparnað, þróun annarra orkugjafa en innfluttrar olíu og orkurannsóknir og þróun svo sem ítarlega hefur verið rakið hér að framan.

Að því er varðar **orkusparnað** hefur setning **hópmarkmiða og landsmarkmiða varðandi olíuinnflutning** til aðildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar verið mest áberandi. Var hópmarkmiðið t. d. 5% takmörkun á eftirspurn eftir olíu á árinu 1979. Ekki var með þessu stefnt að 5% takmörkun á eftirspurninni miðað við árið 1978 heldur áætlaða eftirspurn á árinu 1979. Markmiðin eru ekki lagalega bindandi. Áherslan hefur færst í auknum mæli frá hópmarkmiðum til markmiða fyrir einstök lönd, svo og aukins aðhalds. **Skipti á upplýsingum um orkusparnað** hafa aðildarríkin talið sérlega nýtsamleg. Eru starfandi sérstakar nefndir er fjalla um orkusparnað, m. a. í iðnaði, samgöngum og byggingum.

Olíusparnaðarmarkmið geta að sjálfsögðu valdið aðildarríkjum Alþjóðaorkustofnunarinnar vissum erfiðleikum en líta verður á hagræðið í þessu sambandi, t. d. **gjaldeyrissparnað**. Nefna má sem dæmi að á árinu 1979 voru fluttar inn jarðolía og jarðolíuafurðir til Íslands fyrir röska 56 milljarða gamalla króna (samkvæmt Hagtíðindum) eða 560 milljónir nýkróna. Jafngilti þetta rúmlega 19% alls innflutnings Íslendinga á árinu. Markviss stefna í orkusparnaðarmálum, m. a. vegna aðhalds frá Alþjóðaorkustofnuninni, gæti leitt til umtalsverðs gjaldeyrissparnaðar. Í þessu sambandi má nefna fréttatilkynningu frá orkusparnaðarnefnd iðnaðarráðuneytisins í maí 1980. Kemur þar fram að bensínnotkun Íslendinga minnkaði um 3,4% á árinu 1979 miðað við árið þar á undan en á síðastliðnum sex árum hefði meðaltalsaukningin hins vegar verið um 7%. Miðað við að þróunin hefði verið óbreytt á árinu 1979 er því í raun um 10% bensínsparnað að ræða sem nefndin taldi jafngilda um 1,5 milljörðum gamalla króna í gjaldeyrissparnaði á verðlagi vorsins 1980 (15 milljónum nýkróna). Til samanburðar gat nefndin þess að jafnmikill gjaldeyrir sparaðist vegna aukinnar nýtingar innlendra orkugjafa í húshitun á árinu 1979.

Þau dæmi sem nú hafa verið nefnd sýna að raunhæft virðist að gera ráð fyrir möguleikum á umtalsverðum olíusparnaði þjóðarbúinu og þegnunum til hagsbóta. Ef aðild að Alþjóðaorkustofnuninni gæti enn aukið möguleika á olíusparnaði hér á landi yrði það þjóðinni til hagsbóta og gæti breytt kostnaðarmyndinni við hugsanlega aðild. Aukins olíusparn-

aðar yrði þó að vænta annars staðar en í húshitun þar sem olíusparnaðarmöguleikarnir verða hverfandi vegna skipulegs átaks við að láta innlenda orkugjafa leysa olíuna af hólmi.

Að því er varðar **þróun annarra orkugjafa en innfluttrar olíu** má nefna að helstu leiðirnar til að draga úr innflutningi olíu í náinni framtíð eru auk orkusparnaðar taldar fólgnar í aukinni notkun **kola** og meiri nýtingu kjarnorku. Á ráðherrafundi í maí 1979 voru samþykktar meginreglur um aðgerðir Alþjóðaorkustofnunarinnar varðandi kol.

Mikil gróska hefur verið í **orkurannsóknum og þróun** á vegum Alþjóðaorkustofnunarinnar. Í febrúarlok 1980 var þannig unnið að 49 **verkefnum** á ýmsum sviðum rannsókna og þróunar. Aðildarríkin ráða hvort þau taka þátt í þessum verkefnum. Má skipta verkefnum í ýmsa flokka, m. a. orkusparnað, kolatækni, jarðhitaorku, sólarorku, ölduorku, vindorku og öryggi í notkun kjarnorku. Beinast flest verkefnanna að nýjum orkugjöfum. Hér má geta þess að unnið hefur verið að þremur rannsóknaverkefnum í jarðhitamálum, þ. e. 1) áætlun um rannsóknir og þróun jarðhitaorkukerfa sem mótuð eru af mönnum, 2) áætlun um rannsóknir, þróun og kynningu á tækni varðandi heitt, þurrt berg og 3) áætlun um rannsóknir, þróun og kynningu á jarðhitabúnaði. Ekki er veitt fé á fjárhagsáætlun Alþjóðaorkustofnunarinnar til einstakra rannsóknaverkefna heldur er útgjöldum jafnað niður á þau lönd sem taka þátt í verkefnum í þeim hlutföllum sem þau samþykkja samhljóða sín í milli. Getur **kostnaðarskiptingin** verið ærið misjöfn. Aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar sem eru ekki jafnframt **aðilar** að Alþjóðaorkustofnuninni geta tekið þátt í einstökum verkefnum með samþykki stjórnarnefndar stofnunarinnar.

Ár hvert fer fram **tvíþætt allsherjarathugun á orkustefnu og orkuáætlunum** aðildarríkja. Beinist hún sérstaklega að orkusparnaði og þróun annarra orkugjafa en innfluttrar olíu annars vegar og orkurannsóknum, þróun og kynningu hins vegar. Þriðja hvert ár fer fram rækileg athugun á stefnu og áætlunum þriðjungs aðildarríkjanna í höfuðborgum þeirra. Allsherjarathugunin skapar aðildarríkjunum aðhald.

Í samningnum um alþjóðaorkuáætlun er m. a. gert ráð fyrir eflingu **samstarfs við olíuframleiðslulönd og önnur olíunotkunarlönd**, m. a. þróunarlönd. Hefur stofnunin tengsl við ýmis lönd og alþjóðastofnanir, t. d. Sameinuðu þjóðirnar. Tortryggni varð vart í garð stofnunarinnar í fyrstu, einkum af hálfu arabískra olíuframleiðslulanda. Andrúmsloftið hefur þó batnað mjög og á stofnunin nú m. a. vinsamleg, óformleg samskipti við Samtök olíuútflutningslanda (Organization of Petroleum Exporting Countries — OPEC).

Ef af aðild Íslands verður má búast við að það jafngildi hálfu starfi eða hálfu viðbótastarfi við sendiráð Íslands í París og nokkurri **starfsaukningu** í viðskiptaráðuneytinu, iðnaðarráðuneytinu og undirstofnunum þess og hjá olíufélögnum, m. a. vegna upplýsingaskyldu um olíumál og orkumál almennt. Nokkur **kostnaður** fylgir þessu. Ef Ísland kys að taka þátt í einstökum rannsóknaverkefnum geta fylgt því talsverð útgjöld. Þá má búast við að áhersla verði lögð á að auka fjárframlög hér á landi til orkurannsókna svo að dæmi séu nefnd.

Löndum þeim sem taka þátt í orkustarfsemi Alþjóðaorkustofnunarinnar hefur farið fjölgandi og eru þau **almennt ánægð með starf stofnunarinnar** eins og einkum má merkja á ráðherrafundum. Er athyglisvert að Bandaríkin, Bretland, Japan, Kanada og sambandslýðveldið Pýskaland hafa fylgt þeirri föstu reglu að vísa málum sem snerta alþjóðlegt orkusamstarf til Alþjóðaorkustofnunarinnar. Nefna má að t. d. **Danir og Svíar** leggja mikið upp úr hinu aukna olíuöryggi sem fæst vegna aðildar að Alþjóðaorkustofnuninni þar eð þeir verða ekki eins háðir sveiflum í aðdráttum frá einstökum viðskiptalöndum sínum. Sama máli gegnir um afstöðu þeirra til sjálfvirkni í framkvæmd neyðarráðstafana, upplýsingastarfsemi stofnunarinnar um olíumálefni og orkumál almennt og orkusparnaðarstarf hennar. Að sjálfsögðu er unnt að benda á atriði sem til bóta mega horfa og nefndu Danir og Svíar t. d. að æskilegt hefði verið að setja landsmarkmið varðandi olíuinnflutning fyrir árið 1980 fyrr en í desember 1979. Það atriði stendur til bóta en sérstök ný markmið fyrir árin 1981 og 1982 voru ekki talin nauðsynleg. Norðmenn taka þátt í starfi stofnunarinnar samkvæmt sér-

samningi og ákveður norska ríkisstjórnin t. d. á grundvelli hans hvernig Noregur standi að framkvæmd neyðarráðstafana. Er gert ráð fyrir því að í reyndinni verði framlag landsins til olíuneyðarkerfis stofnunarinnar svipað og af hálfu hinna ríkjanna.

Ef Ísland gerist aðili að Alþjóðaorkustofnuninni felur það í sér **samþykki á samningnum um alþjóðaorkuáætlun og ákvörðunum stjórnarnefndar** stofnunarinnar frá byrjun. Þar eð nauðsyn er á löggjöf hér á landi til framkvæmdar samningsins þykir rétt að leggja **frumvarp til laga** fram þegar í upphafi þannig að fá megi heildaryfirlit yfir málefni stofnunarinnar þegar afstaða er tekin til þess hvort sækja skuli um aðild að henni eða ekki. Af hálfu aðildarríkja stofnunarinnar hefur verið gefið óformlega til kynna að Íslandi mundi veittur **fimm ára aðlögunartími** til að auka olíubirgðahald og eftir atvikum olíugeymarými í áföngum við hagkvæmar aðstæður.

Greint er frá **skilyrðum fyrir aðild** í athugasemd við 1. gr. hér á eftir.

Það skal tekið fram að Ísland gæti **sagt samningnum um alþjóðaorkuáætlun upp með tólf mánaða fyrirvara** hvenær sem er eftir að það gerðist aðili að stofnuninni.

Á Íslandi og í öðrum löndum er eins og áður segir lögð aukin áhersla á orkumál og nauðsyn virkra aðgerða. Þetta kemur m. a. fram í **stjórnarsáttmála ríkisstjórnar Gunnars Thoroddsens** þar sem vikið er að öryggi í olíumálum, orkusparnaði, þróun innlendra orkugjafa, orkurannsóknum og orkustefnu. Eru markmiðin svipuð og hjá Alþjóðaorkustofnuninni. Þegar **tekin er afstaða til hagkvæmni aðildar** þarf fyrst og fremt að meta hina fjárhagslegu hlið málsins, m. a. tjón fyrir atvinnulíf og þjórðarbú ef til tímabundins olíuskorts kæmi, kostnað við aukið olíubirgðahald til að uppfylla níutíu daga neyðarbirgðaskyldu Alþjóðaorkustofnunarinnar, nauðsyn þess að auka olíubirgðahald til muna hvort sem af aðild yrði eða ekki og hvort auknar líkur yrðu á olíusparnaði ef Ísland nyti aðhalds frá stofnuninni og fengi þar jafnóðum upplýsingar um olíumál og orkumál almennt. Í þessu sambandi má nefna að réttar upplýsingar á réttum tíma geta komið að notum við stefnumótun og þá um leið haft fjárhagslega þýðingu fyrir Íslendinga.

Í Alþjóðaorkustofnuninni er um að ræða frekari útfærslu á samstarfi innan Efnahags- og framfarastofnunarinnar sem Íslendingar hafa tekið þátt í. Samvinna um hin ýmsu atriði samningsins um alþjóðaorkuáætlun er Íslendingum ávinningur. Vegna samhjálpur þátttökulandanna í olíuneyð á friðartímum fæst aukið olíuöryggi sem ekki næst með öðrum hætti. Aðildin hvetur til áætlanagerðar um viðbúnað á neyðartímum. Upplýsingar frá stofnuninni gætu hjálpað Íslendingum til að ná hagstæðum samningum í olíukaupum og má telja samstarf sem þetta mjög mikilvægt fyrir land þar sem olíukaup og verðlagning hafa svo víðtæk áhrif á efnahagslíf þjóðarinnar. Þá má fá upplýsingar um orkusparnaðarstarf nágrannalöndanna og Ísland getur jafnvel miðlað fróðleik, t. d. í jarðhitamálum, og stungið upp á nýtsamlegum samstarfsverkefnum á því sviði.

4. ATHUGASEMDIR VIÐ EINSTAKAR GREINAR FRUMVARPSINS.

Um 1. gr.

Með lögum þessum er ríkisstjórninni heimilað að gerast fyrir Íslands hönd aðili að samningnum um alþjóðaorkuáætlun sem gerður var í París hinn 18. nóvember 1974, með áorðnum breytingum. Jafnframt er reynt að tryggja að Ísland geti uppfyllt skuldbindingar sínar samkvæmt samningnum.

Í bréfi til framkvæmdastjóra Alþjóðaorkustofnunarinnar þar sem sótt verður um aðild að stofnuninni verður mörkuð formlega sérstaða Íslands um fimm atriði sem eru efnislega svohljóðandi:

1. Ísland fer fram á fimm ára aðlögunartíma til að auka olíubirgðahald í áföngum við hagkvæmar aðstæður og jafnframt olíugeymarými ef nauðsynlegt reynist.

2. Ísland telur að V. kafli í ákvörðun stjórnarnefndarinnar um áætlun um langtímasamstarf hafi að geyma almennar meginreglur sem séu ekki lagalega bindandi. Vill Ísland í þessu sambandi undirstrika að það hefur rétt til að eiga og ráða yfir náttúruauðlindum sínum og efnahag, svo og vernda umhverfi sitt og öryggi þegna sinna, og mun framkvæma V. kafliann á þann hátt sem samræmist íslenskri orkustefnu, m. a. í fjárfestingarmálum.
3. Varðandi 8. meginreglu í ákvörðun stjórnarnefndarinnar um hópmarkmið og meginreglur orkustefnu skal tekið fram að Ísland á mikla ónýtta vatnsorku og jarðhitaorku og mun því ekki stefna að hagnýtingu kjarnorku né taka virkan þátt í þeim málum sem snerta kjarnorku á vettvangi stofnunarinnar.
4. Varðandi 10. meginreglu í ákvörðun stjórnarnefndarinnar um hópmarkmið og meginreglur orkustefnu skal tekið fram að Ísland hyggst halda áfram rannsóknum vegna hugsanlegra olíulinda á íslenska landgrunninu undir forystu íslenskra stofnana og stjórnvalda. Við rannsóknir og hugsanlega nýtingu auðlinda verður gætt fyllstu varúðar með tilliti til umhverfissjónarmiða, fyrst og fremst til að tryggja að hinar lifandi auðlindir hafsins verði ekki fyrir skaða. Áskilja íslensk stjórnvöld sér rétt til að mæla fyrir um hraða rannsókna og hugsanlegrar nýtingar m. a. með þau sjónarmið í huga.
5. Áratugum saman hefur Ísland flutt megnið af sinni olíu inn frá einum aðila, 60—70% af heildarinnflutningi olíunnar á síðustu árum. Ísland getur ekki úthlutað þessari olíu á olíuneyðartímum andstætt hefðbundnum ákvæðum gildandi olíukaupasamninga. Hugsanleg úthlutun af Íslands hálfu yrði af þeirri olíu sem flutt væri inn frá öðrum aðilum. Ekki er gert ráð fyrir því að breyta þurfi lögum þessum vegna hugsanlegra breytinga á samningnum í framtíðinni ef þær eru þess eðlis að samþykki ríkisstjórnarinnar teljist nægilegt. Sem dæmi um slíkt má nefna þær breytingar sem þegar hafa verið gerðar á samningnum, m. ö. o. breytingar á 62. gr. hans vegna nýrra þátttökulanda og 3. mgr. 71. gr. um aðild til bráðabirgða þegar Grikkland gerðist þátttökuland.

Texta samningsins með áorðnum breytingum fram til 1. apríl 1982 er að finna sem fylgiskjal hér á eftir. Um skýringar skal vísað til greinargerðarinnar hér að framan. Rétt þykir þó að ítreka hér í athugasemdunum við einstakar greinar lagafrumvarpsins viss aðalatriði og bæta nokkru við.

Um 2. gr.

Viðskiptaráðherra sem hefur með höndum málefni Efnahags- og framfarastofnunarinnar og viðskipti með olíu hér á landi fer með framkvæmd samningsins um alþjóðaorkuáætlun. Veigamikill þáttur framkvæmdarinnar varðar olíuneyðarkerfi Alþjóðaorkustofnunarinnar sem er sjálfstæð stofnun innan vébanda Efnahags- og framfarastofnunarinnar. Í Danmörku og Svíþjóð bera viðskiptaráðherrarnir einnig ábyrgð á þessum málum. Við framkvæmdina þarf að koma til margháttaður atbeini annarra ráðherra en valdsvið þeirra markast af lögum og reglugerð um Stjórnarráð Íslands.

Staflíður a) í 2. gr. snertir skyldu aðildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar til að halda neyðarbirgðir olíu til níutíu daga, samanber m. a. I. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun. Hugtakið olíu ber að skilgreina rúmt. Tekur það ekki einungis yfir jarðolíu heldur og t. d. ýmsar tegundir olíuvara, svo sem gasolíu, svartolíu, bensín, þotueldsneyti og flugvéla-bensín. Neyðarbirgðir má reikna með tvennum hætti og miða annaðhvort við þrjár helstu tegundir olíuvara eða alla olíu í viðkomandi ríki. Rétt þykir að gera strax ráð fyrir því í lögum að íslenskir aðilar kunni síðar að gerast framleiðendur enda hefur sá möguleiki þegar komið til tals að þeir muni hreinsa eða láta hreinsa jarðolíu.

Staflíður b) snertir fyrst og fremst skyldu aðildarríkja til að takmarka eftirspurn eftir olíu á neyðartímum. Hvert aðildarríki skal ætíð hafa tilbúna áætlun um mögulegar ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn eftir olíu á neyðartímum sem almennt er gert ráð fyrir að sé

7 eða 10%, samanber m. a. II. og IV. kafla samningsins. Ráðstafanir geta verið margs konar og m. a. tekið til notkunar, skiptingar, flutninga og staðsetningar olíu. Það er á valdi aðildarríkjanna hvernig þau haga takmörkunum þessum en þær geta skipt ýmsa aðila og jafnvel einstakar atvinnugreinar töluverðu máli. Gott samráð þarf in. a. að hafa við einstök ráðuneyti, einkum við mótun áætlunarinnar.

Staflidur c) snertir úthlutun olíu á neyðartímum. Það færi þá eftir atvikum hvort Ísland skyldi úthluta eða fá úthlutað olíu, samanber m. a. III.—IV. kafla samningsins. Ef um úthlutun af Íslands hálfu yrði að ræða er gengið út frá því að hún færi í langflestum tilvikum fram erlendis. Yrði þá tekið af þeirri olíu sem von væri á til landsins en ekki neyðarbirgðum olíu á Íslandi. Olía yrði samkvæmt þessu aðeins flutt héðan í algerum undantekningartilvikum. Ekki eru settar hér reglur um ákvörðun verðs en gengið út frá venjulegu söluverði með tilliti til allra aðstæðna, m. a. magns, afhendingarstaðar og afhendingartíma.

Staflidur d) er fyrst og fremst ætlað að tryggja að stjórnvöld geti fengið allar þær upplýsingar sem nauðsynlegt er að gefa Alþjóðaorkustofnuninni til að tryggja árangursríka framkvæmd neyðarráðstafana, samanber m. a. V. kafla samningsins. Hér má nefna að senda þarf skrifstofu stofnunarinnar á ákveðnum degi í hverjum mánuði ýmsar upplýsingar um olíubirgðir og olíuviðskipti svo að sjá megi í tíma hvort búast megi við olíuneyð, svo og fylgjast með henni. Sérstakur hluti upplýsingamiðlunar aðildarríkjanna tekur yfir þessi atriði. Þá mun í framkvæmdinni þurfa að gefa upplýsingar um verð á grundvelli almenns hluta upplýsingamiðlunar ríkjanna. Eðlilegt telst að hafa skýra lagaheimild um upplýsingaskylduna þótt unnt sé að afla ýmissa upplýsinga á grundvelli gildandi laga, t. d. verðlagslaga.

Um 3. gr.

Rétt þykir að hafa í lögum heimild til framkvæmdar eignarnáms til að tryggja takmörkun á eftirspurn eftir olíu og hugsanlega úthlutun hennar á neyðartímum þótt ekki sé líklegt að eignarnámi þurfi að beita. Flutningar olíu falla undir 2. gr. b) og c) en taka mætti t. d. skip leigunámi samkvæmt heimild í þessari grein. Að öðru leyti skal vísað í lög um framkvæmd eignarnáms, nr. 11 6. apríl 1973.

Um 4. gr.

Í 1. mgr. er ákveðið hvernig öflun upplýsinga um olíumálefni samkvæmt 2. gr. megi háttá. Svipuð ákvæði, að breyttu breytanda, eru í lögum um verðlag, samkeppnishömlur og óréttmæta viðskiptahætti, nr. 56 16. maí 1978.

Með 2. mgr. er ætlunin að veita óbyggjandi lagaheimild til þess að stjórnvöld geti látið stofnunum samkvæmt samningnum um alþjóðaorkuáætlun, svo og einstökum ríkjum sem taka þátt í starfi Alþjóðaorkustofnunarinnar, í té upplýsingar um olíumál samkvæmt 2. gr. enda sé gætt trúnaðar í meðferð fenginna upplýsinga um einstaka aðila. Í 25., 30 og 35. gr. samningsins er greint frá því að upplýsingamiðlun aðildarríkjanna um alþjóðlega olíumarkaðinn skuli starfrækt á þann hátt sem tryggir trúnað í meðferð fenginna upplýsinga og skal setja starfsreglur þar sem kveðið er nánar á um þetta atriði.

Um 5. gr.

Í þessari grein eru hefðbundin ákvæði um sektir og févíti.

Um 6. gr.

Þessi grein þarfnast ekki skýringa.

FYLGISKJÖL.

Fylgiskjal I. Samningur um alþjóðaorkuáætlun.

SAMNINGUR UM ALÞJÓÐAORKUÁÆTLUN

RÍKISSTJÓRNIR LÝÐVELDISINS
AUSTURRÍKIS, BANDARÍKJANNA, KON-
UNGDÆMISINS BELGÍU, BRETLANDS,
KONUNGDÆMISINS DANMERKUR, KON-
UNGDÆMISINS HOLLANDS, ÍRLANDS,
LÝÐVELDISINS ÍTALÍU, JAPAN, KAN-
ADA, STÓRHERTOGADÆMISINS LÚX-
EMBOGAR, SPÁNAR, RÍKJASAM-
BANDSINS SVISS, KONUNGDÆMISINS
SVÍPJÓÐAR, LÝÐVELDISINS TYRKLANDS
OG SAMBANDSLÝÐVELDISINS ÞÝSKA-
LANDS

SEM VILJA stuðla að öruggum olíuaðdrátt-
um á hóflegum og sanngjörnum kjörum,

ERU ÁKVEÐNAR í að gera í sameiningu
virkar ráðstafanir til að takast á við olíuaðdrátta-
neyð með því að verða sjálfum sér nógar um olíu á
neyðartímum, takmarka eftirspurn og úthluta til-
tækri olíu milli landa sinna á sanngjarnan hátt,

VILJA efla samstarf við olíuframleiðslulönd
og önnur olíuotkunarlönd, m. a. þróunarlönd,
með markvissum viðræðum og annars konar sam-
starfi til að stuðla að auknum skilningi milli notk-
unar- og framleiðslulanda,

HAGA í HUGA hagsmuni annarra olíuotk-
unarlanda, m. a. þróunarlanda,

VILJA gegna virkara hlutverki gagnvart
olíuðnaðinum með því að koma á viðtækri al-
þjóðlegri upplýsingamiðlun og skapa varanlega
aðstöðu til samráðs við olíufélög,

AGREEMENT ON AN INTERNA- TIONAL ENERGY PROGRAM

THE GOVERNMENTS OF THE REPUB-
LIC OF AUSTRIA, THE KINGDOM OF BEL-
GIUM, CANADA, THE KINGDOM OF
DENMARK, THE FEDERAL REPUBLIC OF
GERMANY, IRELAND, THE ITALIAN RE-
PUBLIC, JAPAN, THE GRAND DUCHY OF
LUXEMBOURG, THE KINGDOM OF THE
NETHERLANDS, SPAIN, THE KINGDOM
OF SWEDEN, THE SWISS CONFEDERA-
TION, THE REPUBLIC OF TURKEY, THE
UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN
AND NORTHERN IRELAND, AND THE
UNITED STATES OF AMERICA,

DESIRING to promote secure oil supplies on
reasonable and equitable terms,

DETERMINED to take common effective
measures to meet oil supply emergencies by de-
veloping an emergency self-sufficiency in oil
supplies, restraining demand and allocating
available oil among their countries on an equitable
basis,

DESIRING to promote co-operative rela-
tions with oil producing countries and with other
oil consuming countries, including those of the
developing world, through a purposeful dialogue,
as well as through other forms of co-operation, to
further the opportunities for a better understand-
ing between consumer and producer countries,

MINDFUL of the interests of other oil con-
suming countries, including those of the develop-
ing world,

DESIRING to play a more active role in rela-
tion to the oil industry by establishing a com-
prehensive international information system and a
permanent framework for consultation with oil
companies,

ERU ÁKVEÐNAR Í að verða óháðari olíu-
innflutningi með því að taka þátt í langtíma-
samstarfi um orkusparnað, hraðari þróun annarra
orkugjafa, orkurannsóknir og þróun og úran-
auðgun,

ERU ÞESS FULLVISSAR að þessum
markmiðum verður aðeins náð með stöðugu sam-
starfi í virkum stofnunum,

LÁTA Í LJÓS áform um að slíkum stofn-
unum verði komið á fót innan vébanda Efnahags-
og framfarastofnunarinnar,

GERA SÉR LJÓST að önnur aðildarríki
Efnahags- og framfarastofnunarinnar kunna að
vilja taka þátt í starfi þeirra,

HAFA HLIÐSJÓN AF sérstakri skyldu
ríkisstjórna til öflunar orku,

OG ÁLÍTA nauðsynlegt að gera al-
þjóðaorkuáætlun sem framkvæmd verði fyrir til-
stilli alþjóðaorkustofnunar,

HAFA ORÐIÐ ÁSÁTTAR UM eftirfarandi
í því skyni:

1. gr.

1. Þátttökulöndin skulu framkvæma al-
þjóðaorkuáætlunina í samningi þessum fyrir til-
stilli Alþjóðaorkustofnunarinnar sem lýst er í IX.
kafla og hér á eftir nefnist „stofnunin“.

2. Hugtakið „þátttökulönd“ merkir ríki sem
samningnum er beitt gagnvart til bráðabirgða og
ríki sem samningurinn hefur gengið í gildi gagn-
vart og gildir enn fyrir.

3. Hugtakið „hópurinn“ merkir þátttökulöndin í
heild.

DETERMINED to reduce their dependence
on imported oil by undertaking long-term co-
operative efforts on conservation of energy, on
accelerated development of alternative sources of
energy, on research and development in the
energy field and on uranium enrichment,

CONVINCED that these objectives can only
be reached through continued co-operative efforts
within effective organs,

EXPRESSING the intention that such organs
be created within the framework of the Organisa-
tion for Economic Co-operation and Develop-
ment,

RECOGNISING that other Member coun-
tries of the Organisation for Economic Co-opera-
tion and Development may desire to join in their
efforts,

CONSIDERING the special responsibility of
governments for energy supply,

CONCLUDE that it is necessary to establish
an International Energy Program to be im-
plemented through an International Energy
Agency, and to that end,

HAVE AGREED as follows:

Article 1

1. The Participating Countries shall implement
the International Energy Program as provided for
in this Agreement through the International
Energy Agency, described in Chapter IX,
hereinafter referred to as the “Agency”.

2. The term “Participating Countries” means
States to which this Agreement applies provision-
ally and States for which the Agreement has
entered into and remains in force.

3. The term “group” means the Participating
Countries as a group.

I. kafli
NEYÐARBIRGÐIR

2. gr.

1. Þátttökulöndin skulu í sameiningu verða sjálfum sér nóg um olíu á neyðartímum. Í þessu skyni skal hvert þátttökuland eiga neyðarbirgðir er nægi til a. m. k. 60 daga notkunar án nettóinnflutnings á olíu. Bæði notkun og nettóinnflutningur á olíu skulu miðast við daglegt meðaltal undan-gengins almanaksárs.

2. Stjórnarnefndin skal eigi síðar en 1. júlí 1975 ákveða með sérstökum meirihluta dag þann er neyðarbirgðaskylda hvers þátttökulands sem er grundvöllur aðráttaréttar þess samkvæmt 7. gr. skal skoðast aukin að 90 daga marki. Hvert þátttökuland skal auka raunverulegar neyðarbirgðir sínar í 90 daga birgðir og stefna að því að gera það fyrir þann dag sem ákveðinn verður.

3. Hugtakið „neyðarbirgðaskylda“ merkir neyðarbirgðir sem jafngilda 60 daga nettóinnflutningi á olíu samkvæmt 1. mgr. og frá þeim degi sem ákveðinn verður samkvæmt 2. mgr. merkir það birgðir sem jafngilda 90 daga nettóinnflutningi á olíu samkvæmt 2. mgr.

3. gr.

1. Unnt er að uppfylla neyðarbirgðaskyldu 2. gr. með

- oliubirgðum,
- eldsneytisskiptagetu,
- aukagetu til olíuframleiðslu,

í samræmi við viðaukann sem er óaðskiljanlegur hluti samnings þessa.

2. Stjórnarnefndin skal eigi síðar en 1. júlí 1975 ákveða með meirihluta að hve miklu leyti unnt sé að uppfylla neyðarbirgðaskylduna með þeim þáttum sem nefndir eru í 1. mgr.

4. gr.

1. Fastanefndin um neyðartilvik skal hafa til at-

Chapter 1

EMERGENCY SELF-SUFFICIENCY

Article 2

1. The Participating Countries shall establish a common emergency self-sufficiency in oil supplies. To this end, each Participating Country shall maintain emergency reserves sufficient to sustain consumption for at least 60 days with no net oil imports. Both consumption and net oil imports shall be reckoned at the average daily level of the previous calendar year.

2. The Governing Board shall, acting by special majority, not later than 1st July, 1975, decide the date from which the emergency reserve commitment of each Participating Country shall, for the purpose of calculating its supply right referred to in Article 7, be deemed to be raised to a level of 90 days. Each Participating Country shall increase its actual level of emergency reserves to 90 days and shall endeavour to do so by the date so decided.

3. The term “emergency reserve commitment” means the emergency reserves equivalent to 60 days of net oil imports as set out in paragraph 1 and, from the date to be decided according to paragraph 2, to 90 days of net oil imports as set out in paragraph 2.

Article 3

1. The emergency reserve commitment set out in Article 2 may be satisfied by:

- oil stocks,
- fuel switching capacity,
- stand-by oil production,

in accordance with the provisions of the Annex which forms an integral part of this Agreement.

2. The Governing Board shall, acting by majority, not later than 1st July, 1975, decide the extent to which the emergency reserve commitment may be satisfied by the elements mentioned in paragraph 1.

Article 4

1. The Standing Group on Emergency Ques-

hugunar áhrif ráðstafana sem þáttökuland gerir til að uppfylla neyðarbirgðaskyldu sína.

2. Fastanefndin um neyðartilvik skal gefa framkvæmdanefndinni skýrslu og skal hún eftir atvikum gera tillögur til stjórnarnefndarinnar. Stjórnarnefndin getur með meirihluta samþykkt tillögur til þáttökulanda.

II. kafli

TAKMÖRKUN Á EFTIRSPURN

5. gr.

1. Hvert þáttökuland skal ætíð hafa tilbúna áætlun um mögulegar ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn eftir olíu sem gerir því kleift að draga úr endanlegri notkun sinni í samræmi við IV. kafla.

2. Fastanefndin um neyðartilvik skal hafa til at-hugunar og meta:

- áætlun hvers þáttökulands um ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn,
- áhrif ráðstafana sem hvert þáttökuland hefur í raun gert.

3. Fastanefndin um neyðartilvik skal gefa framkvæmdanefndinni skýrslu og skal hún eftir atvikum gera tillögur til stjórnarnefndarinnar. Stjórnarnefndin getur með meirihluta samþykkt tillögur til þáttökulanda.

III. kafli

ÚTHLUTUN

6. gr.

1. Hvert þáttökuland skal gera nauðsynlegar ráðstafanir svo að úthluta megi olíu samkvæmt þessum kafla og IV. kafla.

tions shall, on a continuing basis, review the effectiveness of the measures taken by each Participating Country to meet its emergency reserve commitment.

2. The Standing Group on Emergency Questions shall report to the Management Committee, which shall make proposals, as appropriate, to the Governing Board. The Governing Board may, acting by majority, adopt recommendations to Participating Countries.

Chapter II

DEMAND RESTRAINT

Article 5

1. Each Participating Country shall at all times have ready a program of contingent oil demand restraint measures enabling it to reduce its rate of final consumption in accordance with Chapter IV.

2. The Standing Group on Emergency Questions shall, on a continuing basis, review and assess:

- each Participating Country's program of demand restraint measures,
- the effectiveness of measures actually taken by each Participating Country.

3. The Standing Group on Emergency Questions shall report to the Management Committee, which shall make proposals, as appropriate, to the Governing Board. The Governing Board may, acting by majority, adopt recommendations to Participating Countries.

Chapter III

ALLOCATION

Article 6

1. Each Participating Country shall take the necessary measures in order that allocation of oil will be carried out pursuant to this Chapter and Chapter IV.

2. Fastanefndin um neyðartilvik skal hafa til at-
hugunar og meta:

— ráðstafanir hvers þáttökulands svo að út-
hluta megi olíu samkvæmt þessum kafla og
IV. kafla.

— áhrif ráðstafana sem hvert þáttökuland
hefur í raun gert.

3. Fastanefndin um neyðartilvik skal gefa fram-
kvæmdanefndinni skýrslu og skal hún eftir atvik-
um gera tillögur til stjórnarnefndarinnar.
Stjórnarnefndin getur með meirihluta samþykkt
tillögur til þáttökulanda.

4. Stjórnarnefndin skal hið fyrsta ákveða með
meirihluta hvernig úthlutun olíu skuli háttað í
framkvæmd, svo og hvernig og í hvaða formi
þáttöku olíufélaga verði hagað í því sambandi á
grundvelli samnings þessa.

7. gr.

1. Þegar úthlutun olíu fer fram samkvæmt 13.,
14. eða 15. gr. skal hvert þáttökuland hafa að-
dráttarétt sem nemur leyfilegri notkun þess að
frádrægingu skyldunotkun neyðarbirgða.

2. Þáttökuland sem hefur aðdráttarétt umfram
samanlagða venjulega innanlandsframleiðslu og
raunverulegan nettóinnflutning til ráðstöfunar á
neyðartímum skal hafa úthlutunarrétt er veitir því
heimild til aukins nettóinnflutnings sem samsvarar
þeim mismun.

3. Þáttökuland þar sem samanlögð venjuleg
innanlandsframleiðsla og raunverulegur nettó-
innflutningur til ráðstöfunar á neyðartímum er
meiri en nemur aðdráttarétti þess skal hafa úthlut-
unarskyldu sem gerir því að leggja öðrum þátt-
ökulöndum beint eða óbeint til olíumagn sem
nemur þeim mun. Þetta skal þó ekki hindra neitt
þáttökuland í að flytja áfram út olíu til annarra
landa en þáttökulanda.

2. The Standing Group on Emergency Ques-
tions shall, on a continuing basis, review and as-
sess:

— each Participating Country's measures in
order that allocation of oil will be carried
out pursuant to this Chapter and Chapter
IV,

— the effectiveness of measures actually
taken by each Participating Country.

3. The Standing Group on Emergency Ques-
tions shall report to the Management Committee,
which shall make proposals, as appropriate, to the
Governing Board. The Governing Board may,
acting by majority, adopt recommendations to
Participating Countries.

4. The Governing Board shall, acting by
majority, decide promptly on the practical proce-
dures for the allocation of oil and on the proce-
dures and modalities for the participation of oil
companies therein within the framework of this
Agreement.

Article 7

1. When allocation of oil is carried out pursuant
to Article 13, 14, or 15, each Participating
Country shall have a supply right equal to its per-
missible consumption less its emergency reserve
drawdown obligation.

2. A Participating Country whose supply right
exceeds the sum of its normal domestic production
and actual net imports available during an
emergency shall have an allocation right which
entitles it to additional net imports equal to that
excess.

3. A Participating Country in which the sum of
normal domestic production and actual net im-
ports available during an emergency exceeds its
supply right shall have an allocation obligation
which requires it to supply, directly or indirectly,
the quantity of oil equal to that excess to other
Participating Countries. This would not preclude
any Participating Country from maintaining ex-
ports of oil to non-participating countries.

4. Hugtakið „leyfileg notkun“ merkir meðaltal daglegrar endanlegrar notkunar sem leyfð er þegar neyðartakmörkun á eftirspurn á viðkomandi stigi hefur komið til framkvæmda; hugsanleg frekari sjálfviljug takmörkun á eftirspurn af hálfu einhvers þáttökulands skal ekki hafa áhrif á úthlutunarrétt né skyldu þess.	4. The term “permissible consumption” means the average daily rate of final consumption allowed when emergency demand restraint at the applicable level has been activated; possible further voluntary demand restraint by any Participating Country shall not affect its allocation right or obligation.
5. Hugtakið „skyldunotkun neyðarbirgða“ merkir neyðarbirgðaskyldu þáttökulands deilt með samanlagðri neyðarbirgðaskyldu hópsins og margfaldað með aðdráttaskorti hópsins.	5. The term “emergency reserve drawdown obligation” means the emergency reserve commitment of any Participating Country divided by the total emergency reserve commitment of the group and multiplied by the group supply shortfall.
6. Hugtakið „aðdráttaskortur hópsins“ merkir þann skort hópsins sem nemur samanlagðri leyfilegri notkun hópsins að frádregnum þeim olíu-aðdráttum sem hópnunum eru tiltækir á degi hverjum á neyðartímum.	6. The term “group supply shortfall” means the shortfall for the group as measured by the aggregate permissible consumption for the group minus the daily rate of oil supplies available to the group during an emergency.
7. Hugtakið „olíuaðdrættir sem hópnunum eru tiltækir“ merkir: — alla jarðolíu sem hópnunum er tiltæk, — allar olíuvörur sem fluttar eru inn frá löndum utan hópsins og — allar fullunnar vörur og hálfunnar vörur í olíuhreinsunarstöðvum sem framleiddar eru með notkun jarðgass og jarðolíu og hópnunum eru tiltækar.	7. The term “oil supplies available to the group” means — all crude oil available to the group, — all petroleum products imported from outside the group, and — all finished products and refinery feedstocks which are produced in association with natural gas and crude oil and are available to the group.
8. Hugtakið „endanleg notkun“ merkir heildar-notkun innanlands á öllum fullunnum olíuvörum.	8. The term “final consumption” means total domestic consumption of all finished petroleum products.

8. gr.

1. Þegar úthlutun olíu til þáttökulands fer fram samkvæmt 17. gr. skal það þáttökuland
- bera af endanlegri notkun sinni minnkun olíuaðdráttanna sinna sem nemur allt að 7 hundraðshlutum af endanlegri notkun þess á viðmiðunartímanum,
 - hafa úthlutunarrétt til jafns við þá minnkun olíuaðdráttanna sinna sem leiðir til samdráttar í endanlegri notkun þess umfram það mark.

Article 8

1. When allocation of oil to a Participating Country is carried out pursuant to Article 17, that Participating Country shall
- sustain from its final consumption the reduction in its oil supplies up to a level equal to 7 per cent of its final consumption during the base period,
 - have an allocation right equal to the reduction in its oil supplies which results in a reduction of its final consumption over and above that level.

2. Skylduna til að úthluta þessu olíumagni bera önnur þáttökulönd sameiginlega á grundvelli endanlegrar notkunar þeirra á viðmiðunartímanum.

3. Þáttökulöndin mega uppfylla úthlutunarskyldu sína með hvaða ráðstöfunum sem þau kjósa, m. a. ráðstöfunum til takmörkunar á eftirspurn eða notkun neyðarbirgða.

9. gr.

1. Þegar uppfylla skal úthlutunarrétt og úthlutunarskyldu eru eftirfarandi þættir teknir með:

- öll jarðolía,
- allar olíuvörur,
- allar hálfunnar vörur í olíuhreinsunarstöðvum og
- allar fullunnar vörur sem framleiddar eru með notkun jarðgass og jarðolíu.

2. Þegar úthlutunarréttur þáttökulands er reiknaður skulu allar olíuvörur sem það þáttökuland flytur venjulega inn, hvort heldur frá öðrum þáttökulöndum eða öðrum löndum, umreiknaðar í jarðolíugildi og taldar sem innflutningur jarðolíu til þess þáttökulands.

3. Eftir því sem unnt er verður miðað við venjulegar aðdráttaleiðir, svo og venjulegt aðdráttahlutfall milli jarðolíu og vara og milli mismunandi tegunda jarðolíu og vara.

4. Þegar úthlutun fer fram skal eitt markmið áætlunarinnar vera að tiltækri jarðolíu og vörum sé eftir því sem unnt er deilt niður innan olíuhreinsunar- og dreifingargreina og á milli olíuhreinsunarstöðva og dreifingaraðila í samræmi við hefðbundið fyrirkomulag aðdrátta.

10. gr.

1. Það skal vera meðal markmiða áætlunarinnar að tryggja öllum þáttökulöndum sanngjarna meðferð og að verð á olíu sem úthlutað er taki mið af almennri verðlagningu í sambærilegum viðskiptum.

2. The obligation to allocate this amount of oil is shared among the other Participating Countries on the basis of their final consumption during the base period.

3. The Participating Countries may meet their allocation obligations by any measures of their own choosing, including demand restraint measures or use of emergency reserves.

Article 9

1. For purposes of satisfying allocation rights and allocation obligations, the following elements will be included:

- all crude oil,
- all petroleum products,
- all refinery feedstocks, and
- all finished products produced in association with natural gas and crude oil.

2. To calculate a Participating Country's allocation right, petroleum products normally imported by that Participating Country, whether from other Participating Countries or from non-participating countries, shall be expressed in crude oil equivalent and treated as though they were imports of crude oil to that Participating Country.

3. Insofar as possible, normal channels of supply will be maintained as well as the normal supply proportions between crude oil and products and among different categories of crude oil and products.

4. When allocation takes place, an objective of the Program shall be that available crude oil and products shall, insofar as possible, be shared within the refining and distributing industries as well as between refining and distributing companies in accordance with historical supply patterns.

Article 10

1. The objectives of the Program shall include ensuring fair treatment for all Participating Countries and basing the price for allocated oil on the price conditions prevailing for comparable commercial transactions.

2. Vandamál varðandi verðlagningu á olíu sem úthlutað er á neyðartímum skal taka til athugunar í fastanefndinni um neyðartilvik.

11. gr.

1. Það er ekki markmið áætlunarinnar að leitast við að auka á neyðartímum hlutdeild hópsins í olíuaðdráttum heimsins umfram það sem verið hefur við venjulegar markaðsaðstæður. Hefðbundnum olíuviðskiptaháttum skal viðhaldið að svo miklu leyti sem skynsamlegt þykir og tilhlýðilegt tillit skal tekið til stöðu einstakra landa sem eru ekki þátttökulönd.

2. Svo að halda megi meginreglurnar í 1. mgr. skal framkvæmdanefndin eftir atvikum gera tillögur til stjórnarnefndarinnar sem tekur með meirihluta ákvarðanir um þessar tillögur.

IV. kafli
FRAMKVÆMD

FRAMKVÆMD

12. gr.

Hvenær sem olíuaðdrættir alls hópsins eða einhvers þátttökulands minnka eða ætla má með rökum að þeir minnki skulu neyðarráðstafanirnar, þ. e. skyldubundin takmörkun á eftirspurn samkvæmt II. kafla og úthlutun tiltækrar olíu samkvæmt III. kafla, koma til framkvæmda samkvæmt þessum kafla.

13. gr.

Hvenær sem daglegt magn olíuaðdráttá hópsins minnkar eða ætla má með rökum að það minnki sem nemur a. m. k. 7 hundraðshlutum af daglegu meðaltali endanlegrar notkunar hans á viðmiðunartímanum skal hvert þátttökuland gera ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn er nægja til að draga úr endanlegri notkun þess sem nemur 7 hundraðshlutum af endanlegri notkun þess á viðmiðunartímanum og úthlutun tiltækrar olíu milli þátttökulandanna skal fara fram samkvæmt 7., 9., 10. og 11. gr.

2. Questions relating to the price of oil allocated during an emergency shall be examined by the Standing Group on Emergency Questions.

Article 11

1. It is not an objective of the Program to seek to increase, in an emergency, the share of world oil supply that the group had under normal market conditions. Historical oil trade patterns should be preserved as far as is reasonable, and due account should be taken of the position of individual non-participating countries.

2. In order to maintain the principles set out in paragraph 1, the Management Committee shall make proposals, as appropriate, to the Governing Board, which, acting by majority, shall decide on such proposals.

Chapter IV
ACTIVATION

ACTIVATION

Article 12

Whenever the group as a whole or any Participating Country sustains or can reasonably be expected to sustain a reduction in its oil supplies, the emergency measures, which are the mandatory demand restraint referred to in Chapter II and the allocation of available oil referred to in Chapter III, shall be activated in accordance with this Chapter.

Article 13

Whenever the group sustains or can reasonably be expected to sustain a reduction in the daily rate of its oil supplies at least equal to 7 per cent of the average daily rate of its final consumption during the base period, each Participating Country shall implement demand restraint measures sufficient to reduce its final consumption by an amount equal to 7 per cent of its final consumption during the base period, and allocation of available oil among the Participating Countries shall take place in accordance with Articles 7, 9, 10 and 11.

14. gr.

Hvenær sem daglegt magn olíuadráttá hópsins minnkar eða ætla má með rökum að það minnki sem nemur a. m. k. 12 hundraðshlutum af daglegu meðaltali endanlegrar notkunar hans á viðmiðunartímanum skal hvert þáttökuland gera ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn er nægja til að draga úr endanlegri notkun þess sem nemur 10 hundraðshlutum af endanlegri notkun þess á viðmiðunartímanum og úthlutun tiltækrar olíu milli þáttökulandanna skal fara fram samkvæmt 7., 9., 10. og 11. gr.

15. gr.

Pegar samanlögð dagleg skyldunotkun neyðarbirgða eins og hún er skilgreind í 7. gr. hefur náð 50 hundraðshlutum af neyðarbirgðaskyldu og ákvörðun í samræmi við 20. gr. hefur verið tekin skal hvert þáttökuland gera þær ráðstafanir sem þannig hafa verið ákveðnar og úthlutun tiltækrar olíu milli þáttökulandanna skal fara fram samkvæmt 7., 9., 10. og 11. gr.

16. gr.

Pegar takmörkun á eftirspurn kemur til framkvæmda samkvæmt þessum kafla getur þáttökuland notast við þær neyðarbirgðir sem það á umfram neyðarbirgðaskyldu sína samkvæmt áætluninni í stað þess að gera ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn.

17. gr.

1. Hvenær sem daglegt magn olíuadráttá einhvers þáttökulands minnkar eða ætla má með rökum að það minnki þannig að daglegt meðaltal endanlegrar notkunar þess minnki sem nemur meira en 7 hundraðshlutum af daglegu meðaltali endanlegrar notkunar þess á viðmiðunartímanum skal úthlutun tiltækrar olíu til þess þáttökulands fara fram samkvæmt 8. til 11. gr.

2. Úthlutun tiltækrar olíu skal einnig fara fram ef skilyrði 1. mgr. eiga við stórt landsvæði þáttökulands þar sem olíumarkaðurinn er ekki fyllilega heildstæður. Í þessu tilviki skal úthlutunarskylda

Article 14

Whenever the group sustains or can reasonably be expected to sustain a reduction in the daily rate of its oil supplies at least equal to 12 per cent of the average daily rate of its final consumption during the base period, each Participating Country shall implement demand restraint measures sufficient to reduce its final consumption by an amount equal to 10 per cent of its final consumption during the base period, and allocation of available oil among the Participating Countries shall take place in accordance with Articles 7, 9, 10 and 11.

Article 15

When cumulative daily emergency reserve drawdown obligations as defined in Article 7 have reached 50 per cent of emergency reserve commitments and a decision has been taken in accordance with Article 20, each Participating Country shall take the measures so decided, and allocation of available oil among the Participating Countries shall take place in accordance with Articles 7, 9, 10 and 11.

Article 16

When demand restraint is activated in accordance with this Chapter, a Participating Country may substitute for demand restraint measures use of emergency reserves held in excess of its emergency reserve commitment as provided in the Program.

Article 17

1. Whenever any Participating Country sustains or can reasonably be expected to sustain a reduction in the daily rate of its oil supplies which results in a reduction of the daily rate of its final consumption by an amount exceeding 7 per cent of the average daily rate of its final consumption during the base period, allocation of available oil to that Participating Country shall take place in accordance with Articles 8 to 11.

2. Allocation of available oil shall also take place when the conditions in paragraph 1 are fulfilled in a major region of a Participating Country whose oil market is incompletely integrated. In this case,

annarra þáttökulanda minnka sem nemur fræðilegri úthlutunarskyldu sérhvers annars stórs landsvæðis eða landsvæða í viðkomandi þáttökulandi.

18. gr.

1. Hugtakið „viðmiðunartími“ merkir fjóra næstliðna ársfjórðunga að undanskildum einum ársfjórðungi til að safna upplýsingum. Meðan neyðarráðstöfunum er beitt viðvíkjandi hópnnum eða þáttökulandi skal viðmiðunartímanum ekki breytt.

2. Fastanefndin um neyðartilvik skal athuga viðmiðunartímann sem nefndur er í 1. mgr. með sérstöku tilliti til þátta eins og vaxtar, árstíðabundinna breytinga á notkun og sveiflukenndra breytinga og skal eigi síðar en 1. apríl 1975 gefa framkvæmdanefndinni skýrslu. Framkvæmdanefndin skal eftir atvikum gera tillögur til stjórnarnefndarinnar sem tekur með meirihluta ákvörðun um þessar tillögur eigi síðar en 1. júlí 1975.

19. gr.

1. Skrifstofan skal kveða upp úrskurð þegar olíuaðdrættir hafa svo sem segir í 13., 14. eða 17. gr. minnkað eða ætla má með rökum að þeir minnki og skal meta hversu mikið þeir hafa minnkað eða ætla má að þeir minnki í hverju einstöku þáttökulandi og hjá hópnnum. Skrifstofan skal gefa framkvæmdanefndinni upplýsingar um athuganir sínar og þegar í stað tilkynna nefndarmönnum úrskurð sinn, svo og upplýsa þáttökulöndin þar um. Í skýrslunni skal greint frá eðli samdráttarins.

2. Innan 48 stunda frá því að skrifstofan hefur tilkynnt úrskurð sinn skal framkvæmdanefndin koma saman til að athuga nákvæmni gagnanna sem safnað hefur verið og framlagðra upplýsinga. Nefndin skal gefa stjórnarnefndinni skýrslu innan annarra 48 stunda. Í skýrslunni skulu koma fram sjónarmið sem nefndarmenn hafa látið í ljós, m. a. um það hvernig bregðast beri við neyðinni.

the allocation obligation of other Participating Countries shall be reduced by the theoretical allocation obligation of any other major region or regions of the Participating Country concerned.

Article 18

1. The term “base period” means the most recent four quarters with a delay of one-quarter necessary to collect information. While emergency measures are applied with regard to the group or to a Participating Country, the base period shall remain fixed.

2. The Standing Group on Emergency Questions shall examine the base period set out in paragraph 1, taking into account in particular such factors as growth, seasonal variations in consumption and cyclical changes and shall, not later than 1st April, 1975, report to the Management Committee. The Management Committee shall make proposals, as appropriate, to the Governing Board, which, acting by majority, shall decide on these proposals not later than 1st July, 1975.

Article 19

1. The Secretariat shall make a finding when a reduction of oil supplies as mentioned in Article 13, 14 or 17 has occurred or can reasonably be expected to occur, and shall establish the amount of the reduction or expected reduction for each Participating Country and for the group. The Secretariat shall keep the Management Committee informed of its deliberations, and shall immediately report its finding to the members of the Committee and inform the Participating Countries thereof. The report shall include information on the nature of the reduction.

2. Within 48 hours of the Secretariat's reporting a finding, the Committee shall meet to review the accuracy of the data compiled and the information provided. The Committee shall report to the Governing Board within a further 48 hours. The report shall set out the views expressed by the members of the Committee, including any views regarding the handling of the emergency.

3. Innan 48 stunda frá því að skýrsla framkvæmdanefndarinnar berst skal stjórnarnefndin koma saman til að athuga úrskurð skrifstofunnar með hliðsjón af þeirri skýrslu. Framkvæmd neyðarráðstafana skal skoðast staðfest og þáttökulöndin skulu gera slíkar ráðstafanir innan 15 daga frá þessari staðfestingu nema stjórnarnefndin ákveði með sérstökum meirihluta innan annarra 48 stunda að neyðarráðstafanirnar skuli ekki koma til framkvæmda, að þær skuli aðeins koma til framkvæmda að hluta til eða að setja skuli önnur tímamörk fyrir framkvæmd þeirra.

4. Ef úrskurður skrifstofunnar er á þann veg að skilyrði fleiri en einnar af greinum 14, 13 og 17 séu uppfyllt skal sérhver ákvörðun um að neyðarráðstafanir skuli ekki koma til framkvæmda tekin með tilliti til hvernar greinar fyrir sig og í þeirri röð er að ofan greinir. Ef skilyrði 17. gr. eru uppfyllt varðandi fleiri en eitt þáttökuland skal sérhver ákvörðun um að úthlutun skuli ekki koma til framkvæmda tekin með tilliti til hvers lands fyrir sig.

5. Ákvörðunum samkvæmt 3. og 4. mgr. getur stjórnarnefndin hvenær sem er breytt með meirihluta.

6. Þegar skrifstofan kveður upp úrskurð sinn samkvæmt þessari grein skal hún hafa samráð við olíufélög til að fá álit þeirra á ástandinu og gildi þeirra ráðstafana sem gera á.

7. Kalla skal saman alþjóðlega ráðgjafarnefnd frá olíuiðnaðinum í síðasta lagi þegar neyðarráðstafanir koma til framkvæmda til að aðstoða stofnunina við að tryggja öruggan framgang ráðstafananna.

20. gr.

1. Skrifstofan skal kveða upp úrskurð þegar samanlögð dagleg skyldunotkun neyðarbirgða hefur náð eða ætla má með rökum að hún nái 50 hundraðshlutum af neyðarbirgðaskyldu. Skrifstofan skal þegar í stað tilkynna nefndarmönnum framkvæmdanefndarinnar úrskurð sinn og upplýsa þáttökulöndin þar um. Í skýrslunni skal greint frá ástandinu í olíumálum.

3. Within 48 hours of receiving the Management Committee's report, the Governing Board shall meet to review the finding of the Secretariat in the light of that report. The activation of emergency measures shall be considered confirmed and Participating Countries shall implement such measures within 15 days of such confirmation unless the Governing Board, acting by special majority, decides within a further 48 hours not to activate the emergency measures, to activate them only in part or to fix another time limit for their implementation.

4. If, according to the finding of the Secretariat, the conditions of more than one of the Articles 14, 13 and 17 are fulfilled, any decision not to activate emergency measures shall be taken separately for each Article and in the above order. If the conditions in Article 17 are fulfilled with regard to more than one Participating Country any decision not to activate allocation shall be taken separately with respect to each Country.

5. Decisions pursuant to paragraphs 3 and 4 may at any time be reversed by the Governing Board, acting by majority.

6. In making its finding under this Article, the Secretariat shall consult with oil companies to obtain their views regarding the situation and the appropriateness of the measures to be taken.

7. An international advisory board from the oil industry shall be convened, not later than the activation of emergency measures, to assist the Agency in ensuring the effective operation of such measures.

Article 20

1. The Secretariat shall make a finding when cumulative daily emergency reserve drawdown obligations have reached or can reasonably be expected to reach 50 per cent of emergency reserve commitments. The Secretariat shall immediately report its finding to the members of the Management Committee and inform the Participating Countries thereof. The report shall include information on the oil situation.

2. Innan 72 stunda frá því að skrifstofan hefur tilkynnt þennan úrskurð skal framkvæmdanefndin koma saman til að athuga gögnin sem safnað hefur verið og framlagðar upplýsingar. Á grundvelli fyrirbyggjandi upplýsinga skal nefndin gefa stjórnarnefndinni skýrslu innan annarra 48 stunda og gera tillögu um ráðstafanir sem nauðsynlegar eru til að bregðast við ástandinu, m. a. um að herða skyldubundna takmörkun á eftirspurn eftir því sem nauðsynlegt getur talist. Í skýrslunni skulu koma fram sjónarmið sem nefndarmenn hafa látið í ljós.

3. Stjórnarnefndin skal koma saman innan 48 stunda frá því að skýrsla og tillaga framkvæmdanefndarinnar berast. Stjórnarnefndin skal athuga úrskurð skrifstofunnar og skýrslu framkvæmdanefndarinnar og ákveða með sérstökum meirihluta innan annarra 48 stunda ráðstafanir sem nauðsynlegar eru til að bregðast við ástandinu, m. a. um að herða skyldubundna takmörkun á eftirspurn eftir því sem nauðsynlegt getur talist.

21. gr.

1. Hvert þáttökuland getur beðið skrifstofuna að kveða upp úrskurð samkvæmt 19. eða 20. gr.

2. Ef skrifstofan kveður þennan úrskurð ekki upp innan 72 stunda frá því að beiðni þar um er borin fram getur þáttökulandið beðið framkvæmdanefndina að koma saman og fjalla um ástandið í samræmi við ákvæði samnings þessa.

3. Framkvæmdanefndin skal koma saman til að fjalla um ástandið innan 48 stunda frá því að þessi beiðni er borin fram. Skal hún að beiðni einhvers þáttökulands gefa stjórnarnefndinni skýrslu innan annarra 48 stunda. Í skýrslunni skulu koma fram sjónarmið sem nefndarmenn og skrifstofan hafa látið í ljós, m. a. um það hvernig bregðast beri við ástandinu.

4. Stjórnarnefndin skal koma saman innan 48 stunda frá því að skýrsla framkvæmdanefndarinnar berst. Ef hún úrskurðar með meirihluta að skilyrði 13., 14., 15. eða 17. gr. séu uppfyllt skulu neyðarráðstafanir koma til framkvæmda í samræmi við það.

2. Within 72 hours of the Secretariat's reporting such a finding, the Management Committee shall meet to review the data compiled and the information provided. On the basis of available information the Committee shall report to the Governing Board within a further 48 hours proposing measures required for meeting the necessities of the situation, including the increase in the level of mandatory demand restraint that may be necessary. The report shall set out the views expressed by the members of the Committee.

3. The Governing Board shall meet within 48 hours of receiving the Committee's report and proposal. The Governing Board shall review the finding of the Secretariat and the report of the Management Committee and shall within a further 48 hours, acting by special majority, decide on the measures required for meeting the necessities of the situation, including the increase in the level of mandatory demand restraint that may be necessary.

Article 21

1. Any Participating Country may request the Secretariat to make a finding under Article 19 or 20.

2. If, within 72 hours of such request, the Secretariat does not make such a finding, the Participating Country may request the Management Committee to meet and consider the situation in accordance with the provisions of this Agreement.

3. The Management Committee shall meet within 48 hours of such request in order to consider the situation. It shall, at the request of any Participating Country, report to the Governing Board within a further 48 hours. The report shall set out the views expressed by the members of the Committee and by the Secretariat, including any views regarding the handling of the situation.

4. The Governing Board shall meet within 48 hours of receiving the Management Committee's report. If it finds, acting by majority, that the conditions set out in Article 13, 14, 15 or 17 are fulfilled, emergency measures shall be activated accordingly.

22. gr.

Stjórnarnefndin getur hvenær sem er ákveðið samhljóða að viðeigandi neyðarráðstafanir sem ekki er gert ráð fyrir í samningi þessum komi til framkvæmda ef aðstæður krefjast.

Article 22

The Governing Board may at any time decide by unanimity to activate any appropriate emergency measures not provided for in this Agreement, if the situation so requires.

AFNÁM

23. gr.

1. Skrifstofan skal kveða upp úrskurð þegar dregið hefur úr eða ætla má með rökum að draga muni úr þeirri minnkun aðdrátta sem nefnd er í 13., 14. eða 17. gr. niður fyrir það mark sem tilgreint er í viðkomandi grein. Skrifstofan skal gefa framkvæmdanefndinni upplýsingar um athuganir sínar og þegar í stað tilkynna nefndarmönnum úrskurð sinn, svo og upplýsa þátttökulöndin þar um.

2. Innan 72 stunda frá því að skrifstofan hefur tilkynnt úrskurð sinn skal framkvæmdanefndin koma saman til að athuga gögnin sem safnað hefur verið og framlagðar upplýsingar. Skal hún gefa stjórnarnefndinni skýrslu innan annarra 48 stunda. Í skýrslunni skulu koma fram sjónarmið sem nefndarmenn hafa látið í ljós, m. a. um það hvernig bregðast beri við neyðinni.

3. Innan 48 stunda frá því að skýrsla nefndarinnar berst skal stjórnarnefndin koma saman til að athuga úrskurð skrifstofunnar með hliðsjón af skýrslu framkvæmdanefndarinnar. Afnám neyðarráðstafana eða hæfileg linur takmörkunar á eftirspurn skal skoðast staðfest nema stjórnarnefndin ákveði með sérstökum meirihluta innan annarra 48 stunda að viðhalda neyðarráðstöfununum eða afnema þær aðeins að hluta til.

4. Þegar skrifstofan kveður upp úrskurð sinn samkvæmt þessari grein skal hún hafa samráð við hina alþjóðlegu ráðgjafarnefnd sem nefnd er í 7. mgr. 19. gr. til að fá álit hennar á ástandinu og gildi þeirra ráðstafana sem gera á.

5. Hvert þátttökuland getur beðið skrifstofuna að kveða upp úrskurð samkvæmt þessari grein.

DEACTIVATION

Article 23

1. The Secretariat shall make a finding when a reduction of supplies as mentioned in Article 13, 14 or 17 has decreased or can reasonably be expected to decrease below the level referred to in the relevant Article. The Secretariat shall keep the Management Committee informed of its deliberations and shall immediately report its finding to the members of the Committee and inform the Participating Countries thereof.

2. Within 72 hours of the Secretariat's reporting a finding, the Management Committee shall meet to review the data compiled and the information provided. It shall report to the Governing Board within a further 48 hours. The report shall set out the views expressed by the members of the Committee, including any views regarding the handling of the emergency.

3. Within 48 hours of receiving the Committee's report, the Governing Board shall meet to review the finding of the Secretariat in the light of the report from the Management Committee. The deactivation of emergency measures or the applicable reduction of the demand restraint level shall be considered confirmed unless the Governing Board, acting by special majority, decides within a further 48 hours to maintain the emergency measures or to deactivate them only in part.

4. In making its finding under this Article, the Secretariat shall consult with the international advisory board, mentioned in Article 19, paragraph 7, to obtain its views regarding the situation and the appropriateness of the measures to be taken.

5. Any Participating Country may request the Secretariat to make a finding under this Article.

24. gr.

Þegar neyðarráðstafanir eru í gildi og skrifstofan hefur ekki kveðið upp úrskurð samkvæmt 23. gr. getur stjórnarnefndin hvenær sem er ákveðið með sérstökum meirihluta að afnema ráðstafanirnar að öllu leyti eða að hluta til.

V. kafli

**UPPLÝSINGAMIÐLUN UM
ALÞJÓÐLEGA
OLÍUMARKAÐINN**

25. gr.

1. Þátttökulöndin skulu koma á upplýsingamiðlun sem skiptist í tvo hluta:
 - almennan hluta varðandi ástandið á alþjóðlega olíumarkaðinum og starfsemi olíufélaga,
 - sérstakan hluta til að tryggja árangursríka framkvæmd ráðstafana þeirra sem lýst er í I. til IV. kafla.
2. Miðlunin skal starfrækt á varanlegum grundvelli, jafnt við venjulegar aðstæður sem á neyðartímum, og á þann hátt sem tryggir trúnað í meðferð fenginna upplýsinga.
3. Skrifstofan skal bera ábyrgð á starfrækslu upplýsingamiðlunarinnar og láta þátttökulöndunum í té þær upplýsingar sem safnað hefur verið.

26. gr.

Hugtakið „olíufélög“ merkir alþjóðleg félög, félög einstakra landa, óháð félög og aðra aðila sem hafa verulegu hlutverki að gegna í alþjóðlega olíuviðnaðinum.

ALMENNUR HLUTI

27. gr.

1. Samkvæmt almenna hluta upplýsingamiðlunarinnar skulu þátttökulöndin reglulega láta skrifstofunni í té upplýsingar um hin ákveðnu gögn sem tilgreind eru í samræmi við 29. gr. um eftirfarandi málefni varðandi olíufélög sem starfa innan lögsögu þeirra hvers um sig:

Article 24

When emergency measures are in force, and the Secretariat has not made a finding under Article 23, the Governing Board, acting by special majority, may at any time decide to deactivate the measures either wholly or in part.

Chapter V

**INFORMATION SYSTEM ON THE
INTERNATIONAL OIL MARKET**

Article 25

1. The Participating Countries shall establish an Information System consisting of two sections:
 - a General Section on the situation in the international oil market and activities of oil companies,
 - a Special Section designed to ensure the efficient operation of the measures described in Chapters I to IV.
2. The System shall be operated on a permanent basis, both under normal conditions and during emergencies, and in a manner which ensures the confidentiality of the information made available.
3. The Secretariat shall be responsible for the operation of the Information System and shall make the information compiled available to Participating Countries.

Article 26

The term “oil companies” means international companies, national companies, non-integrated companies and other entities which play a significant role in the international oil industry.

GENERAL SECTION

Article 27

1. Under the General Section of the Information System, the Participating Countries shall, on a regular basis, make available to the Secretariat information on the precise data identified in accordance with Article 29 on the following subjects relating to oil companies operating within their respective jurisdictions:

- a) skipulag félagsins;
- b) skipan fjármála, m. a. efnahagsreikninga, rekstrarreikninga og greidda skatta;
- c) fjárfestingu sem ráðist hefur verið í;
- d) ákvæði sem sett eru um aðgang að meiri háttar jarðolíuforða;
- e) framleiðslumagn á hverjum tíma og væntanlegar breytingar þar á;
- f) úthlutun tiltækra jarðolíubirgða til dótturfyrirtækja og annarra viðskiptavina (reglur og afgreiðslur);
- g) birgðir;
- h) kostnaðarverð á jarðolíu og olíuvörum;
- i) verð, m. a. yfirfærsluverð gagnvart dótturfyrirtækjum;
- j) önnur málefni samkvæmt samhljóða ákvörðun stjórnarnefndarinnar.

2. Hvert þátttökuland skal gera viðeigandi ráðstafanir til að tryggja að öll olíufélög sem starfa innan lögsögu þess láti því í té þær upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að það geti uppfyllt skyldur sínar samkvæmt 1. mgr. og skal taka tillit til viðeigandi upplýsinga sem eru þegar aðgengilegar almenningi eða ríkisstjórnnum.

3. Hvert þátttökuland skal láta í té upplýsingar án þess að skerða eignarréttindi og eftir atvikum á félags- og/eða landsgrundvelli, á þann hátt og í þeim mæli að ekki hefti samkeppni né brjóti í bág við löggjöf einhvers þátttökulands um samkeppni.

4. Ekkert þátttökuland á rétt á að fá á grundvelli almenna hlutans neinar þær upplýsingar um starfsemi félags, starfandi innan lögsögu sinnar, sem það gæti ekki fengið frá því félagi á grundvelli laga sinna, fyrir tilstilli stofnana sinna eða samkvæmt venjum sínum ef það fyrirtæki starfaði einöngu innan lögsögu þess.

28. gr.

Upplýsingar sem veittar eru „án þess að skerða eignarréttindi“ merkja upplýsingar sem fela ekki í sér né snerta einkaleyfi, vörumerki, aðferðir eða þróun í vísindum eða framleiðslu, einstakar sölur, skattskýrslur, viðskiptamanna-skrár eða jarðfræðilegar og jarðeðlisfræðilegar upplýsingar, m. a. kort.

- (a) Corporate structure;
- (b) Financial structure, including balance sheets, profit and loss accounts, and taxes paid;
- (c) Capital investments realised;
- (d) Terms of arrangements for access to major sources of crude oil;
- (e) Current rates of production and anticipated changes therein;
- (f) Allocations of available crude supplies to affiliates and other customers (criteria and realisations);
- (g) Stocks;
- (h) Cost of crude oil and oil products;
- (i) Prices, including transfer prices to affiliates;
- (j) Other subjects, as decided by the Governing Board, acting by unanimity.

2. Each Participating Country shall take appropriate measures to ensure that all oil companies operating within its jurisdiction make such information available to it as is necessary to fulfil its obligations under paragraph 1, taking into account such relevant information as is already available to the public or to Governments.

3. Each Participating Country shall provide information on a non-proprietary basis and on a company and/or country basis as appropriate, and in such a manner and degree as will not prejudice competition or conflict with the legal requirements of any Participating Country relating to competition.

4. No Participating Country shall be entitled to obtain, through the General Section, any information on the activities of a company operating within its jurisdiction which could not be obtained by it from that company by application of its laws or through its institutions and customs if that company were operating solely within its jurisdiction.

Article 28

Information provided on a “non-proprietary basis” means information which does not constitute or relate to patents, trademarks, scientific or manufacturing processes or developments, individual sales, tax returns, customer lists or geological and geophysical information, including maps.

29. gr.

1. Innan 60 daga frá þeim degi er samningi þessum er fyrst beitt til bráðabirgða, og eftir atvikum síðar, skal fastanefndin um olíumarkaðinn gefa framkvæmdanefndinni skýrslu þar sem tilgreind eru hin ákveðnu gögn í upptalningu málefna í 1. mgr. 27. gr. sem nauðsynleg eru til árangursríkrar framkvæmdar almenna hlutans, svo og leiðir til að fá þessi gögn reglulega.

2. Framkvæmdanefndin skal athuga skýrsluna og gera tillögur til stjórnarnefndarinnar sem skal eigi síðar en 30 dögum frá því að skýrslan hefur verið afhent framkvæmdanefndinni taka með meirihluta ákvarðanir sem nauðsynlegar eru til að stofna og framkvæma almenna hlutann á árangursríkan hátt.

30. gr.

Þegar fastanefndin um olíumarkaðinn undirbýr skýrslur sínar samkvæmt 29. gr. skal hún

- hafa samráð við olíufélög til að tryggja að miðlunin falli að starfsháttum iðnaðarins;
- tilgreina sérstök vandamál og úrlausnarefni sem eru þátttökulöndunum mikilvæg;
- tilgreina sérstök gögn sem koma að notum og eru nauðsynleg til að greiða úr tédum vandamálum og úrlausnarefnum;
- setja nákvæmar reglur um samræmingu nauðsynlegra upplýsinga til að tryggja að þær séu sambærilegar;
- setja starfsreglur til að tryggja trúnað í meðferð upplýsinga.

31. gr.

1. Fastanefndin um olíumarkaðinn skal hafa framkvæmd almenna hlutans til athugunar.

2. Ef aðstæður breytast á alþjóðlega olíumarkaðinum skal fastanefndin um olíumarkaðinn gefa framkvæmdanefndinni skýrslu. Framkvæmdanefndin skal gera tillögur um viðeigandi breytingar til stjórnarnefndarinnar sem skal með meirihluta taka ákvarðanir um þessar tillögur.

Article 29

1. Within 60 days of the first day of the provisional application of this Agreement, and as appropriate thereafter, the Standing Group on the Oil Market shall submit a report to the Management Committee identifying the precise data within the list of subjects in Article 27, paragraph 1, which are required for the efficient operation of the General Section, and specifying the procedures for obtaining such data on a regular basis.

2. The Management Committee shall review the report and make proposals to the Governing Board which, within 30 days of the submission of the report to the Management Committee, and acting by majority, shall take the decisions necessary for the establishment and efficient operation of the General Section.

Article 30

In preparing its reports under Article 29, the Standing Group on the Oil Market shall

- consult with oil companies to ensure that the System is compatible with industry operations;
- identify specific problems and issues which are of concern to Participating Countries;
- identify specific data which are useful and necessary to resolve such problems and issues;
- work out precise standards for the harmonization of the required information in order to ensure comparability of the data;
- work out procedures to ensure the confidentiality of the information.

Article 31

1. The Standing Group on the Oil Market shall on a continuing basis review the operation of the General Section.

2. In the event of changes in the conditions of the international oil market, the Standing Group on the Oil Market shall report to the Management Committee. The Committee shall make proposals on appropriate changes to the Governing Board which, acting by majority, shall decide on such proposals.

SÉRSTAKUR HLUTI

32. gr.

1. Samkvæmt sérstaka hluta upplýsingamiðlunarinnar skulu þátttökulöndin láta skrifstofunni í té allar upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að tryggja árangursríka framkvæmd neyðarráðstafana.
2. Hvert þátttökuland skal gera viðeigandi ráðstafanir til að tryggja að öll olíufélög sem starfa innan lögsögu þess láti því í té þær upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að það geti uppfyllt skyldur sínar samkvæmt 1. mgr. og 33. gr.
3. Skrifstofan skal á grundvelli þessara upplýsinga og annarra tiltækra upplýsinga stöðugt fylgjast með aðdráttum olíu til og notkun olíu hjá hópnum og hverju þátttökulandi.

33. gr.

Samkvæmt sérstaka hlutanum skulu þátttökulöndin reglulega láta skrifstofunni í té upplýsingar um hin ákveðnu gögn sem tilgreind eru í samræmi við 34. gr. um eftirfarandi málefni:

- a) olíunotkun og olíuaðdrætti;
- b) ráðstafanir til takmörkunar á eftirspurn;
- c) magn neyðarbirgða;
- d) tiltæk flutningatæki og notkun þeirra;
- e) raunverulegt og áætlað alþjóðlegt framboð og eftirspurn;
- f) önnur málefni samkvæmt samhljóða ákvörðun stjórnarnefndarinnar.

34. gr.

1. Innan 30 daga frá þeim degi er samningi þessum er fyrst beitt til bráðabirgða skal fastanefndin um neyðartilvik gefa framkvæmdanefndinni skýrslu þar sem tilgreind eru hin ákveðnu gögn í upptalningu málefna í 33. gr. sem nauðsynleg eru samkvæmt sérstaka hlutanum til að tryggja árangursríka framkvæmd neyðarráðstafana, svo og leiðir til að fá þessi gögn reglulega, m. a. hraðar en ella á neyðartímum.

SPECIAL SECTION

Article 32

1. Under the Special Section of the Information System, the Participating Countries shall make available to the Secretariat all information which is necessary to ensure the efficient operation of emergency measures.
2. Each Participating Country shall take appropriate measures to ensure that all oil companies operating within its jurisdiction make such information available to it as is necessary to enable it to fulfil its obligations under paragraph 1 and under Article 33.
3. The Secretariat shall, on the basis of this information and other information available, continuously survey the supply of oil to and the consumption of oil within the group and each Participating Country.

Article 33

Under the Special Section, the Participating Countries shall, on a regular basis, make available to the Secretariat information on the precise data identified in accordance with Article 34 on the following subjects:

- (a) Oil consumption and supply;
- (b) Demand restraint measures;
- (c) Levels of emergency reserves;
- (d) Availability and utilisation of transportation facilities;
- (e) Current and projected levels of international supply and demand;
- (f) Other subjects, as decided by the Governing Board, acting by unanimity.

Article 34

1. Within 30 days of the first day of the provisional application of this Agreement, the Standing Group on Emergency Questions shall submit a report to the Management Committee identifying the precise data within the list of subjects in Article 33 which are required under the Special Section to ensure the efficient operation of emergency measures and specifying the procedures for obtaining such data on a regular basis, including accelerated procedures in times of emergency.

2. Framkvæmdanefndin skal athuga skýrsluna og gera tillögur til stjórnarnefndarinnar sem skal eigi síðar en 30 dögum frá því að skýrslan hefur verið afhent framkvæmdanefndinni taka með meirihluta ákvarðanir sem nauðsynlegar eru til að stofna og framkvæma sérstaka hlutann á árangursríkan hátt.

35. gr.

Þegar fastanefndin um neyðartilvik undirbýr skýrslu sína samkvæmt 34. gr. skal hún

- hafa samráð við olíufélög til að tryggja að miðlunin falli að starfsháttum iðnaðarins;
- setja nákvæmar reglur um samræmingu nauðsynlegra upplýsinga til að tryggja að þær séu sambærilegar;
- setja starfsreglur til að tryggja trúnað í meðferð upplýsinga.

36. gr.

Fastanefndin um neyðartilvik skal athuga framkvæmd sérstaka hlutans reglulega og eftir atvikum gefa framkvæmdanefndinni skýrslu. Framkvæmdanefndin skal gera tillögur um viðeigandi breytingar til stjórnarnefndarinnar sem skal með meirihluta taka ákvarðanir um þessar tillögur.

VI. kafli

**ADSTAÐA TIL SAMRÁÐS VIÐ
OLÍUFÉLÖG**

37. gr.

1. Þáttökulöndin skulu innan vébanda stofnunarinnar skapa varanlega aðstöðu til samráðs þar sem eitt eða fleiri þáttökulönd geta á viðeigandi hátt haft samráð við eða leitað upplýsinga hjá einstökum olíufélögum um alla mikilvæga þætti olíuiðnaðarins og þar sem þáttökulöndin geta með samstarfi sin á milli deilt með sér niðurstöðum slíks samráðs.

2. The Management Committee shall review the report and make proposals to the Governing Board which, within 30 days of the submission of the report to the Management Committee, and acting by majority, shall take the decisions necessary for the establishment and efficient operation of the Special Section.

Article 35

In preparing its report under Article 34, the Standing Group on Emergency Questions shall

- consult with oil companies to ensure that the System is compatible with industry operations;
- work out precise standards for the harmonization of the required information in order to ensure comparability of the data;
- work out procedures to ensure the confidentiality of the information.

Article 36

The Standing Group on Emergency Questions shall on a continuing basis review the operation of the Special Section and shall, as appropriate, report to the Management Committee. The Committee shall make proposals on appropriate changes to the Governing Board, which, acting by majority, shall decide on such proposals.

Chapter VI

FRAMEWORK FOR CONSULTATION WITH OIL COMPANIES

Article 37

1. The Participating Countries shall establish within the Agency a permanent framework for consultation within which one or more Participating Countries may, in an appropriate manner, consult with and request information from individual oil companies on all important aspects of the oil industry, and within which the Participating Countries may share among themselves on a cooperative basis the results of such consultations.

2. Aðstöðuna til samráðs skal skapa undir umsjón fastanefndarinnar um olíumarkaðinn.

3. Innan 60 daga frá þeim degi er samningi þessum er fyrst beitt til bráðabirgða, og eftir atvikum síðar, skal fastanefndin um olíumarkaðinn að höfðu samráði við olíufélög gefa framkvæmdanefndinni skýrslu um tilhögun þessa samráðs. Framkvæmdanefndin skal athuga skýrsluna og gera tillögur til stjórnarnefndarinnar sem skal eigi síðar en 30 dögum frá því að skýrslan hefur verið afhent framkvæmdanefndinni taka með meirihluta ákvörðun um þessa tilhögun.

38. gr.

1. Fastanefndin um olíumarkaðinn skal gefa framkvæmdanefndinni skýrslu um samráðsfundi við einstök olíufélög innan 30 daga eftir þessa fundi.

2. Framkvæmdanefndin skal fjalla um skýrsluna og getur gert tillögur um viðeigandi samstarfsaðgerðir til stjórnarnefndarinnar sem skal taka ákvörðun um þessar tillögur.

39. gr.

1. Fastanefndin um olíumarkaðinn skal stöðugt meta niðurstöður samráðsins við olíufélögin og upplýsinganna sem fást frá þeim.

2. Á grundvelli þessa mats getur fastanefndin athugað og metið ástandið í alþjóðaolíumálum og stöðu olíuiðnaðarins og skal gefa framkvæmdanefndinni skýrslu.

3. Framkvæmdanefndin skal athuga þessar skýrslur og gera tillögur um viðeigandi samstarfsaðgerðir til stjórnarnefndarinnar sem skal taka ákvörðun um þessar tillögur.

40. gr.

Fastanefndin um olíumarkaðinn skal árlega gefa framkvæmdanefndinni almenna skýrslu um það hvernig aðstaðan til samráðs við olíufélög reynist.

2. The framework for consultation shall be established under the auspices of the Standing Group on the Oil Market.

3. Within 60 days of the first day of the provisional application of this Agreement, and as appropriate thereafter, the Standing Group on the Oil Market, after consultation with oil companies, shall submit a report to the Management Committee on the procedures for such consultations. The Management Committee shall review the report and make proposals to the Governing Board, which, within 30 days of the submission of the report to the Management Committee, and acting by majority, shall decide on such procedures.

Article 38

1. The Standing Group on the Oil Market shall present a report to the Management Committee on consultations held with any oil company within 30 days thereof.

2. The Management Committee shall consider the report and may make proposals on appropriate co-operative action to the Governing Board, which shall decide on such proposals.

Article 39

1. The Standing Group on the Oil Market shall, on a continuing basis, evaluate the results of the consultations with and the information collected from oil companies.

2. On the basis of these evaluations, the Standing Group may examine and assess the international oil situation and the position of the oil industry and shall report to the Management Committee.

3. The Management Committee shall review such reports and make proposals on appropriate co-operative action to the Governing Board, which shall decide on such proposals.

Article 40

The Standing Group on the Oil Market shall submit annually a general report to the Management Committee on the functioning of the framework for consultation with oil companies.

VII. kafli
**LANGTÍMASAMSTARF Í
ORKUMÁLUM**

41. gr.

1. Þáttökulöndin eru ákveðin í að verða þegar til lengri tíma er litið óháðari olíuinnflutningi til að fullnægja heildarorkuþörf sinni.

2. Í þessu skyni munu þáttökulöndin, á þeim sviðum sem tilgreind eru í 42. gr., beita sér fyrir landsáætlunum og stuðla að samþykkt samstarfsáætlana, sem fela m. a. í sér eftir atvikum sameiginleg fjár- og vinnuframlög, og samtímis munu þau samræma stefnu einstakra landa.

42. gr.

1. Fastanefndin um langtímasamstarf skal athuga samstarfsaðgerðir og gefa framkvæmdanefndinni skýrslu þar um. Eftirfarandi svið skulu einkum athuguð:

a) Orkusparnaður, m. a. samstarfsáætlanir um

— miðlun reynslu einstakra landa og upplýsinga um orkusparnað;

— aðferðir til að draga úr aukningu orkunotkunar með sparnaði.

b) Þróun annarra orkugjafa, svo sem innlendrar olíu, kola, jarðgass, kjarnorku og vatnsorku, m. a. samstarfsáætlanir um

— miðlun upplýsinga um t. d. auðlindir, framboð og eftirspurn, verð og skatta;

— aðferðir til að draga úr aukningu notkunar á innfluttri olíu með þróun annarra orkugjafa;

— ákveðin verkefni, m. a. verkefni sem eru fjármögnuð sameiginlega;

— mælikvarða, gæðamörk og staðla fyrir umhverfisvernd.

Chapter VII
**LONG TERM CO-OPERATION
ON ENERGY**

Article 41

1. The Participating Countries are determined to reduce over the longer term their dependence on imported oil for meeting their total energy requirements.

2. To this end, the Participating Countries will undertake national programs and promote the adoption of co-operative programs, including, as appropriate, the sharing of means and efforts, while concerting national policies, in the areas set out in Article 42.

Article 42

1. The Standing Group on Long Term Co-operation shall examine and report to the Management Committee on co-operative action. The following areas shall in particular be considered:

(a) Conservation of energy, including co-operative programs on

— exchange of national experiences and information on energy conservation;

— ways and means for reducing the growth of energy consumption through conservation.

(b) Development of alternative sources of energy such as domestic oil, coal, natural gas, nuclear energy and hydro-electric power, including co-operative programs on

— exchange of information on such matters as resources, supply and demand, price and taxation;

— ways and means for reducing the growth of consumption of imported oil through the development of alternative sources of energy;

— concrete projects, including jointly financed projects;

— criteria, quality objectives and standards for environmental protection.

c) Orkurannsóknir og þróun, m. a. sem for-
gangsverkefni samstarfsáætlanir um

- kolatækni;
- sólarorku;
- meðferð geislavirks úrgangs;
- stýrðan kjarnasamruna;
- framleiðslu vetnis úr vatni;
- öryggi í notkun kjarnorku;
- nýtingu úrgangsvarma;
- orkusparnað;
- nýtingu úrgangs frá borgum og iðnaði til orkusparnaðar;
- allsherjarkönnun á orkukerfum og almennar rannsóknir.

d) Úranauðgun, m. a. samstarfsáætlanir

- til að fylgjast með aðdráttum náttúrlegs og auðgaðs úrans;
- til að auðvelda vinnslu úrannáma og bæta þjónustu við úranauðgun;
- til að hvetja til nauðsynlegs samráðs í því skyni að takast á við alþjóðleg vandamál sem upp kunna að koma í sambandi við aukna aðdrætti auðgaðs úrans;
- til að sjá um nauðsynlega söfnun, könnun og dreifingu gagna sem snerta skipulagningu þjónustu við úranauðgun.

(c) Energy research and development, in-
cluding as a matter of priority co-opera-
tive programs on

- coal technology;
- solar energy;
- radioactive waste management;
- controlled thermonuclear fusion;
- production of hydrogen from water;
- nuclear safety;
- waste heat utilisation;
- conservation of energy;
- municipal and industrial waste utili-
sation for energy conservation;
- overall energy system analysis and
general studies.

(d) Uranium enrichment, including co-
operative programs

- to monitor developments in natural
and enriched uranium supply;
- to facilitate development of natural
uranium resources and enrichment
services;
- to encourage such consultations as
may be required to deal with interna-
tional issues that may arise in relation
to the expansion of enriched uranium
supply;
- to arrange for the requisite collection,
analysis and dissemination of data
related to the planning of enrichment
services.

2. Við athugun á samstarfsaðgerðasviðum skal fastanefndin taka tilhlýðilegt tillit til starfsemi sem fram fer annars staðar.

2. In examining the areas of co-operative action, the Standing Group shall take due account of on-going activities elsewhere.

3. Áætlanir sem gerðar eru samkvæmt 1. mgr. má fjármagna sameiginlega. Þessi sameiginlega fjármögnun getur farið fram í samræmi við 2. mgr. 64. gr.

43. gr.

1. Framkvæmdanefndin skal athuga skýrslur fastanefndarinnar og gera viðeigandi tillögur til stjórnarnefndarinnar sem tekur ákvörðun um þessar tillögur eigi síðar en 1. júlí 1975.

2. Stjórnarnefndin skal gefa gaum möguleikum til samstarfs á breiðari grundvelli.

3. Programs developed under paragraph 1 may be jointly financed. Such joint financing may take place in accordance with Article 64, paragraph 2.

Article 43

1. The Management Committee shall review the reports of the Standing Group and make appropriate proposals to the Governing Board, which shall decide on these proposals not later than 1st July, 1975.

2. The Governing Board shall take into account possibilities for co-operation within a broader framework.

VIII. kafli

**TENGLS VIÐ FRAMLEIÐSLU-
LÖND OG ÖNNUR NOTKUNAR-
LÖND**

44. gr.

Þátttökulöndin munu leitast við að styrkja samstarfstengsl við olíuframleiðslulönd og önnur olíunotkunarlönd, m. a. þróunarlönd. Þau munu fylgjast með þróun orkumála í þeim tilgangi að finna tilefni til og auka markvissar viðræður og annars konar samstarf við framleiðslulönd og önnur notkunarlönd.

45. gr.

Til að ná þeim markmiðum sem nefnd eru í 44. gr. munu þátttökulöndin taka fullt tillit til þarfa og hagsmuna annarra olíunotkunarlanda, einkum þróunarlöndanna.

46. gr.

Á grundvelli áætlunarinnar munu þátttökulöndin skiptast á skoðunum um tengsl sín við olíuframleiðslulönd. Í þessu skyni skulu þátttökulöndin upplýsa hvert annað um þær samstarfsaðgerðir af sinni hálfu við framleiðslulönd sem hafa gildi fyrir markmið áætlunarinnar.

Chapter VIII

**RELATIONS WITH PRODUCER
COUNTRIES AND WITH OTHER
CONSUMER COUNTRIES**

Article 44

The Participating Countries will endeavour to promote co-operative relations with oil producing countries and with other oil consuming countries, including developing countries. They will keep under review developments in the energy field with a view to identifying opportunities for and promoting a purposeful dialogue, as well as other forms of co-operation, with producer countries and with other consumer countries.

Article 45

To achieve the objectives set out in Article 44, the Participating Countries will give full consideration to the needs and interests of other oil consuming countries, particularly those of the developing countries.

Article 46

The Participating Countries will, in the context of the Program, exchange views on their relations with oil producing countries. To this end, the Participating Countries should inform each other of co-operative action on their part with producer countries which is relevant to the objectives of the Program.

47. gr.

Á grundvelli áætlunarinnar munu þátttökulöndin

- leita, með hliðsjón af stöðugri athugun sinni á þróun ástandsins í alþjóðaorkumálum og áhrifum þess á efnahagsmál heimsins, tækifæra og úrræða til að örva stöðug alþjóðaviðskipti með olíu og stuðla að öruggum olíuaðdráttum á hóflegum og sanngjörnum kjörum fyrir hvert þátttökuland;
- athuga, með hliðsjón af því starfi sem fram fer í öðrum alþjóðastofnunum, önnur möguleg samstarfssvið, m. a. horfurnar á samstarfi um hraðari iðnvæðingu og uppbyggingu í félags- og efnahagsmálum á helstu framleiðslusvæðunum og áhrif þess á alþjóðleg viðskipti og fjárfestingu;
- fylgjast með horfunum á samstarfi við olíuframleiðslulönd um orkumál þar sem hagsmunir fara saman, svo sem orkusparnað, þróun annarra orkugjafa og rannsóknir og þróun.

48. gr.

1. Fastanefndin um tengsl við framleiðslulönd og önnur notkunarlönd mun athuga þau mál sem lýst er í þessum kafla og gefa framkvæmdanefndinni skýrslu þar um.
2. Framkvæmdanefndin getur gert tillögur um viðeigandi samstarfsaðgerðir í þessum málum til stjórnarnefndarinnar sem tekur ákvörðun um þessar tillögur.

IX. kafli

ÁKVÆÐI UM STJÓRNUN OG ALMENN ATRIÐI

49. gr.

1. Í Alþjóðaorkustofnuninni skulu vera eftirtaldar stofnanir:
 - stjórnarnefnd
 - framkvæmdanefnd

Article 47

The Participating Countries will, in the context of the Program

- seek, in the light of their continuous review of developments in the international energy situation and its effect on the world economy, opportunities and means of encouraging stable international trade in oil and of promoting secure oil supplies on reasonable and equitable terms for each Participating Country;
- consider, in the light of work going on in other international organisations, other possible fields of co-operation including the prospects for co-operation in accelerated industrialisation and socio-economic development in the principal producing areas and the implications of this for international trade and investment;
- keep under review the prospects for co-operation with oil producing countries on energy question of mutual interest, such as conservation of energy, the development of alternative sources, and research and development.

Article 48

1. The Standing Group on Relations with Producer and other Consumer Countries will examine and report to the Management Committee on the matters described in this Chapter.
2. The Management Committee may make proposals on appropriate co-operative action regarding these matters to the Governing Board, which shall decide on such proposals.

Chapter IX

INSTITUTIONAL AND GENERAL PROVISIONS

Article 49

1. The Agency shall have the following organs:
 - a Governing Board
 - a Management Committee

— fastanefndir um — neyðartilvik — olíumarkaðinn — langtímasamstarf — tengsl við framleiðslulönd og önnur notkunarlönd.	— Standing Groups on — Emergency Questions — The Oil Market — Long Term Co-operation — Relations with Producer and Other Consumer Countries.
-
2. Stjórnarnefndin eða framkvæmdanefndin geta ákveðið með meirihluta að koma á fót öðrum þeim stofnunum sem nauðsynlegar eru til að framkvæma áætlunina. 3. Alþjóðaorkustofnunin skal hafa skrifstofu til að aðstoða stofnanirnar sem nefndar eru í 1. og 2. mgr.	2. The Governing Board or the Management Committee may, acting by majority, establish any other organ necessary for the implementation of the Program. 3. The Agency shall have a Secretariat to assist the organs mentioned in paragraphs 1 and 2.

STJÓRNARNEFND

50. gr.

1. Stjórnarnefndina skipa einn eða fleiri ráðherrar frá hverju þáttökulandi eða fulltrúar þeirra.
2. Stjórnarnefndin skal sjálf með meirihluta setja sér fundarskög. Svo framarlega sem annað er ekki ákveðið í fundarsköpunum skulu þau einnig gilda fyrir framkvæmdanefndina og fastanefndirnar.
3. Stjórnarnefndin skal með meirihluta kjósa sér formann og varaformenn.

51. gr.

1. Stjórnarnefndin skal taka ákvarðanir og gera tillögur sem eru nauðsynlegar til að framkvæma áætlunina á viðunandi hátt.
2. Stjórnarnefndin skal reglulega athuga og gera viðeigandi ráðstafanir varðandi þróun ástandsins í alþjóðaorkumálum, m. a. vandamál í tengslum við olíuaðdrætti eins eða fleiri þáttökulanda, og áhrif þessarar þróunar á efnahags- og gjaldeyrismál. Í þeim störfum sínum sem lúta að áhrifum þróunar ástandsins í orkumálum á efnahags- og gjaldeyrismál skal stjórnarnefndin taka tillit til valdsviðs og starfsemi alþjóðastofnana sem ábyrgar

GOVERNING BOARD

Article 50

1. The Governing Board shall be composed of one or more ministers or their delegates from each Participating Country.
2. The Governing Board, acting by majority, shall adopt its own rules of procedure. Unless otherwise decided in the rules of procedure, these rules shall also apply to the Management Committee and the Standing Groups.
3. The Governing Board, acting by majority, shall elect its Chairman and Vice-Chairmen.

Article 51

1. The Governing Board shall adopt decisions and make recommendations which are necessary for the proper functioning of the Program.
2. The Governing Board shall review periodically and take appropriate action concerning developments in the international energy situation, including problems relating to the oil supplies of any Participating Country or Countries, and the economic and monetary implications of these developments. In its activities concerning the economic and monetary implications of developments in the international energy situation, the

eru fyrir efnahags- og gjaldeyrismálum almennt.

3. Stjórnarnefndin getur með meirihluta ákveðið að fela annarri stofnun Alþjóðaorku- stofnunarinnar framkvæmd einhverra starfa sinna.

52. gr.

1. Ákvarðanir sem stjórnarnefndin eða einhver önnur stofnun í umboði stjórnarnefndarinnar taka samkvæmt samningi þessum skulu vera bindandi fyrir þáttökulöndin, sbr. þó 2. mgr. 61. gr. og 65. gr.

2. Tillögur skulu ekki vera bindandi.

FRAMKVÆMDANEFND

53. gr.

1. Framkvæmdanefndina skipa einn eða fleiri háttsettir fulltrúar ríkisstjórna hvers þáttökulands.

2. Framkvæmdanefndin skal inna af hendi þau störf sem henni eru falin í samningi þessum og öll önnur störf sem stjórnarnefndin felur henni.

3. Framkvæmdanefndin getur athugað og eftir atvikum gert tillögur til stjórnarnefndarinnar um sérhvert mál innan ramma samnings þessa.

4. Framkvæmdanefndina skal kalla saman ef eitthvert þáttökulanda fer fram á það.

5. Framkvæmdanefndin skal með meirihluta kjósa sér formann og varaformenn.

FASTANEFNDIR

54. gr.

1. Hverja fastanefnd skipa einn eða fleiri fulltrúar ríkisstjórna hvers þáttökulands.

Governing Board shall take into account the competence and activities of international institutions responsible for overall economic and monetary questions.

3. The Governing Board, acting by majority, may delegate any of its functions to any other organ of the Agency.

Article 52

1. Subject to Article 61, paragraph 2, and Article 65, decisions adopted pursuant to this Agreement by the Governing Board or by any other organ by delegation from the Board shall be binding on the Participating Countries.

2. Recommendations shall not be binding.

MANAGEMENT COMMITTEE

Article 53

1. The Management Committee shall be composed of one or more senior representatives of the Government of each Participating Country.

2. The Management Committee shall carry out the functions assigned to it in this Agreement and any other function delegated to it by the Governing Board.

3. The Management Committee may examine and make proposals to the Governing Board, as appropriate, on any matter within the scope of this Agreement.

4. The Management Committee shall be convened upon the request of any Participating Country.

5. The Management Committee, acting by majority, shall elect its Chairman and Vice-Chairmen.

STANDING GROUPS

Article 54

1. Each Standing Group shall be composed of one or more representatives of the Government of each Participating Country.

2. Framkvæmdanefndin skal með meirihluta kjósa formenn og varaformenn fastanefndanna.

55. gr.

1. Fastanefndin um neyðartilvik skal inna af hendi þau störf sem henni eru falin í I. til V. kafla og viðaukanum og öll önnur störf sem stjórnarnefndin felur henni.

2. Fastanefndin getur athugað og gefið framkvæmdanefndinni skýrslu um sérhvert mál innan ramma I. til V. kafla og viðaukans.

3. Fastanefndin getur haft samráð við olíufélög um sérhvert mál innan valdsviðs síns.

56. gr.

1. Fastanefndin um olíumarkaðinn skal inna af hendi þau störf sem henni eru falin í V. og VI. kafla og öll önnur störf sem stjórnarnefndin felur henni.

2. Fastanefndin getur athugað og gefið framkvæmdanefndinni skýrslu um sérhvert mál innan ramma V. og VI. kafla.

3. Fastanefndin getur haft samráð við olíufélög um sérhvert mál innan valdsviðs síns.

57. gr.

1. Fastanefndin um langtímasamstarf skal inna af hendi þau störf sem henni eru falin í VII. kafla og öll önnur störf sem stjórnarnefndin felur henni.

2. Fastanefndin getur athugað og gefið framkvæmdanefndinni skýrslu um sérhvert mál innan ramma VII. kafla.

58. gr.

1. Fastanefndin um tengsl við framleiðslulönd og önnur notkunarlönd skal inna af hendi þau störf sem henni eru falin í VIII. kafla og öll önnur störf sem stjórnarnefndin felur henni.

2. Fastanefndin getur athugað og gefið framkvæmdanefndinni skýrslu um sérhvert mál innan ramma VIII. kafla.

2. The Management Committee, acting by majority, shall elect the Chairmen and Vice-Chairmen of the Standing Groups.

Article 55

1. The Standing Group on Emergency Questions shall carry out the functions assigned to it in Chapters I to V and the Annex and any other function delegated to it by the Governing Board.

2. The Standing Group may review and report to the Management Committee on any matter within the scope of Chapters I to V and the Annex.

3. The Standing Group may consult with oil companies on any matter within its competence.

Article 56

1. The Standing Group on the Oil Market shall carry out the functions assigned to it in Chapters V and VI and any other function delegated to it by the Governing Board.

2. The Standing Group may review and report to the Management Committee on any matter within the scope of Chapters V and VI.

3. The Standing Group may consult with oil companies on any matter within its competence.

Article 57

1. The Standing Group on Long Term Co-operation shall carry out the functions assigned to it in Chapter VII and any other function delegated to it by the Governing Board.

2. The Standing Group may review and report to the Management Committee on any matter within the scope of Chapter VII.

Article 58

1. The Standing Group on Relations with Producer and other Consumer Countries shall carry out the functions assigned to it in Chapter VIII and any other function delegated to it by the Governing Board.

2. The Standing Group may review and report to the Management Committee on any matter within the scope of Chapter VIII.

3. Fastanefndin getur haft samráð við olíufélög um sérhvert mál innan valdsviðs síns.

3. The Standing Group may consult with oil companies on any matter within its competence.

SKRIFSTOFA

59. gr.

1. Skrifstofuna skipa framkvæmdastjóri og það starfslíð sem nauðsynlegt er.
2. Framkvæmdastjórinn skal skipaður af stjórnarnefndinni.
3. Við framkvæmd skyldustarfa sinna samkvæmt samningi þessum skulu framkvæmdastjórinn og starfslíðið bera ábyrgð gagnvart stofnunum Alþjóðaorkustofnunarinnar og gefa þeim skýrslur.
4. Stjórnarnefndin skal með meirihluta taka allar nauðsynlegar ákvarðanir til að setja upp skrifstofu og starfrækja hana.

60. gr.

Skrifstofan skal inna af hendi störf þau sem henni eru falin í samningi þessum og öll önnur störf sem stjórnarnefndin felur henni.

ATKVÆÐAGREIÐSLUR

61. gr.

1. Ef sérstök ákvæði eru ekki sett um atkvæðagreiðslur í samningi þessum skal stjórnarnefndin samþykkja ákvarðanir og tillögur á eftirfarandi hátt:
 - a) með meirihluta:
 - ákvarðanir um framkvæmd áætlunarinnar, m. a. ákvarðanir um að beita þeim ákvæðum samningsins sem þegar leggja sérstakar skyldur á þátttökulöndin
 - ákvarðanir um fundarsköp
 - tillögur
 - b) samhljóða:
 - allar aðrar ákvarðanir, m. a. einkum ákvarðanir um að leggja á þátttökulöndin nýjar skyldur sem eru ekki þegar tilgreindar í samningi þessum.

SECRETARIAT

Article 59

1. The Secretariat shall be composed of an Executive Director and such staff as is necessary.
2. The Executive Director shall be appointed by the Governing Board.
3. In the performance of their duties under this Agreement the Executive Director and the staff shall be responsible to and report to the organs of the Agency.
4. The Governing Board, acting by majority, shall take all decisions necessary for the establishment and the functioning of the Secretariat.

Article 60

The Secretariat shall carry out the functions assigned to it in this Agreement and any other function assigned to it by the Governing Board.

VOTING

Article 61

1. The Governing Board shall adopt decisions and recommendations for which no express voting provision is made in this Agreement, as follows:
 - (a) by majority:
 - decisions on the management of the Program, including decisions applying provisions of this Agreement which already impose specific obligations on Participating Countries
 - decisions on procedural questions
 - recommendations
 - (b) by unanimity:
 - all other decisions, including in particular decisions which impose on Participating Countries new obligations not already specified in this Agreement.

2. Ákvarðanir sem nefndar eru í 1. mgr. b) geta falið í sér:

- a) að þær skuli ekki vera bindandi fyrir eitt eða fleiri þáttökulönd;
- b) að þær skuli aðeins vera bindandi við viss skilyrði.

2. Decisions mentioned in paragraph 1 (b) may provide:

- (a) that they shall not be binding on one or more Participating Countries;
- (b) that they shall be binding only under certain conditions.

62. gr.

1. Til samhljóða ákvörðunar þarf atkvæði allra þáttökulanda sem eru viðstödd og greiða atkvæði. Lönd sem sitja hjá teljast ekki hafa kosið.

2. Þegar meirihluta eða sérstaks meirihluta er krafist skulu þáttökulöndin hafa atkvæði sem hér segir:

Article 62

1. Unanimity shall require all of the votes of the Participating Countries present and voting. Countries abstaining shall be considered as not voting.

2. When majority or special majority is required, the Participating Countries shall have the following voting weights:

	Almenn atkvæði	Olíu-notkunar- atkvæði	Saman- lögð atkvæði		General voting weights	Oil consumption voting weights	Combined voting weights
Ástralía	3	1	4	Australia	3	1	4
Austurríki	3	1	4	Austria	3	1	4
Bandaríkin	3	47	50	Belgium	3	2	5
Belgía	3	2	5	Canada	3	5	8
Bretland	3	6	9	Denmark	3	1	4
Danmörk	3	1	4	Germany	3	8	11
Grikkland	3	1	4	Greece	3	1	4
Holland	3	2	5	Ireland	3	0	3
Írland	3	0	3	Italy	3	5	8
Ítalía	3	5	8	Japan	3	15	18
Japan	3	15	18	Luxembourg ..	3	0	3
Kanada	3	5	8	The Netherlands	3	2	5
Lúxemborg ...	3	0	3	New Zealand .	3	0	3
Nýja-Sjáland ..	3	0	3	Portugal	3	0	3
Portúgal	3	0	3	Spain	3	2	5
Spánn	3	2	5	Sweden	3	2	5
Sviss	3	1	4	Switzerland ...	3	1	4
Svíþjóð	3	2	5	Turkey	3	1	4
Tyrkland	3	1	4	United Kingdom	3	6	9
Þýskaland	3	8	11	United States .	3	47	50
Samtals	60	100	160	Totals	60	100	160

3. Til meirihluta þarf 60 hundraðshluta af sam- anlögðum atkvæðum og 50 hundraðshluta af al- mennum atkvæðum sem greidd eru.

3. Majority shall require 60 per cent of the total combined voting weights and 50 per cent of the general voting weights cast.

4. Til sérstaks meirihluta þarf:
- a) 60 hundradshluta af samanlögðum atkvæðum og 45 almenn atkvæði til:
- ákvörðunar samkvæmt 2. mgr. 2. gr. varðandi aukningu á neyðarbirgðaskyldu;
 - ákvarðana samkvæmt 3. mgr. 19. gr. um að þær neyðarráðstafanir sem tilgreindar eru í 13. og 14. gr. skuli ekki koma til framkvæmda;
 - ákvarðana samkvæmt 3. mgr. 20. gr. um þær ráðstafanir sem nauðsynlegar eru til að bregðast við ástandinu;
 - ákvarðana samkvæmt 3. mgr. 23. gr. um að viðhalda þeim neyðarráðstöfunum sem tilgreindar eru í 13. og 14. gr.;
 - ákvarðana samkvæmt 24. gr. um að afnema þær neyðarráðstafanir sem tilgreindar eru í 13. og 14. gr.
- b) 51 almennt atkvæði til:
- ákvarðana samkvæmt 3. mgr. 19. gr. um að þær neyðarráðstafanir sem tilgreindar eru í 17. gr. skuli ekki koma til framkvæmda;
 - ákvarðana samkvæmt 3. mgr. 23. gr. um að viðhalda þeim neyðarráðstöfunum sem tilgreindar eru í 17. gr.;
 - ákvarðana samkvæmt 24. gr. um að afnema þær neyðarráðstafanir sem tilgreindar eru í 17. gr.
5. Stjórnarnefndin skal ákveða samhljóða nauðsynlega fækkun, fjölgun eða endurskiptingu þeirra atkvæða sem tilgreind eru í 2. mgr., svo og breytingar á atkvæðagreiðsluskilyrðum sem nefnd eru í 3. og 4. mgr., ef
4. Special majority shall require:
- (a) 60 per cent of the total combined voting weights and 45 general voting weights for:
- the decision under Article 2, paragraph 2, relating to the increase in the emergency reserve commitment;
 - decisions under Article 19, paragraph 3, not to activate the emergency measures referred to in Articles 13 and 14;
 - decisions under Article 20, paragraph 3, on the measures required for meeting the necessities of the situation;
 - decisions under Article 23, paragraph 3, to maintain the emergency measures referred to in Articles 13 and 14;
 - decisions under Article 24 to deactivate the emergency measures referred to in Articles 13 and 14.
- (b) 51 general voting weights for:
- decisions under Article 19, paragraph 3, not to activate the emergency measures referred to in Article 17;
 - decisions under Article 23, paragraph 3, to maintain the emergency measures referred to in Article 17;
 - decisions under Article 24 to deactivate the emergency measures referred to in Article 17.
5. The Governing Board, acting by unanimity, shall decide on the necessary increase, decrease, and redistribution of the voting weights referred to in paragraph 2, as well as on amendment of the voting requirements set out in paragraphs 3 and 4 in the event that

- land gerist aðili að samningi þessum samkvæmt 71. gr. eða
- land segir samningi þessum upp samkvæmt 2. mgr. 68. gr. eða 2. mgr. 69. gr.

- a Country accedes to this Agreement in accordance with Article 71, or
- a Country withdraws from this Agreement in accordance with Article 68, paragraph 2, or Article 69, paragraph 2.

6. Stjórnarnefndin skal árlega athuga fjölda og skiptingu atkvæða sem tiltekin eru í 2. mgr. og ákveða samhljóða á grundvelli þessarar athugunar hvort þessum atkvæðum skuli fjölga eða fækka, endurskipta eða hvort tveggja vegna breytingar á hlutdeild einhvers þáttökulands í heildarolíu-notkuninni eða einhverra annarra orsaka.

6. The Governing Board shall review annually the number and distribution of voting weights specified in paragraph 2, and, on the basis of such review, acting by unanimity, shall decide whether such voting weights should be increased or decreased, or redistributed, or both, because a change in any Participating Country's share in total oil consumption has occurred or for any other reason.

7. Sérhver breyting á 2., 3. eða 4. mgr. skal byggð á þeim hugmyndum sem liggja til grundvallar þessum málsgreinum og 6. mgr.

7. Any change in paragraph 2, 3 or 4 shall be based on the concepts underlying those paragraphs and paragraph 6.

TENGLS VIÐ AÐRA AÐILA

RELATIONS WITH OTHER ENTITIES

63. gr.

Article 63

Til að ná markmiðum áætlunarinnar getur stofnunin tekið upp viðeigandi tengsl við önnur lönd en þáttökulönd, alþjóðastofnanir, hvort sem ríkisstjórnir standa að þeim eða ekki, aðra aðila og einstaklinga.

In order to achieve the objectives of the Program, the Agency may establish appropriate relations with non-participating countries, international organisations, whether governmental or non-governmental, other entities and individuals.

FJÁRHAGSRÁÐSTAFANIR

FINANCIAL ARRANGEMENTS

64. gr.

Article 64

1. Útgjöldum skrifstofunnar og öllum öðrum sameiginlegum útgjöldum skal jafna niður á öll þáttökulöndin samkvæmt framlagsstiga sem gerður hefur verið eftir meginreglum og ákvæðum viðaukans við „ályktun Efnahags- og framfarastofnunarinnar um ákvörðun á framlagsstiga aðildarríkja vegna fjárhagsáætlunar stofnunarinnar“ frá 10. desember 1963. Eftir að samningi þessum hefur verið beitt í eitt ár skal stjórnarnefndin athuga þennan framlagsstiga og taka samhljóða ákvörðun um hugsanlegar viðeigandi breytingar í samræmi við 73. gr.

1. The expenses of the Secretariat and all other common expenses shall be shared among all Participating Countries according to a scale of contributions elaborated according to the principles and rules set out in the Annex to the “OECD Resolution of the Council on Determination of the Scale of Contributions by Member Countries to the Budget of the Organisation” of 10th December, 1963. After the first year of application of this Agreement, the Governing Board shall review this scale of contributions and, acting by unanimity, shall decide upon any appropriate changes in accordance with Article 73.

2. Sérstökum útgjöldum sem eru til komin vegna sérstakra aðgerða samkvæmt 65. gr. skal jafna niður á þau þáttökulönd sem taka þátt í þessum

2. Special expenses incurred in connection with special activities carried out pursuant to Article 65 shall be shared by the Participating Countries

sérstöku aðgerðum í þeim hlutföllum sem þau samþykkja samhljóða sín í milli.

3. Framkvæmdastjórinn skal í samræmi við þá fjármálaeðlugerð sem stjórnarnefndin hefur sett og eigi síðar en 1. október ár hvert leggja fyrir stjórnarnefndina drög að fjárhagsáætlun, m. a. um þörf á starfslíði. Stjórnarnefndin skal samþykkja fjárhagsáætlunina með meirihluta.

4. Stjórnarnefndin skal með meirihluta taka allar aðrar ákvarðanir viðvíkjandi fjárhagsstjórn stofnunarinnar.

5. Fjárhagsárið skal byrja 1. janúar og enda 31. desember ár hvert. Við lok hvers fjárhagsárs skal leggja yfirlit yfir tekjur og gjöld fram til endurskoðunar.

taking part in such special activities in such proportions as shall be determined by unanimous agreement between them.

3. The Executive Director shall, in accordance with the financial regulations adopted by the Governing Board and not later than 1st October of each year, submit to the Governing Board a draft budget including personnel requirements. The Governing Board, acting by majority, shall adopt the budget.

4. The Governing Board, acting by majority, shall take all other necessary decisions regarding the financial administration of the Agency.

5. The financial year shall begin on 1st January and end on 31st December of each year. At the end of each financial year, revenues and expenditures shall be submitted to audit.

SÉRSTAKAR AÐGERÐIR

65. gr.

1. Tvö eða fleiri þátttökulönd geta ákveðið að framkvæma innan ramma samnings þessa sérstakar aðgerðir, aðrar en þær aðgerðir sem öll þátttökulönd skulu framkvæma samkvæmt I. til V. kafla. Þátttökulönd sem óska ekki eftir að taka þátt í þessum sérstöku aðgerðum skulu sitja hjá við töku ákvarðana þar að lútandi og skulu ekki vera bundin af þeim ákvörðunum. Þátttökulönd sem framkvæma þessar aðgerðir skulu láta stjórnarnefndina vita um gang mála.

2. Við framkvæmd þessara sérstöku aðgerða geta viðkomandi þátttökulönd komið sér saman um aðrar reglur um atkvæðagreiðslur en settar eru í 61. og 62. gr.

FRAMKVÆMD SAMNINGSINS

66. gr.

Hvert þátttökuland skal gera nauðsynlegar ráðstafanir, m. a. nauðsynlegar löggjafarráðstafanir, til að framkvæma samning þennan og ákvarðanir sem stjórnarnefndin tekur.

SPECIAL ACTIVITIES

Article 65

1. Any two or more Participating Countries may decide to carry out within the scope of this Agreement special activities, other than activities which are required to be carried out by all Participating Countries under Chapters I to V. Participating Countries which do not wish to take part in such special activities shall abstain from taking part in such decisions and shall not be bound by them. Participating Countries carrying out such activities shall keep the Governing Board informed thereof.

2. For the implementation of such special activities, the Participating Countries concerned may agree upon voting procedures other than those provided for in Articles 61 and 62.

IMPLEMENTATION OF THE AGREEMENT

Article 66

Each Participating Country shall take the necessary measures, including any necessary legislative measures, to implement this Agreement and decisions taken by the Governing Board.

X. kafli
LOKAÁKVÆÐI

67. gr.

1. Hvert ríki sem undirritað hefur samning þennan skal eigi síðar en 1. maí 1975 tilkynna ríkisstjórn Belgíu að það hafi uppfyllt stjórn-skipuleg skilyrði sín og samþykki að vera bundið af samningi þessum.

2. Á tíunda degi eftir þann dag er a. m. k. sex ríki með a. m. k. 60 hundraðshluta samanlagðra atkvæða samkvæmt 62. gr. hafa afhent tilkynningu um samþykki til að vera bundin eða aðildarskjal til vörslu skal samningur þessi ganga í gildi gagnvart þeim ríkjum.

3. Gagnvart hverju ríki sem undirritað hefur samning þennan og afhendir tilkynningu sína til vörslu eftir þetta skal samningur þessi ganga í gildi á tíunda degi eftir afhendingardaginn.

4. Að beiðni einhvers ríkis sem undirritað hefur samning þennan getur stjórnarnefndin ákveðið með meirihluta að framlengja skilafrest tilkynningar fyrir það ríki fram yfir 1. maí 1975.

68. gr.

1. Þrátt fyrir 67. gr. skulu öll ríki sem undirritað hafa samning þennan beita honum til bráðabirgða, að svo miklu leyti sem samrýmist löggjöf þeirra, frá og með 18. nóvember 1974, eftir fyrsta fund stjórnarnefndarinnar.

2. Beiting samningsins til bráðabirgða skal halda áfram þar til:

- samningurinn gengur í gildi gagnvart viðkomandi ríki í samræmi við 67. gr. eða
- 60 dagar eru liðnir frá því að ríkisstjórn Belgíu berst tilkynning um að viðkomandi ríki muni ekki samþykkja að vera bundið af samningnum eða
- sá frestur viðkomandi ríkis til að tilkynna samþykki sem tilgreindur er í 67. gr. rennur út.

Chapter X
FINAL PROVISIONS

Article 67

1. Each Signatory State shall, not later than 1st May, 1975, notify the Government of Belgium that, having complied with its constitutional procedures, it consents to be bound by this Agreement.

2. On the tenth day following the day on which at least six States holding at least 60 per cent of the combined voting weights mentioned in Article 62 have deposited a notification of consent to be bound or an instrument of accession, this Agreement shall enter into force for such States.

3. For each Signatory State which deposits its notification thereafter, this Agreement shall enter into force on the tenth day following the day of deposit.

4. The Governing Board, acting by majority, may upon request from any Signatory State decide to extend, with respect to that State, the time limit for notification beyond 1st May, 1975.

Article 68

1. Notwithstanding the provisions of Article 67, this Agreement shall be applied provisionally by all Signatory States, to the extent possible not inconsistent with their legislation, as from 18th November, 1974 following the first meeting of the Governing Board.

2. Provisional application of the Agreement shall continue until:

- the Agreement enters into force for the State concerned in accordance with Article 67, or
- 60 days after the Government of Belgium receives notification that the State concerned will not consent to be bound by the Agreement, or
- the time limit for notification of consent by the State concerned referred to in Article 67 expires.

69. gr.

1. Samningur þessi skal gilda í tíu ár frá gildistöku­degi og skal gilda áfram nema og þangað til stjórnarnefndin ákveður með meirihluta að nema hann úr gildi.

2. Hvert þáttökuland getur með tólf mánaða fyrirvara sagt samningi þessum upp fyrir sitt leyti með skriflegri tilkynningu til ríkisstjórnar Belgíu, þó eigi fyrir en þremur árum eftir þann dag er samningi þessum er fyrst beitt til bráðabirgða.

70. gr.

1. Hvert ríki getur við undirritun, tilkynningu um samþykki til að vera bundið í samræmi við 67. gr., aðild eða síðar lýst því yfir í tilkynningu til ríkisstjórnar Belgíu að samningur þessi skuli taka til allra eða vissra landsvæða þar sem það fer með utanríkismál eða til vissra landsvæða innan landamæra þess þar sem það er lagalega ábyrgt fyrir olíuaðdráttum.

2. Hverja yfirlýsingu sem gefin er samkvæmt 1. mgr. má draga til baka í samræmi við 2. mgr. 69. gr. að því er varðar hvert það landsvæði sem nefnt er í þeirri yfirlýsingu.

71. gr.

1. Öllum aðildarríkjum Efnahags- og framfarastofnunarinnar sem geta og vilja uppfylla skilyrði áætlunarinnar er heimilt að gerast aðilar að samningi þessum. Stjórnarnefndin skal taka ákvörðun með meirihluta um hverja aðildarbeiðni.

2. Hafi aðildarbeiðni einhvers ríkis verið samþykkt skal samningur þessi ganga í gildi gagnvart því á tíunda degi eftir að aðildarskjal þess hefur verið afhent ríkisstjórn Belgíu til vörslu eða á gildistöku­degi samningsins samkvæmt 2. mgr. 67. gr. hvor sem síðar er.

3. Aðild getur átt sér stað á bráðabirgðagrundvelli samkvæmt skilyrðum 68. gr. og innan þess frests sem stjórnarnefndin kann með meirihluta að setja ríki sem gerist aðili til að afhenda til vörslu tilkynningu um samþykki sitt til að vera bundið.

Article 69

1. This Agreement shall remain in force for a period of ten years from the date of its entry into force and shall continue in force thereafter unless and until the Governing Board, acting by majority, decides on its termination.

2. Any Participating Country may terminate the application of this Agreement for its part upon twelve months' written notice to the Government of Belgium to that effect, given not less than three years after the first day of the provisional application of this Agreement.

Article 70

1. Any State may, at the time of signature, notification of consent to be bound in accordance with Article 67, accession or at any later date, declare by notification addressed to the Government of Belgium that this Agreement shall apply to all or any of the territories for whose international relations it is responsible, or to any territories within its frontiers for whose oil supplies it is legally responsible.

2. Any declaration made pursuant to paragraph 1 may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn in accordance with the provisions of Article 69, paragraph 2.

Article 71

1. This Agreement shall be open for accession by any Member of the Organisation for Economic Co-operation and Development which is able and willing to meet the requirements of the Program. The Governing Board, acting by majority, shall decide on any request for accession.

2. This Agreement shall enter into force for any State whose request for accession has been granted on the tenth day following the deposit of its instrument of accession with the Government of Belgium, or on the date of entry into force of the Agreement pursuant to Article 67, paragraph 2, whichever is the later.

3. Accession may take place on a provisional basis under the conditions set out in Article 68, subject to such time limits as the Governing Board, acting by majority, may fix for an acceding State to deposit its notification of consent to be bound.

72. gr.

1. Evrópubandalögin geta gerst aðilar að samningi þessum.
2. Þessi samningur skal ekki á neinn hátt hefta frekari framkvæmd samninganna sem liggja til grundvallar Evrópubandalögunum.

73. gr.

Stjórnarnefndin getur hvenær sem er breytt samningi þessum samhljóða. Þessi breyting skal ganga í gildi á þann hátt sem stjórnarnefndin ákveður samhljóða og þannig að þátttökulöndum sé veitt ráðrúm til að hlíta stjórnskipulegum reglum hvert hjá sér.

74. gr.

Samning þennan skal taka til almennrar endurskoðunar eftir 1. maí 1980.

75. gr.

Ríkisstjórn Belgiu skal tilkynna öllum þátttökulöndum afhendingu sérhverrar tilkynningar um samþykki lands til að vera bundið í samræmi við 67. gr. og sérhvers aðildarskjals til vörslu, gildistöku samnings þessa eða sérhverjar breytingar á honum, sérhverja uppsögn hans og allar aðrar yfirlýsingar eða tilkynningar sem berast.

76. gr.

Frumrit samnings þessa skal afhent ríkisstjórn Belgiu til vörslu og er enski, fransk og þýski textinn jafngildur. Skal hún láta öllum öðrum þátttökulöndum í té staðfest eftirrit hans.

ÞESSU TIL STAÐFESTU hafa undirritaðir sem til þess hafa fengið fullt umboð ríkisstjórna sinna undirritað samning þennan.

GJÖRT í París hinn 18. nóvember 1974.

Article 72

1. This Agreement shall be open for accession by the European Communities.
2. This Agreement shall not in any way impede the further implementation of the treaties establishing the European Communities.

Article 73

This Agreement may at any time be amended by the Governing Board, acting by unanimity. Such amendment shall come into force in a manner determined by the Governing Board, acting by unanimity and making provision for Participating Countries to comply with their respective constitutional procedures.

Article 74

This Agreement shall be subject to a general review after 1st May, 1980.

Article 75

The Government of Belgium shall notify all Participating Countries of the deposit of each notification of consent to be bound in accordance with Article 67, and of each instrument of accession, of the entry into force of this Agreement or any amendment thereto, of any denunciation thereof, and of any other declaration or notification received.

Article 76

The original of this Agreement, of which the English, French and German texts are equally authentic, shall be deposited with the Government of Belgium, and a certified copy thereof shall be furnished to each other Participating Country by the Government of Belgium.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorised thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

DONE at Paris, this eighteenth day of November, Nineteen Hundred and Seventy Four.

VIÐAUKI
NEYÐARBIRGÐIR

1. gr.

1. Heildarolíubirgðir eru reiknaðar í samræmi við skilgreiningar OECD og EBE með eftirfarandi breytingum:

A. Birgðir sem teljast með:

jarðolía, helstu vörur og hálfunnar vörur, geymdar

- í geymum olíuhreinsunarstöðva
- í birgðastöðvum
- í geymum, tengdum olíuleiðslum
- í prömmum
- í olíuskipum í strandsiglingum
- í olíuskipum í höfn
- sem eigin eldsneytisbirgðir innlendra skipa
- á botni birgðageyma
- sem birgðir í atvinnurekstri
- hjá meiri háttar notendum samkvæmt lagaskyldu eða á annan hátt undir umsjón ríkisstjórna.

B. Birgðir sem teljast ekki með:

- a) jarðolía sem hefur ekki enn verið framleidd
- b) jarðolía, helstu vörur og hálfunnar vörur, geymdar
 - í olíuleiðslum
 - í járnbrautarolíuvögnum
 - í olíubílum
 - sem eigin eldsneytisbirgðir skipa í millilandasiglingum

ANNEX
EMERGENCY RESERVES

Article 1

1. Total oil stocks are measured according to the OECD and EEC definitions, revised as follows:

A. Stocks included:

crude oil, major products and unfinished oils held

- in refinery tanks
- in bulk terminals
- in pipeline tankage
- in barges
- in intercoastal tankers
- in oil tankers in port
- in inland ship bunkers
- in storage tank bottoms
- in working stocks
- by large consumers as required by law or otherwise controlled by Governments.

B. Stocks excluded:

- (a) crude oil not yet produced
- (b) crude oil, major products and unfinished oils held
 - in pipelines
 - in rail tank cars
 - in truck tank cars
 - in seagoing ships' bunkers

- á bensínstöðvum og hjá smá-söluaðilum
- hjá öðrum notendum
- í olíuskipum á sjó
- sem hernaðarbirgðir.

- in service stations and retail stores
- by other consumers
- in tankers at sea
- as military stocks.

2. Sá hluti olíubirgða sem unnt er að reikna með til að uppfylla neyðarbirgðaskyldu hvers þátttökulands er heildarolíubirgðir þess samkvæmt framangreindri skilgreiningu að frádrögnum þeim birgðum sem tæknilega séð má álíta algerlega ótiltækar, jafnvel í ýrústu neyð. Fastanefndin um neyðartilvik skal athuga þetta hugtak og gefa skýrslu um reglur til að ákvarða algerlega ótiltækar birgðir.

2. That portion of oil stocks which can be credited toward each Participating Country's emergency reserve commitment is its total oil stocks under the above definition minus those stocks which can be technically determined as being absolutely unavailable in even the most severe emergency. The Standing Group on Emergency Questions shall examine this concept and report on criteria for the measurement of absolutely unavailable stocks.

3. Þar til ákvörðun hefur verið tekin í þessu máli skal hvert þátttökuland draga 10 hundraðshluta frá heildarbirgðum sínum við útreikning á neyðarbirgðum sínum.

3. Until a decision has been taken on this matter, each Participating Country shall subtract 10 per cent from its total stocks in measuring its emergency reserves.

4. Fastanefndin um neyðartilvik skal athuga og gefa framkvæmdanefndinni skýrslu um:

4. The Standing Group on Emergency Questions shall examine and report to the Management Committee on:

- a) aðferðir til að reikna nafta, til annarra nota en sem bensín á bíla og flugvélar, með þeirri notkun sem er grundvöllur birgðaútreiknings,
- b) hvort unnt sé að setja sameiginlegar reglur um meðferð eigin eldsneytisbirgða skipa á neyðartímum og telja eigin eldsneytisbirgðir skipa með í þeirri notkun sem er grundvöllur birgðaútreiknings,
- c) hvort unnt sé að setja sameiginlegar reglur til að takmarka eftirspurn eftir eldsneytisbirgðum flugvéla,
- d) hvort unnt sé að reikna með til að uppfylla neyðarbirgðaskyldu einhvern hluta olíu sem er um borð í olíuskipum á sjó þegar neyðarráðstafanir koma til framkvæmda,
- e) hvort unnt sé að auka birgðir sem tiltækar eru á neyðartímum með sparnaði í dreifikerfinu.

- (a) the modalities of including naphtha for uses other than motor and aviation gasoline in the consumption against which stocks are measured,
- (b) the possibility of creating common rules for the treatment of marine bunkers in an emergency, and of including marine bunkers in the consumption against which stocks are measured,
- (c) the possibility of creating common rules concerning demand restraint for aviation bunkers,
- (d) the possibility of crediting towards emergency reserve commitments some portion of oil at sea at the time of activation of emergency measures,
- (e) the possibility of increasing supplies available in an emergency through savings in the distribution system.

2. gr.

1. Eldsneytisskiptageta er skilgreind sem venjuleg olíunotkun er annað eldsneyti getur leyst af hólmi á neyðartímum svo fremi þessi möguleiki sé undir umsjón ríkisstjórna á neyðartímum, unnt sé að hagnýta sér hann innan eins mánaðar og að öruggar birgðir staðgöngueldsneytisins séu tiltæk- ar til notkunar.

2. Birgðir staðgöngueldsneytis skulu umreiknaðar í olíugildi.

3. Birgðir staðgöngueldsneytis sem ætlaðar eru til eldsneytisskipta má reikna með til að uppfylla neyðarbirgðaskyldu að svo miklu leyti sem þær má nota fyrir lok endingartíma neyðarbirgða.

4. Aukagetu til framleiðslu á staðgöngueldsneyti sem ætlað er til eldsneytisskipta má reikna með til að uppfylla neyðarbirgðaskyldu á sama grundvelli og aukagetu til olíuframleiðslu, samanber þó 4. gr. þessa viðauka.

5. Fastanefndin um neyðartilvik skal athuga og gefa framkvæmdanefndinni skýrslu um

- a) hvort rétt sé að miða við eins mánaðar tímatakmarkið sem nefnt er í 1. mgr.,
- b) grundvöll útreiknings fyrir eldsneytisskiptagetuna, byggðan á birgðum staðgöngueldsneytis, samanber þó 3. mgr.

3. gr.

Þáttökuland getur reiknað olíubirgðir í öðru landi með til að uppfylla neyðarbirgðaskyldu sína enda hafi ríkisstjórn hins landsins gert um það samning við ríkisstjórn þáttökulandsins að hún muni ekki leggja neinar hömlur á flutning þessara birgða til þáttökulandsins á neyðartímum.

4. gr.

1. Aukageta til olíuframleiðslu er skilgreind sem sú olíuframleiðsla þáttökulands sem möguleg er umfram venjulega olíuframleiðslu innan lögsögu þess

Article 2

1. Fuel switching capacity is defined as normal oil consumption that may be replaced by other fuels in an emergency, provided that this capacity is subject to government control in an emergency, can be brought into operation within one month, and that secure supplies of the alternative fuel are available for use.

2. The supply of alternative fuel shall be expressed in terms of oil equivalent.

3. Stocks of an alternative fuel reserved for fuel switching purposes may be credited towards emergency reserve commitments insofar as they can be used during the period of self-sufficiency.

4. Stand-by production of an alternative fuel reserved for fuel switching purposes will be credited towards emergency reserve commitments on the same basis as stand-by oil production, subject to the provisions of Article 4 of this Annex.

5. The Standing Group on Emergency Questions shall examine and report to the Management Committee on

- (a) the appropriateness of the time limit of one month mentioned in paragraph 1,
- (b) the basis of accounting for the fuel switching capacity based on stocks of an alternative fuel, subject to the provisions of paragraph 3.

Article 3

A Participating Country may credit towards its emergency reserve commitment oil stocks in another country provided that the Government of that other country has an agreement with the Government of the Participating Country that it shall impose no impediment to the transfer of those stocks in an emergency to the Participating Country.

Article 4

1. Stand-by oil production is defined as a Participating Country's potential oil production in excess of normal oil production within its jurisdiction

— og er háð umsjón ríkisstjórna og

— which is subject to government control, and

— unnt er að hagnýta fyrir lok endingartíma neyðarbirgða á neyðartímum.

— which can be brought into use during an emergency within the period of self-sufficiency.

2. Fastanefndin um neyðartilvik skal athuga og gefa framkvæmdanefndinni skýrslu um

2. The Standing Group on Emergency Questions shall examine and report to the Management Committee on

a) hugtakið aukagetu til olíuframleiðslu sem tilgreind er í 1. mgr. og aðferðir til mats á því,

(a) the concept of and methods of measurement of stand-by oil production as referred to in paragraph 1,

b) hvort rétt sé að miða við „endingartíma neyðarbirgða“ sem tímamark,

(b) the appropriateness of “the period of self-sufficiency” as a time limit,

c) hvort tiltekin aukageta til olíuframleiðslu sé meira virði til að verða sjálfum sér nógur á neyðartímum en sama magn olíubirgða, að hve miklu leyti unnt sé að reikna aukagetu til framleiðslu með og hvernig beri að reikna hana.

(c) the question of whether a given quantity of stand-by oil production is of greater value for purposes of emergency self-sufficiency than the same quantity of oil stocks, the amount of a possible credit for stand-by production, and the method of its calculation.

5. gr.

Aukagetu til olíuframleiðslu sem þáttökulandi stendur til boða innan lögsögu annars lands má reikna með til að uppfylla neyðarbirgðaskyldu þess á sama grundvelli og aukagetu til olíuframleiðslu innan eigin lögsögu þess, samanber þó 4. gr. þessa viðauka, enda hafi ríkisstjórn hins landsins gert um það samning við ríkisstjórn þáttökulandsins að hún muni ekki leggja neinar hömlur á flutning þessarar aukaframleiðslu olíu til þáttökulandsins á neyðartímum.

Article 5

Stand-by oil production available to a Participating Country within the jurisdiction of another country may be credited towards its emergency reserve commitment on the same basis as stand-by oil production within its own jurisdiction, subject to the provisions of Article 4 of this Annex provided that the Government of that other country has an agreement with the Government of the Participating Country that it shall impose no impediment to the supply of oil from that stand-by capacity to the Participating Country in an emergency.

6. gr.

Fastanefndin um neyðartilvik skal athuga og gefa framkvæmdanefndinni skýrslu um það hvort unnt sé að reikna langtímafjárfestingu sem gerir þáttökuland óháðara olíuinnflutningi með til að uppfylla þá neyðarbirgðaskyldu þáttökulands sem nefnd er í 2. mgr. 2. gr. samningsins.

Article 6

The Standing Group on Emergency Questions shall examine and report to the Management Committee on the possibility of crediting towards a Participating Country's emergency reserve commitment mentioned in Article 2, paragraph 2, of the Agreement, long term investments which have the effect of reducing the Participating Countries' dependence on imported oil.

7. gr.

1. Fastanefndin um neyðartilvik skal athuga og gefa framkvæmdanefndinni skýrslu um tímabilið sem nefnt er í 1. mgr. 2. gr. sammingsins og taka þá sérstakt tillit til þátta eins og vaxtar, árstíðabundinna breytinga á notkun og sveiflukendra breytinga.

2. Ákvörðun stjórnarnefndarinnar um að breyta skilgreiningunni á tímabilinu sem nefnt er í 1. mgr. skal taka samhljóða.

8. gr.

Fastanefndin um neyðartilvik skal athuga og gefa framkvæmdanefndinni skýrslu um öll grundvallaratriði I.—IV. kafla sammingsins til að útiloka hugsanlegt stærðfræðilegt og tölfræðilegt misræmi.

9. gr.

Skýrslurnar frá fastanefndinni um neyðartilvik um þau málefni sem nefnd eru í þessum viðauka skulu afhentar framkvæmdanefndinni fyrir 1. apríl 1975. Framkvæmdanefndin skal eftir atvikum gera tillögur til stjórnarnefndarinnar sem skal eigi síðar en 1. júlí 1975 taka með meirihluta ákvörðun um þessar tillögur, þó með þeirri undantekningu sem felst í 2. mgr. 7. gr. þessa viðauka.

Article 7

1. The Standing Group on Emergency Questions shall examine and report to the Management Committee regarding the reference period set out in Article 2, paragraph 1, of the Agreement, in particular taking into account such factors as growth, seasonal variations in consumption and cyclical changes.

2. A decision by the Governing Board to change the definition of the reference period mentioned in paragraph 1 shall be taken by unanimity.

Article 8

The Standing Group on Emergency Questions shall examine and report to the Management Committee on all elements of Chapters I to IV of the Agreement to eliminate possible mathematical and statistical anomalies.

Article 9

The reports from the Standing Group on Emergency Questions on the matters mentioned in this Annex shall be submitted to the Management Committee by 1st April, 1975. The Management Committee shall make proposals, as appropriate, to the Governing Board, which, acting by majority, not later than 1st July, 1975, shall decide on these proposals, except as provided for in Article 7, paragraph 2, of this Annex.

Fylgiskjal II. Áætlun um langtímasamstarf.

ÁÆTLUN UM LANGTÍMASAMSTARF

I. kafli

ALMENN MARKMIÐ

1. Þáttökulöndin eru ásátt um að framkvæma áætlun um langtímasamstarf í orkumálum til að stuðla að því að skapa öryggi í orkuöflun sinni, verða óháðari olíuinnflutningi sem hópur og efla stöðugleika á olíumarkaðinum í heiminum. Áætluninni er ætlað að leiða til sanngjarnrar skiptingar ábata milli þáttökulöndanna með tilliti til hagsmuna og markmiða þeirra í efnahags- og félagsmálum. Alla þætti áætlunarinnar skal telja innbyrðis tengda og skal framkvæma þá þannig að jafnvægi milli réttinda og skyldna sé jafnan tryggt.

2. Þessa áætlun skal framkvæma með samræmdum aðgerðum landanna og samstarfsaðgerðum í því skyni að:

- a) efla orkusparnað;
- b) hraða þróun annarra orkugjafa en innlendirar olíu í löndum Alþjóðaorkustofnunarinnar og utan hennar með:
 - i) allsherjaraðstöðu til samstarfs um sérstakar stuðningsráðstafanir til að auka og örva fjárfestingu í einstökum verkefnum;
 - ii) almennri ráðstöfun til að hvetja til og vernda fjárfestingu í þorra annarra hefðbundinna orkugjafa;
 - iii) samstarfi um framleiðslu viðbótarorku í einstökum orkugreinum.
- c) hvetja til og efla nýja og gagnlega tækni til hagkvæmrar framleiðslu og nýtingar orku;
- d) vinna að því að fella niður löggjafar- og stjórnsýslutálma og mismunun í framkvæmd sem hamla framkvæmd áætlunarinnar og stuðla þannig að því að orkumarkaðurinn í heiminum gegni hlutverki sínu vel.

3. a) Þáttökulöndin skulu reglulega setja sér meðaltíma- og langtímamarkmið til að gera hópinn sem heild óháðari olíuinnflutningi. Þáttökulöndin skulu athuga reglulega hversu miðar í átt að þessum markmiðum og meta hvort aðgerðir sínar og sameiginlegar aðgerðir séu fullnægjandi.

Alþt. 1982. A. (105. löggjafarþing).

LONG-TERM CO-OPERATION PROGRAMME

Chapter I

GENERAL PURPOSES

1. The Participating Countries, in order to contribute to the security of their energy supply, to the reduction of their dependence on imported oil as a group and to more stable conditions in the world oil market, agree to implement a Programme of Long-Term Co-operation on energy. The Programme is designed to achieve an equitable balance of advantage among the Participating Countries, taking into account their economic and social interests and objectives. All the elements of the Programme shall be regarded as interlinked; and shall be implemented in such a manner as to ensure a continuing balance between burdens and benefits.

2. This Programme shall be carried out through the co-ordination of national efforts and by co-operative activities designed to:

- (a) Promote the conservation of energy;
- (b) Accelerate the development of alternative sources of energy within IEA countries and outside, through:
 - (i) An overall framework for co-operation in providing specific measures of assistance to increase and stimulate investment on a project-by-project basis;
 - (ii) A general measure to encourage and safeguard investments in the bulk of conventional alternative sources of energy;
 - (iii) Co-operation in the production of additional energy from individual energy sectors;
- (c) Encourage and promote new and beneficial technologies for the efficient production and utilization of energy;
- (d) Work toward removal of legislative and administrative obstacles and discriminatory practices to the realisation of the Programme and so to contribute to an efficient functioning of the world energy market.

3. (a) The Participating Countries shall establish periodically medium- and long-term objectives of the reduction of the dependence of the group as a whole on imported oil. The Participating Countries shall periodically review progress toward these objectives and assess the adequacy of their national and co-operative activities.

66

- b) Þátttökulöndin skulu hafa til hliðsjónar þróun mála á ráðstefnunni um alþjóðlega efnahagssamvinnu við framkvæmd áætlunarinnar og endurskoða hana ef og þegar nauðsyn krefur.

II. kafli

SPARNAÐUR

1. Þátttökulöndin skulu gera landsáætlanir og beita sér fyrir samstarfsaðgerðum til að spara orku. Markmiðið með þessu starfi skal vera að draga úr vexti orkunotkunar almennt og þó einkum olíunotkunar hjá hópnum í heild. Viðurkennt er að slíkar áætlanir og aðgerðir skuli fyrst og fremst beinast gegn soun og að hagkvæmari orkunýtingu enda sé m. a. tekið tillit til áhrifa orkuverðs á eftirspurn eftir orku. Í starfinu skal taka tillit til efnahagslegra og félagslegra aðstæðna í þátttökulöndunum og hafa vel í huga þörfina á viðunandi hagþróun.

2. Þátttökulöndin skulu setja hópnum sparnaðarmarkmið með tilliti til markmiða og spáa einstakra þátttökulanda:

- a) Fyrir 1. júlí 1976 skal stjórnarnefndin, að fenginni tillögu fastanefndarinnar um langtímasamstarf, setja hópnum sparnaðarmarkmið árið 1980 og 1985. Fastanefndin um langtímasamstarf skal athuga og endurskoða þessi meðaltímamarkmið eftir því sem við á og nauðsynlegt getur talist með tilliti til umfjöllunar í stjórnarnefndinni.
- b) Fyrir 1. nóvember ár hvert skal fastanefndin um langtímasamstarf leggja fyrir stjórnarnefndina tillögur um sparnaðarmarkmið hópsins næsta ár.
- c) Fastanefndin um langtímasamstarf skal reglulega gefa stjórnarnefndinni skýrslu um hversu miðar í átt að þessum markmiðum hópsins.

3. Til stuðnings þessum allsherjaraðgerðum eru þátttökulöndin ásátt um að gera reglulega í stofnuninni athuganir á áætlunum sínum og stefnu varðandi sparnað. Þessar athuganir miða að því:

- a) að meta gagnert og kerfisbundið þróun áætlana og stefnu landanna á grundvelli sameiginlegra reglna;

- (b) The Participating Countries shall take into consideration developments in the Conference on International Economic Co-operation in implementing the Programme and revising it as and when necessary.

Chapter II

CONSERVATION

1. The Participating Countries shall establish national programmes and undertake co-operative activities in energy conservation. The objective of this effort shall be to reduce the rate of growth in the group as a whole of energy consumption in general and of petroleum in particular. It is recognised that such programmes and activities should be concentrated in the first instance on the elimination of waste and improvement of the efficiency of energy utilization, taking into account, amongst other factors, the effect of energy price levels on energy demand. The effort shall be designed to take account of the economic and social conditions prevailing in the Participating Countries, with due regard to the need to achieve satisfactory levels of economic development.

2. The Participating Countries shall establish conservation objectives for the group, taking into account the national objectives and forecasts of individual Participating Countries:

- (a) By 1st July, 1976, the Governing Board, on the proposal of the Standing Group on Long-Term Co-operation (the "SLT"), shall establish conservation objectives for the group for 1980 and 1985. The SLT shall review and revise these medium-term objectives as appropriate and necessary for consideration by the Governing Board;
- (b) By 1st November, each year, the SLT shall propose to the Governing Board conservation objectives for the group for the succeeding year;
- (c) The SLT shall report regularly to the Governing Board on progress towards the achievement of these objectives of the group.

3. In support of this overall effort, the Participating Countries agree to conduct within the Agency periodic reviews of their national programmes and policies relating to conservation. These reviews will be designed:

- (a) To provide a thorough and systematic assessment of evolving national programmes and policies on the basis of common criteria;

- b) að tilgreina svið þar sem betrubæta mætti áætlanir;
- c) að efla samstarf um sparnað, m. a. ítarleg skipti á upplýsingum, reynslu og sérþekkingu um sparnað.

Fastanefndin um langtímasamstarf skal gera athuganirnar og gefa stjórnarnefndinni ítarlega skýrslu um niðurstöður þeirra og ályktanir.

III. kafli

HRADARI ÞRÓUN ANNARRA ORKUGJAFNA

1. Þátttökulöndin eru ásátt um að framkvæma landsáætlanir og beita sér fyrir samstarfsráðstöfunum og áætlunum til að örva og auka framleiðslu úr öðrum orkugjöfum eins fljótt og auðið er í samræmi við efnahagslegar og félagslegar aðstæður sínar.

2. Þátttökulöndin munu eftir því sem við á og nauðsynlegt getur talist skapa hagstæð skilyrði fyrir fjárfestingu á sviði orkumála, veita opinberu fé til þessara mála og stuðla að eða taka beinlínis þátt í framleiðslu úr öðrum orkugjöfum.

3. Þátttökulöndin skulu setja hópnum í heild meðaltíma- og langtíamarkmið varðandi framleiðslu úr öðrum orkugjöfum með tilliti til áætlana og stefnu þátttökulandanna. Fastanefndin um langtímasamstarf skal:

- a) athuga og endurskoða þessi meðaltíamarkmið eftir því sem við á og nauðsynlegt getur talist með tilliti til umfjöllunar í stjórnarnefndinni;
- b) gefa stjórnarnefndinni reglulega skýrslu um hversu miði í átt að þessum markmiðum hópsins.

4. Þátttökulöndin skulu reglulega athuga aðgerðirnar sem fjallað er um í eftirfarandi hlutum þessa kafla að því er varðar:

- a) virkni þeirra í þróun framleiðslu úr öðrum orkugjöfum;
- b) viðhald sanngjarns jafnvægis milli almennra og sérstakra samstarfsráðstafana í orkuþróun;
- c) mögulega þörf á frekari samstarfsaðgerðum stofnunarinnar á grundvelli þessarar aðstöðu til samstarfs.

- (b) To identify areas in which programmes might be improved;
- (c) To promote co-operation in the area of conservation, including a detailed exchange of information, experience, and expertise in the area of conservation.

The reviews shall be conducted by the SLT which shall make a full report on their results and conclusions to the Governing Board.

Chapter III

ACCELERATED DEVELOPMENT OF ALTERNATIVE SOURCES OF ENERGY

1. The Participating Countries agree to carry out national programmes and to undertake co-operative measures and programmes to stimulate and increase production from alternative sources of energy as rapidly as possible, consistent with their economic and social conditions.

2. The Participating Countries will, as appropriate and necessary, create a climate favourable for investment in energy, employ public resources and contribute to, or directly engage in, the production of alternative sources of energy.

3. The Participating Countries shall establish medium-and long-term objectives for the group as a whole for the production of alternative sources of energy, taking into account national programmes and policies of Participating Countries. The SLT shall:

- (a) Review and revise these medium-term objectives as appropriate and necessary for consideration by the Governing Board;
- (b) Report regularly to the Governing Board on progress towards the achievement of these objectives by the group.

4. The Participating Countries shall undertake periodic reviews of the activities set forth in the following sections of this Chapter in terms of:

- (a) Their effectiveness in development of alternative sources of energy production;
- (b) The maintenance of an equitable balance between general and specific measures of co-operation in the development of energy;
- (c) The possible need for additional types of co-operative Agency activities within this framework of co-operation.

A. ATHUGUN LANDSÁÆTLANA

1. Þáttökulöndin eru ásátt um að gera reglulegar athuganir í stofnuninni á áætlunum sínum og stefnu varðandi hraðari framleiðslu úr öðrum orkugjöfum. Þessar athuganir skulu miða að því:

- a) að meta gagngert og kerfisbundið þróun áætlana og stefnu landanna á grundvelli sameiginlegra reglna;
- b) að tilgreina svið þar sem betrubæta mætti áætlanir;
- c) að efla samstarf um hraðari framleiðslu, m. a. með ítarlegum skiptum á upplýsingum, reynslu og sérþekkingu um framleiðslu úr öðrum orkugjöfum.

2. Fastanefndin um langtímasamstarf skal gera þessar athuganir og gefa stjórnarnefndinni ítarlega skýrslu um niðurstöður þeirra og ályktanir.

B. SAMSTARF Í SÉRSTÖKUM ORKUGREINUM

1. Þáttökulöndin skulu, að svo miklu leyti sem unnt er og æskilegt þykir, starfa saman að því að auka framleiðslu orku í sérstökum orkugreinum.

2. Þáttökulöndin skulu, á grundvelli niðurstaðna athugana á landsáætlunum, meta reglulega möguleikana á aukinni orkuframleiðslu úr ýmsum orkugjöfum í löndum Alþjóðaorkustofnunarinnar. Á grundvelli þessa mats muna þáttökulöndin kanna hvers konar samstarfsaðgerðir séu fýsilegar og nauðsynlegar til að auka orkuframleiðslu í þessum sérstöku orkugreinum.

3. Starfsáætlun þá sem unnið er að varðandi kjarnorku og kol á að þróa með virkum hætti. Fastanefndin um langtímasamstarf skal tilgreina ný svið slíkra samstarfsaðgerða eins fljótt og auðið er og gera tillögur eftir því sem við á til stjórnarnefndarinnar með tilliti til umfjöllunar þar.

C. AÐSTAÐA TIL SAMSTARFS UM ORKUVERKEFNI

1. Þáttökulöndin skulu skapa allsherjaráðstöðu til samstarfs þar sem gerðar séu sérstakar ráðstafanir til aðstoðar. Aðstöðunni er ætlað að auka framboð orku hjá hópnum með því að örva og auka fjárfestingu í orkuframleiðslu á grundvelli einstakra verkefna. Þetta samstarf nær bæði til ódýrra og, þar sem réttlætjanlegt er, dýrra verkefna og er markmiðið með því sér í lagi að greiða fyrir ákveðnum verkefnum með sameiningu mismun-

A. REVIEW OF NATIONAL PROGRAMMES

1. The Participating Countries agree to conduct periodic reviews within the Agency of their national programmes and policies relating to the accelerated production of alternative sources of energy. These reviews shall be designed:

- (a) To provide a thorough and systematic assessment of evolving national programmes and policies on the basis of common criteria;
- (b) To identify areas in which programmes might be improved;
- (c) To promote co-operation in the area of accelerated production, including a detailed exchange of information, experience and expertise in the production of alternative sources of energy.

2. These reviews shall be conducted by the SLT, which shall make a full report on their results and conclusions to the Governing Board.

B. CO-OPERATION IN SPECIFIC ENERGY SECTORS

1. The Participating Countries shall co-operate, to the extent feasible and desirable, in increasing the production of energy from specific energy sectors.

2. The Participating Countries shall assess periodically, drawing on the results of the reviews of national programmes, the potential for additional energy production from various sources within the IEA area. On the basis of this assessment, the Participating Countries will explore co-operative activities which may be appropriate and necessary to increase the production of energy from these specific energy sectors.

3. The work programme already under way in the nuclear and coal sectors should be continued actively. The SLT shall identify additional areas for such co-operative activities as soon as possible and make proposals, as appropriate, to the Governing Board for its consideration.

C. FRAMEWORK FOR CO-OPERATION ON ENERGY PROJECTS

1. The Participating Countries shall establish an overall framework for co-operation under which specific measures of assistance will be provided. The framework is intended to increase the supply of energy within the group by stimulating and increasing investment in energy production on a project-by-project basis. Both lower and — where justified — higher cost projects will be embraced by this co-operation, which will have as its par-

andi framleiðsluþátta tveggja eða fleiri þáttökulanda.

2. Til stuðnings þessu samstarfi skal skrifstofa stofnunarinnar koma á fót miðstöð fyrir gagnlegar upplýsingar um:

- a) stefnu og áætlanir þáttökulandanna í orkumálum;
- b) tækifæri til þáttöku í og helstu einkenni á mögulegum samstarfsverkefnum í orkumálum í löndum Alþjóðaorkustofnunarinnar.

Þáttökulöndin og eftir því sem við á aðrir aðilar munu láta framangreindar upplýsingar í té. Skrifstofa stofnunarinnar skal safna þessum upplýsingum og dreifa þeim til þáttökulandanna, svo og einkaaðila eftir því sem við á.

3. Til þess að stuðla að samstarfsverkefnum í orkumálum mun stofnunin:

- a) samkvæmt beiðni skipuleggja sameiginlega fundi með aðilum sem hafa áhuga á sérstökum verkefnum;
- b) samkvæmt beiðni bjóða aðstoð sína við að gera einstaka samninga; og
- c) halda skrá yfir samninga um samstarfsverkefni.

4. Þáttökulöndin skulu á grundvelli þessarar aðstöðu til samstarfs leitast við að þróa fyrir 1. janúar 1977 fyrstu ákveðnu samstarfsverkefni, m. a. bæði ódýr og — þar sem réttlætlegt er — dýr verkefni sem opinberir aðilar og/eða einkaaðilar í tveimur eða fleiri þáttökulöndum hafa þróað eða kunna að þróa.

5. Til þess að hvetja til og greiða fyrir því að stofnað verði til samstarfsverkefna um aukna framleiðslu úr öðrum orkugjöfum samþykkja þáttökulöndin eftirfarandi leiðbeiningarreglur:

- a) Ríkisstjórnir þáttökulandanna munu aðstoða við að tilgreina, í hverju einstöku tilviki, sérstök samstarfsverkefni um aukna orkuframleiðslu sem fyrirtæki og aðilar, opinberir aðilar eða einkaaðilar, frá tveimur eða fleiri þáttökulöndum hafa áhuga á að taka þátt í. Fyrirtæki og aðilar sem taka þátt í verkefni leggja fram fjármagn, vísindabeckingu, efni, vinnuafli og/eða tæknikunnáttu samkvæmt samkomulagi sín á milli.

particular objective the facilitation of concrete projects bringing together complementary factors of production from two or more Participating Countries.

2. In support of this co-operative effort, the Agency Secretariat shall establish a clearing-house for relevant information on:

- (a) Energy policies and programmes of the Participating Countries;
- (b) Opportunities for, and major characteristics of, possible co-operative energy projects in IEA countries.

The above information will be provided by the Participating Countries and other sources as appropriate. The Agency Secretariat shall collect and disseminate this information to the Participating Countries and, as appropriate, to the private sector.

3. In order to promote co-operative energy projects, the Agency will:

- (a) On request, arrange for joint meetings among parties interested in specific projects;
- (b) On request, offer its assistance in concluding individual agreements and;
- (c) Maintain a list of agreements for co-operative projects.

4. The Participating Countries shall endeavour to develop, under this framework for co-operation, by 1st January, 1977, a first set of concrete co-operative projects, including both lower cost and — where justified — higher cost projects, which have been or may be developed by the public and/or private sectors of two or more Participating Countries.

5. In order to encourage and facilitate the formation of co-operative projects for increased production from alternative sources of energy, the Participating Countries adopt the following Guiding Principles:

- (a) The Governments of Participating Countries will help to identify, on a case-by-case basis, specific co-operative projects for the production of additional energy supplies in which enterprises and parties, public or private, from two or more Participating Countries are willing to take part. Enterprises and parties taking part in a project would make a financial, scientific, material, manpower and/or technical contribution as agreed among them;

- b) i) Að því er varðar sérstök samstarfsverkefni í orkumálum, með þátttöku opinberra fyrirtækja eða aðila og/eða einkafyrirtækja eða einkaaðila í öðrum þáttökulöndum, sem ríkisstjórn gístitandsins telur falla undir lögsögu sína og vera í samræmi við stefnu sína, skulu ríkisstjórnir þeirra aðila sem taka þátt í ákveðnu samstarfsverkefni auðvelda fjárfestingu (m. a. fjárfestingu í könnun og nýtingu orkugjafa) með því að leitast við að:
- veita þessum fyrirtækjum eða aðilum þjóðleg kjör eða bestu kjör;
 - forðast að setja nýjar takmarkanir á veitingu þjóðlegra kjara og bestu kjara til þessara fyrirtækja varðandi þessi samstarfsverkefni í orkumálum;
 - miðla málum verði þess óskað og það talið við hæfi;
 - forðast, með tilliti til þarfa og möguleika hlutaðeigandi landa, að takmarka skipti á sérhæfðu vinnuafli, efnum og búnaði sem kunna að reynast nauðsynleg til að ljúka þessum verkefnum á árangursríkan hátt, svo og að takmarka tengdar fjárhagslegar aðgerðir, m. a. heimsendingu ágóða af þessum fyrirtækjum;
 - taka tillit til þess við athugun breytinga á stefnu í skatta- eða framleiðslumálum sem snerta þessi verkefni hver áhrif þessar breytingar hafa á fjárhagshlið þessara verkefna, m. a. verkefna sem þegar er unnið að;
 - forðast, eftir að byrjað er á slíku verkefni, að gera nýjar ráðstafanir sem gera að skyldu breytingu á umfangi þátttöku af hálfu fyrirtækja frá öðrum þáttökulöndum.
- (b) (i) With respect to specific co-operative energy projects involving public and/or private enterprises or parties of other Participating Countries, which the Host Government determines are in accord with its jurisdiction and its national policies, the Governments of the parties taking part in a particular co-operative project shall facilitate investment (including investment in exploration for and exploitation of energy sources) by endeavouring to:
- Accord national treatment and most-favoured-nation treatment to such enterprises, or parties;
 - Avoid the introduction of new limitations upon the extent to which such enterprises are accorded national treatment and most-favoured-nation treatment with respect to such co-operative energy projects;
 - Use good offices where requested and where appropriate;
 - Avoid the introduction of limitations on the exchange of skilled manpower, and materials and equipment, taking into account the needs and the possibilities of the countries concerned, which may be required for successful completion of such projects as well as on associated transactions in financial assets, including the repatriation of profits of such enterprises;
 - Take account in considering alterations of taxation and production policy as they relate to those projects of the effect of such alterations on the economics of such projects including projects already under way;
 - Avoid introducing, once such a project is established, new measures which would make mandatory a change in the degree of participation by enterprises from other Participating Countries;

ii) Að því er varðar þau sérstöku samstarfsverkefni í orkumálum, sem ríkisstjórnir gistilandanna telja að muni væntanlega leiða til verulegrar aukningar á framleiðslu orku er mundi líklega ekki nást á annan hátt og krefjast verulegs framlags opinberra fyrirtækja og/eða einkafyrirtækja annarra þáttökulanda, skal ríkisstjórn gistilandsins taka til athugunar:

- að tryggja, með löggjöf eða stjórnarathöfnum ef nauðsyn krefur og við á, fyrirtækjum eða öðrum aðilum frá öðrum þáttökulöndum rétt til að flytja út til heimalanda sinna þann hluta framleiðslu á grundvelli verkefnisins sem samsvarar þáttöku þeirra í verkefninu eða sanngjarnan hluta samkvæmt samkomulagi;
- veita ríkisborgurum og félögum annarra þáttökulanda sem verða aðilar að slíku samstarfsverkefni svipuð fríðindi og veitt eru eigin ríkisborgurum eða fyrirtækjum að því er varðar það verkefni.

D. ALMENN SAMSTARFSRÁÐSTÖFUN

1. Til þess að hvetja til og vernda nýja fjárfestingu í þorra annarra hefðbundinna orkugjafa skulu þáttökulöndin með almennri samstarfsráðstöfun tryggja að innflutt olía sé ekki seld á innanlandsmörkuðum þeirra á lægra verði en sem samsvarar 7 Bandaríkjadölum tunnan í samræmi við eftirfarandi málsgreinar þessa hluta og viðauka I hér á eftir. Verðið 7 Bandaríkjadalir tunnan er hér á eftir nefnt lágmarksverndarverð.

2. Að því er snertir þessa almennu samstarfsráðstöfun skal hugtakið „olía“ taka yfir:

- a) jarðolíu, og
- b) olíuvörur eins og þær eru ákveðnar í samræmi við viðauka I hér á eftir.

3. Hugtakið „innflutt olía“ skal taka yfir alla olíu sem kemur á innanlandsmarkað þáttökulands og hefur verið framleidd utan þáttökulandsins nema:

(ii) With respect to those specific co-operative energy projects which the Host Governments determine are likely to lead to a substantial increase in energy production which probably would not otherwise be available and involve a substantial contribution from public and/or private enterprises of other Participating Countries, the Host Government shall consider:

- Guaranteeing to enterprises or other parties from other Participating Countries, through legislative and administrative actions if necessary and appropriate, the right to export to their own countries a portion of the product of the project corresponding to their participation in the project or an equitable portion as may be agreed;
- Affording to nationals and companies of other Participating Countries which become parties to such a project incentives similar to those granted to its own nationals of companies with respect to that project.

D. GENERAL MEASURE OF CO-OPERATION

1. In order to encourage and safeguard new investment in the bulk of conventional alternative sources of energy, the Participating Countries shall, as a general measure of co-operation ensure that imported oil is not sold in their domestic markets below a price corresponding to US\$ 7/bbl in accordance with the following paragraphs of this Section and with Annex I hereto. The price of US\$ 7/bbl is hereafter referred to as the Minimum Safeguard Price (the “MSP”).

2. For the purposes of this general measure, the term “oil” shall include:

- (a) Crude oil, and
- (b) Oil products as determined in accordance with the provisions of Annex I hereto.

3. The term “imported oil” shall include all oil entering the domestic market of a Participating Country which has been produced outside the Participating Country, except:

- a) olíu sem aðilar að sama tollabandalaginu versla með ef þeir beita sömu ráðstöfun út á við til að tryggja lágmarksverndarverðið;
- b) olíu sem er framleidd í þáttökulöndum og aðilar að sama fríverslunarsvæðinu versla með;
- c) olíu sem er framleidd utan þáttökulandsins og flutt inn samkvæmt sérstökum samstarfssamningi eða fyrirkomulagi svo sem stjórnarnefndin kann að samþykkja í samræmi við viðauka I hér á eftir.
4. Ætluð áhrif lágmarksverndarverðsins skulu tryggð á eftirfarandi hátt:
- a) Fastanefndin um langtímasamstarf skal athuga lágmarksverndarverðið öðru hverju eftir því sem við á eða samkvæmt beiðni einhvers þáttökulandanna. Niðurstöður þessarar athugunar skal **leggja** fyrir stjórnarnefndina til umfjöllunar.
- b) Athugunin skal gerð með tilliti til allsherjarmarkmiða alþjóðaorkuáætlunarinnar, markmiða og niðurstaðna áætlunarinnar um langtímasamstarf, m. a. hvatningar til og verndar á fjárfestingu í þorra hefðbundinna orkugjafa, þróunar ástandsins í orkumálum heimsins, efnahagsástandsins í heiminum almennt og þáttökulöndunum sérstaklega.
- c) Stjórnarnefndin skal á grundvelli þessarar athugunar fjalla um 1) hvort gildandi lágmarksverndarverð nægir til að ná markmiðunum samkvæmt 1. mgr. þessa hluta og til að vera í samræmi við reglurnar í lið b) hér að framan eða 2) hvort ákveða skuli nýtt lágmarksverndarverð með hliðsjón af þessum markmiðum og reglum. Stjórnarnefndin skal ákveða breytingar á lágmarksverndarverðinu með samhljóða atkvæðum nema stjórnarnefndin ákveði síðar samhljóða aðra reglu um atkvæðagreiðslu.
5. a) Til þess að standa við skuldbindinguna samkvæmt 1. mgr. þessa hluta skal hvert þáttökuland eða hópur þáttökulanda að eigin vali gera eina eða fleiri af þeim ráðstöfunum sem taldar eru upp í viðauka I hér á eftir.
- (a) Oil traded among members of the same customs union if applying the same external measure to guarantee the MSP;
- (b) Oil produced in Participating Countries and traded among members of the same free trade area;
- (c) Oil produced outside the Participating Country and imported under a special co-operative agreement or arrangement, as may be agreed by the Governing Board in accordance with Annex I hereto.
4. The intended effect of the MSP shall be maintained in the following manner:
- (a) The MSP level shall be reviewed by the SLT from time to time as appropriate or at the request of one of the Participating Countries. The results of this review shall be communicated to the Governing Board for its consideration;
- (b) The review shall take account of the overall objectives of the International Energy Program, the objectives and results of the Long-Term Co-operation Programme, including the encouragement and safeguarding of the investment in the bulk of conventional energy sources, the evolution of the world energy situation, and the economic situation of the world in general and of the Participating Countries in particular;
- (c) The Governing Board shall consider on the basis of this review (i) whether the existing MSP level is adequate to meet the objectives set forth in paragraph 1 of this Section and the criteria in subparagraph (b) above or (ii) whether a new MSP level should be fixed in the light of these objectives and criteria. The Governing Board shall decide changes in the level of the MSP by unanimous vote unless the Governing Board hereafter decides unanimously on another voting rule.
5. (a) In order to meet the commitment set forth in paragraph 1 of this Section, each Participating Country or group of Participating Countries shall apply a measure or measures of its/their own choice from among the measures listed in Annex I hereto.

- b) Þátttökulöndin skulu leitast við að gera ráðstöfunina eða ráðstafanirnar ekki á þann hátt að það leiði til mismununar gagnvart olíu sem framleidd er í löndum Alþjóðaorkustofnunarinnar miðað við olíu sem framleidd er utan þeirra.
6. Þátttökulöndin heita því að þau muni ekki við hugsanlega framkvæmd skuldbindingarinnar samkvæmt 1. mgr. þessa hluta hvetja til innflutnings olíu sem framleidd er utan landa Alþjóðaorkustofnunarinnar ef það verður til að rýra á mörkuðum þeirra hlut olíu sem framleidd er í löndum Alþjóðaorkustofnunarinnar.
7. Skrifstofan skal hafa eftirlit með og meta þróun heimsmarkaðsverðsins á olíu sem einstök þátttökulönd greiða fyrir innflutta jarðolíu og nýta sér þá sérstaklega almennu upplýsingamiðlunina sem komið var á með V. kafla samningsins um alþjóðaorkuáætlun.
8. Innan 30 daga frá því að skrifstofan hefur kveðið upp úrskurð eða þátttökuland eða hópur þátttökulanda hefur lagt fram skýrslu þess efnis að skilyrðunum fyrir framkvæmd skuldbindingarinnar samkvæmt 1. mgr. þessa hluta verði vafalítið fullnægt skal stjórnarnefndin koma saman:
- til að athuga hið almenna ástand í olíuverðlagsmálum og áhrif þess með tilliti til hinnar almennu samstarfsráðstöfunar;
 - til að skiptast á og athuga upplýsingar um virkni ráðstafana sem gerðar verða ef og þegar nauðsyn krefur til að fullnægja skuldbindingunni samkvæmt 1. mgr. þessa hluta;
 - til að athuga stöðu annarra skuldbindinga sem falla undir þessa almennu samstarfsráðstöfun.
9. Stjórnarnefndin skal ætíð koma saman til sérstaks samráðsfundar áður en skuldbindingin samkvæmt 1. mgr. þessa hluta kemur til framkvæmda í nokkru þátttökulandi eða hópi þátttökulanda. Þessi samráð skulu ekki hafa áhrif á skylduna til að láta skuldbindinguna samkvæmt 10. mgr. a) hér á eftir koma til framkvæmda.
10. a) Skuldbinding hvers þátttökulands eða hóps þátttökulanda samkvæmt 1. mgr. þessa hluta skal koma til framkvæmda jafnskjótt sem meðalverðið (fob) sem þátttökulandið eða hópur þátttökulandanna hefur greitt fyrir innflutta jarðolíu eins og hún er skilgreind í 3. mgr. þessa hluta hefur lengur en fyrirfram ákveðinn tíma haldist neðan við lágmarksverndarverðið um meira en fyrir-
- (b) The Participating Countries shall endeavour not to apply such measure or measures in a manner which would discriminate against IEA-produced oil relative to oil produced outside the IEA area.
6. The Participating Countries undertake that, in the event of the activation of the commitment established in paragraph 1 of this Section, they will not encourage the import of oil produced outside the IEA with the effect of displacing within their markets oil produced within the IEA area.
7. The Secretariat shall on a continuing basis, drawing, in particular, on the general information system established by Chapter V of the I.E.P. Agreement, monitor and assess the trend of the world oil price paid for imported crude oil by individual Participating Countries.
8. Within 30 days following either a finding by the Secretariat or a report by a Participating Country or group of Participating Countries that the conditions requiring activation of the commitment as set forth in paragraph 1 of this Section will most likely be met, the Governing Board shall meet:
- To review the general oil price situation and the implications thereof with regard to the general measure of co-operation;
 - To exchange/review information on the effectiveness of measures which will be applied if and when necessary to meet the commitment established in paragraph 1 of this Section;
 - To review the status of the other undertakings provided under this general measure of co-operation.
9. In any case, the Governing Board shall meet for a special consultation before the commitment set forth in paragraph 1 of this Section is activated by any Participating Country or group of Participating Countries. This consultation shall not affect the obligation to activate the commitment according to paragraph 10 (a) below.
10. (a) The commitment of each Participating Country or group of Participating Countries set forth in paragraph 1 of this Section shall be activated as soon as the average f. o. b. price paid for imported crude oil, as defined in paragraph 3 of this Section, by the Participating Country or the group of Participating Countries, has remained below the MSP for more than a pre-agreed

fram ákveðna upphæð. Hvert þáttökuland eða hópur þáttökulanda skal gefa stofnuninni skýrslu hvenær sem framangreint ástand hefur skapast og staðfesta að það hafi gert tilskildar ráðstafanir til að fullnægja skuldbindingu sinni.

- b) Framkvæmd skuldbindingarinnar samkvæmt 1. mgr. þessa hluta skal hætt þegar meðalverðið (fob) sem þáttökulandið eða hópur þáttökulanda hefur greitt fyrir innflutta jarðolíu eins og hún er skilgreind í 3. mgr. þessa hluta verður jafnhátt lágmarksverndarverðinu eða hærra.

11. Innan 30 daga frá því að skýrsla berst frá þáttökulandi eða hópi þáttökulanda samkvæmt 10. mgr., eða skýrsla frá skrifstofunni þar sem hún telur skuldbindinguna hafa komið til framkvæmda að því er varðar eitt eða fleiri þáttökulönd, skulu þáttökulöndin koma saman til að athuga ástandið. Því næst koma þáttökulöndin, nema um annað semjast, saman til að athuga ástandið á 90 daga fresti svo lengi sem skuldbindingin samkvæmt 1. mgr. þessa hluta er enn framkvæmd að því er varðar eitthvert þáttökuland.

12. a) Fastanefndin um langtímasamstarf skal reglulega athuga og meta nauðsynlega heimild hvers þáttökulands til að standa við skuldbindinguna samkvæmt 1. mgr. þessa hluta. Fastanefndin um langtímasamstarf skal gefa stjórnarnefndinni skýrslu um niðurstöður athugunarinnar og matsins.

- b) Hvenær sem ætla má með rökum, að fengnum úrskurði skrifstofunnar á grundvelli stöðugs eftirlits síns með og rannsóknar sinnar á olíuverðinu í heiminum, að í náninni framtíð muni þessi skuldbinding koma til framkvæmda, eða þegar stjórnarnefndin tekur með tilhlýðilegu tilliti til þessarar rannsóknar skrifstofunnar ákvörðun þar um með meirihluta atkvæða, þá skal hvert þáttökuland eða hópur þáttökulanda sem hefur ekki nauðsynlega heimild til að láta hana koma til framkvæmda á virkan hátt ætíð leita tímanlega eftir að fá nauðsynlega heimild til að leyfa þá framkvæmd, annaðhvort með setningu löggjafar, með samþykki þings á alþjóðasamningi milli þáttökulanda er geymir ákvæði um framkvæmd skuldbindingarinnar, með

period by more than a pre-agreed amount. Each Participating Country or group of Participating Countries shall report to the Agency whenever the foregoing situation has arisen and confirm that it has taken the action required to meet its commitment.

- (b) The commitment set forth in paragraph 1 of this Section will be deactivated when the average f. o. b. price paid for imported crude oil, as defined in paragraph 3 of this Section, by the Participating Country or group of Participating Countries returns to the level of the MSP or above.

11. Within 30 days after a report by a Participating Country or group of Participating Countries, as set out in paragraph 10, or a report by the Secretariat that in its opinion the commitment has been activated for one or more Participating Countries, the Participating Countries shall meet to review the situation. Thereafter, unless otherwise agreed, the Participating Countries shall meet to review the situation every 90 days as long as the commitment established in paragraph 1 of this Section is still activated for any Participating Country.

12. (a) The SLT shall periodically review and assess each Participating Country's requisite authority to implement the commitment set forth in paragraph 1 of this Section. The SLT shall report to the Governing Board on the results of the review and the assessment.

- (b) In any case, whenever, upon a finding by the Secretariat based on its continuous monitoring and analysis of world oil prices, there is a reasonable expectation that in the near future this commitment will be activated, or when the Governing Board, taking this analysis by the Secretariat into due consideration, acting by majority vote, so decides, each Participating Country or group of Participating Countries which does not have the requisite authority to implement it in a fully effective manner shall seek the necessary authority to permit such application in good time, either by enactment of legislation, or by parliamentary approval of an international agreement among Participating Countries embodying provisions for imple-

öðrum viðeigandi ráðstöfunum eða með fleiri en einni af frammannefndum aðferðum.

IV. kafli ORKURANNSÓKNIR OG ÞRÓUN

1. Þátttökulöndin eru ásátt um að framkvæma landsáætlanir um orkurannsóknir og þróun og að beita sér, eftir því sem sum eða öll þeirra kunna að semja um, fyrir samstarfsaðgerðum, m. a. áætlunum og verkefnum í orkurannsóknnum og þróun sem eru fjármögnuð sameiginlega.

2. Til þess að efla og auðvelda samstarf á þessu sviði samþykkja þátttökulöndin þær leiðbeiningarreglur um rannsóknir og þróun og sem tillögu með leiðbeiningarreglunum þær leiðbeiningar um eignarrétt hugverka sem er að finna í viðauka II hér á eftir.

3. Til frekari stuðnings þessu samstarfi eru þátttökulöndin ásátt um að móta eftir því sem við á og framkvæma stefnuskrá í rannsóknnum og þróun. Þessi stefnuskrá mun verða nátengd og samræmd öðrum hlutum langtímaáætlunar stofnunarinnar. Í henni verða tilgreindir meiri háttar nýir orkugjafar og sparnaðarmöguleikar, hugsanlegt orkuframlag þeirra og sennileg tímaáætlun fram að almennri nýtingu auk þess sem valkostir verða skilgreindir; gert verður ráð fyrir reglulegri athugun á aðgerðum landanna og tilgreind verða möguleg ný svið árangursríks samstarfs. Nefndin um rannsóknir og þróun skal í samvinnu við fastanefndina um langtímasamstarf eigi síðar en í árslok 1976 leggja fram fyrir stjórnarnefndina til umfjöllunar tillögu sem skapar grundvöll fyrir gerð slíkrar stefnuskrár.

4. Þátttökulöndin eru einnig ásátt um að halda áfram og auka samstarf sitt á þeim tíu forgangsviðum sem talin eru upp í 42. gr. samningsins um alþjóðaorkuáætlun og að kanna vandlega möguleika á að gera áætlanir á nýjum rannsókn- og þróunarsviðum en þessi koma einkum til greina:

1. háhitakjarnaofnar fyrir vinnsluvarma
2. lítil sólarorkukerfi
3. jarðhiti
4. vindorka
5. ölduorka
6. breytingar á hitastigi sjávar
7. umbreyting lífefna

menting the commitment, or by other appropriate measures, or by combination of the foregoing.

Chapter IV ENERGY RESEARCH AND DEVELOPMENT

1. The Participating Countries agree to carry out national programmes of energy research and development and, as may be agreed between some or all of them, to undertake co-operative activities including jointly financed programmes and projects in energy research and development.

2. In order to promote and facilitate co-operation in this area, the Participating Countries adopt the Guiding Principles on Research and Development and the Guidelines on Intellectual Property as a Recommendation annexed to the Guiding Principles, contained in Annex II hereto.

3. In further support of this co-operation, the Participating Countries agree to develop, as appropriate, and implement a strategy for research and development. This strategy will be closely linked to, and co-ordinated with the other parts of the Agency's Long-Term Programme. It will identify major new energy sources and conservation possibilities; their potential energy contribution and probable time scale of commercial implementation and define options; will provide for a periodical review of national efforts; and will identify possible new areas of fruitful co-operation. The Committee on Research and Development, in conjunction with the SLT, shall propose a basis for the choice for such a strategy for consideration by the Governing Board, not later than the end of 1976.

4. The Participating Countries also agree to continue and intensify their co-operation in the ten priority areas specified in Article 42 of the I.E.P. Agreement; and to examine in depth the possibilities of establishing programmes in new R & D areas, notably:

1. High Temperature Reactors for Process Heat.
2. Small Solar Power Systems.
3. Geothermal.
4. Wind Power.
5. Wave Power.
6. Ocean Thermal Gradients.
7. Biomass Conversion.

V. kafli
**LÖGGJAFAR- OG STJÓRNSÝSLUTÁLMAR
OG MISMUNUN Í FRAMKVÆMD**

1. Að áskildum rétti hvers þátttökulands til að eiga og ráða yfir náttúruauðlindum og efnahag sínum og til að vernda umhverfi sitt og öryggi þegna sinna skulu þátttökulöndin, sem viðurkenna að æskilegt sé með hliðsjón af markmiðum áætlunarinnar að veita ríkisborgurum annarra þátttökulanda eigi verri kjör í orkumálum en eigin ríkisborgurum, vinna að því að tilgreina og afnema löggjafar- og stjórnsýsluráðstafanir sem hamla því að allsherjarmarkmið áætlunarinnar náist.

2. Þátttökulöndin skulu kappkosta að beita lögum og reglugerðum, innan ramma gildandi laga og reglugerða sinna, þannig að ríkisborgurum annarra þátttökulanda séu ekki veitt verri kjör en ríkisborgurum eigin landa, einkum með tilliti til fjárfestingar á sviði orkumála, kaupa og sölu orku og framkvæmdar samkeppnisreglna.

3. Þátttökulöndin skulu kappkosta að setja ekki lög eða reglugerðir í orkumálum sem varna þeim að veita ríkisborgurum annarra þátttökulanda engu verri kjör en eigin ríkisborgurum.

4. Við hina reglulegu athugun samkvæmt áætluninni skal stofnunin beina sérstakri athygli að aðgerðum hvers þátttökulands til að fullnægja skuldbindingum sínum samkvæmt þessum kafla, einkum samkvæmt framangreindum málsgreinum um að tilgreina og afnema smám saman tálma við fullnægingu þeirra ásamt því að meta hversu þátttökulöndunum miðar í átt að allsherjarmarkmiðum þessa kafla og í því að halda almennu jafnvægi við framkvæmd langtímaáætlunarinnar.

Chapter V
LEGISLATIVE AND ADMINISTRATIVE OBSTACLES AND DISCRIMINATORY PRACTICES

1. Without prejudice to the rights of each Participating Country to exercise ownership and control over its natural resources and national economy and to protect its environment and the safety of its citizens, the Participating Countries, recognizing the desirability in light of the objectives of the Programme of not affording less favourable treatment to nationals from other Participating Countries than that afforded to nationals of their own countries in the energy field, shall work towards the identification and removal of legislative and administrative measures which impair the achievement of the overall objectives of the Programme.

2. Participating Countries shall use their best endeavours to apply legislation and administrative regulations, within the limits of their already existing laws and regulations, in such a way as not to afford to nationals of other Participating Countries less favourable treatment than that afforded to nationals of their own countries, in particular with regard to energy investments, the purchase and sale of energy, and the enforcement of rules of competition.

3. Participating Countries shall use their best endeavours to refrain from introducing legislation or administrative regulations in the energy field which would prevent them from affording the nationals of other Participating Countries treatment no less favourable than that afforded to their own nationals.

4. As part of the periodic review under the Programme, the Agency shall pay particular attention to the efforts of each Participating Country to carry out its commitments under this Chapter, in particular in conformity with the above paragraphs to identify and progressively remove obstacles to their implementation and to assess progress achieved by Participating Countries in approaching the overall objectives of this Chapter and to keep the overall balance of the implementation of the Long-Term Programme.

Annex I

**PROVISIONS FOR THE GENERAL MEASURE
SET FORTH IN CHAPTER III, SECTION D OF THE PROGRAMME**

1. The SLT shall examine and report to the Governing Board for its decision by 1st July, 1976, whether the MSP level set forth in Chapter III, Section D, paragraph 1 should be interpreted:
 - (a) As a price corresponding to US\$ 7/bbl f. o. b. average of one or more specific Persian Gulf crudes;
 - (b) Or as a price corresponding to US\$ 7/bbl f. o. b., average price of imported crude oil as defined in paragraph 3 of Chapter III, Section D, for each Participating Country or group of Participating Countries;
 - (c) Or as a price corresponding to US\$ 7/bbl f. o. b., average price of 16 crudes identified by the Standing Group on the Oil Market weighted by the relative volume pertinent to the IEA countries as a whole in a specific base period;
 - (d) Or as a price corresponding to US\$ 7/bbl f. o. b., average price of 16 crudes identified by the Standing Group on the Oil Market weighted by the volume of these crudes imported by the relevant Participating Country or group of Participating Countries in a specific base period.
2. The commitment of each Participating Country or group of Participating Countries set forth in Chapter III, Section D, paragraph 1 of the Programme will be fulfilled:
 - (a) As far as crude oil is concerned, when the average price of imported crude oil is increased by an amount equal to the difference between the MSP and the average f. o. b. price paid for imported crude oil by the Participating Country. In determining the average f. o. b. price of the imported crude oil, a marker crude(s) system will be used;
 - (b) As far as oil products are concerned, when the average prices of imported oil products are increased by the amount set forth in (a) above. This can be realized either by lifting the price of each type of imported product by the same amount or by modification of the increase of the price of imported products by specific coefficient developed for each type of product.
3. The SLT shall examine and report to the Governing Board for its decision by 1st July, 1976, on:
 - (a) The modalities of the marker crude(s) system referred to in paragraph 2 (a) above considering the relationship of marker crude(s) to other imported crudes;
 - (b) The period and the amount set forth in Chapter III, Section D, paragraph 10 of the Programme;
 - (c) The modalities of the de-activation of the commitment set forth in Chapter III, Section D, paragraph 1.
4.
 - (a) Oil products shall include:
 - Kerosene and kerosene-type jet fuel; gas/diesel oil;
 - Residual fuel oils.
 - (b) The SLT shall examine and report to the Governing Board for its decision by 1st July, 1976, whether or not oil products to be used as feedstocks for the petrochemical industry shall be included. This study should cover, among other matters, the question of distinguishing between oil products used as feedstocks for the petrochemical industry and other oil products, the effect on the competitive position of the industry and the best way to avoid competitive difficulties for petrochemical feed stocks as a result of an MSP charge on imported oil. The SLT shall pursue this subject as a matter of priority. On the basis of this report by the SLT, the Governing Board will decide on the question of the inclusion of the following products:
 - Motor gasoline, aviation gasoline, gasoline-type jet fuel;
 - Naphtha.
5. The SLT shall examine and report to the Governing Board for its decision by 1st July, 1976, on the problems of definition, origin and destination of oil.
6. The Governing Board, acting by unanimity, may upon a request by a Participating Country, grant exceptions to the definition of imported oil set forth in Chapter III, Section D, paragraph 3, subparagraph (c) of the Programme, taking into consideration, among others, the following factors:
 - (a) Whether the oil concerned is directly attributable to and proportionate to an energy-related investment made by the Participating Country after the date of adoption of the Programme;

- (b) The need to assure that the overall effectiveness of the general measure as a measure to encourage and safeguard new energy investment is not prejudiced; and
 - (c) The need to assure that the balance of advantage among the Participating Countries is not significantly altered.
7. With regard to Chapter III, Section D, paragraph 5 of the Programme, the measures are as follows:
- (a) A specific charge (otherwise known as a specific levy, duty, tariff or fee) adjusted periodically, imposed at the border on oil arriving at an f. o. b. price below the MSP, designed, on average, to bring the price up to the MSP;
 - (b) A variable charge (otherwise known as a variable levy, duty, tariff or fee) adjusted cargo by cargo, imposed at the border on oil arriving at an f. o. b. price below the MSP, designed to bring the price up to the MSP;
 - (c) Import quota;
 - (d) Consumption taxes or other taxes if practicable and consistent with the overall objective of Chapter III, Section D of the Programme;
 - (e) Other measures as may be deemed appropriate by the Governing Board.

Annex II

**GUIDING PRINCIPLES FOR CO-OPERATION IN THE FIELD
OF ENERGY RESEARCH AND DEVELOPMENT**

Article I

In fulfilment of Chapter VII of the Agreement on an International Energy Program, the Participating Countries shall:

- Encourage and implement exchanges of information among all Participating Countries regarding national programmes, public and private, on energy R & D and energy-related technologies; and
- Identify and promote programmes and projects in which two or more Participating Countries can join for their mutual benefit or for the general benefit; this may include the formation of consortia, involving both public and private interests, to implement certain joint activities.

Article II

Each Participating Country shall contribute as fully as possible to the programmes and projects identified in accordance with Article I of the present Decision and shall endeavour to secure the necessary scientific, technical and financial resources, as appropriate, by attracting both public and private support to such programmes and projects. The Implementing Agreements establishing such programmes and projects shall, as appropriate, take into account the Guiding Principles set forth herein.

Article III

- (a) The Participating Countries may designate national agencies or other public organisations as the vehicle for their participation, in particular programmes and projects, and shall encourage private corporations or companies or other entities in their Countries to take part in such programmes and projects as appropriate.
- (b) In defining and conducting their national programmes, the Governments of the Participating Countries should avoid unnecessary duplication with programmes and projects undertaken in implementing the present Decision.

Article IV

- (a) Participation in programmes and projects under the present Decision shall be on the basis of equitable sharing of obligations, contributions, rights and benefits. Participants in programmes and projects shall undertake to make a constructive contribution, whether technical, financial or otherwise, as may be agreed.
- (b) The “participants” means the Governments of Participating Countries, or the designated national agencies, public organisations, private corporations, companies or other entities which take part in programmes or projects under the present Decision, pursuant to Article III (a) above.

- (c) The European Communities may take part in any programme or project under the present Decision.
- (d) Other Member countries of the OECD may take part in any programme or project under the terms of the present Decision with the agreement of the Governing Board.

Article V

Programmes and projects under the present Decision may take the form of, *inter alia*:

- (a) Exchange of information on national programmes and policies, on scientific and technological developments, and on legislation, regulations and practices;
- (b) Meetings to identify programmes or projects which might be usefully undertaken;
- (c) Visits and exchanges of scientists, technicians or other experts;
- (d) Special programmes and projects in the form of coordination and planning of specific R & D studies, works or experiments carried out at national level, with subsequent exchange, joint evaluation and pooling of the scientific and technical results acquired through such studies, works or experiments;
- (e) Creation of programmes and projects, including participation in the operation of special research or pilot facilities and equipment provided by a Participating Country, or in the form of joint design, construction and operation of such facilities and equipment;
- (f) Joint development and harmonisation of technical criteria.

Article VI

- (a) In order to further certain programmes and projects, participants from two or more Participating Countries may conclude, where appropriate, a specific Implementing Agreement to which the Participating Countries or participants designated by them will be able to subscribe.
- (b) Other participants from Participating Countries, where designated to that effect by the Governments of their respective Countries, may become subsequently parties to an Implementing Agreement and a participant may withdraw from an Implementing Agreement in accordance with the terms and conditions defined in such Agreement.
- (c) Other Member countries of the OECD may take part in any programme or project under an Implementing Agreement with the agreement of the Governing Board and in accordance with the terms and conditions defined in such Agreement.
- (d) Implementing Agreements should establish the terms of the contribution of scientific and technical information, know-how and studies, or manpower, or capital investment and other forms of financing to be provided by each participant.
- (e) Unless otherwise agreed, Implementing Agreements shall assign the responsibility for the operational management of the programme or project to a single entity, accountable to a specific Participating Country where feasible.
- (f) Implementing Agreements should, upon signature, be presented to the Governing Board for information.

Article VII

- (a) Subject to provisions in specific Implementing Agreements relating to the sharing of expenditure, each participant shall bear the cost of its own participation in the programmes and projects under the present Decision.
- (b) Each Government of a Participating Country shall use its best endeavours to facilitate the accomplishment of formalities involved in the exchange of persons, the importation of materials and equipment and the transfer of currency, which are required for the purpose of the programmes and projects undertaken under the present Decision.
- (c) A Participating Country or an International Organisation may be invited to assume responsibilities in relation to the initiation of programmes and projects or the practical arrangements necessary for the preparation or execution of them.
- (d) Programmes and projects shall be subject to the applicable laws and regulations of the Participating Countries and shall be subject to the appropriation of funds of the Governments and their national agencies concerned.

Article VIII

- (a) Scientific, technical and other information:
- Resulting from programmes and projects, or
 - Obtained for the purpose of programmes and projects and which is freely at the disposal of the participants,
- shall be made available to Participating Countries, in accordance with any particular terms and conditions that may be prescribed in Implementing Agreements.
- (b) Reports on the progress of programmes and projects shall be submitted at least annually to the Governing Board.

Article IX

The termination or modification of the present Decision shall not automatically affect either the carrying out of any programme or project undertaken in accordance with this Decision or the provisions of any Implementing Agreement previously concluded.

Annex to the Guiding Principles

**GENERAL GUIDELINES CONCERNING INFORMATION
AND INTELLECTUAL PROPERTY IN IMPLEMENTING
AGREEMENTS PURSUANT TO ARTICLE VI (A)
OF THE DECISION OF THE GOVERNING BOARD
ON GUIDING PRINCIPLES FOR CO-OPERATION
IN THE FIELD OF ENERGY RESEARCH AND DEVELOPMENT**

I. INTRODUCTION

1. The Participating Countries anticipate that the Decision of the IEA Governing Board of 28th July, 1975 on Guiding Principles for Co-operation in the Field of Research and Development [IEA/GB/DEC/75.8], will result in a wide range of programmes and projects among a variety of participants. Implementing Agreements between participants in particular co-operative activities should, where appropriate, contain detailed operational provisions including rules governing dissemination of scientific and technical information and rights to intellectual property. It is understood that such Agreements will be developed with regard to the special circumstances of each programme or project, taking into account the following Guidelines.

2. DEFINITIONS

As used in this Annex,

- “Participating Countries” shall mean all states which participate in the International Energy Program as Participating Countries of the International Energy Agency.
- “participants” shall mean the Governments of Participating Countries, or the designated national agencies, public organisations, private corporations, companies or other entities which take part in programmes or projects under the Governing Board Decision of 28th July, 1975.
- “intellectual property” shall mean intellectual property as defined in Article 2 (*viii*) of the Convention Establishing the World Intellectual Property Organisation, signed on 14th July, 1967, as well as proprietary information.
- “proprietary information” shall mean information of a confidential nature (including e. g. “know-how” and “software”) and information appropriately marked which is not yet patented or is not patentable but is subject to property rights or to commercial or other restrictions of a contractual, customary or legal nature.

II. GENERAL DISSEMINATION OF INFORMATION

3. Participants involved in a programme or project under an Implementing Agreement should support the widest possible dissemination of information to all Participating Countries, subject only to the need for protecting intellectual property and in particular, retaining in confidence that type of property which can be destroyed by improper or premature disclosure. Implementing Agreements should therefore provide for appropriate arrangements for the dissemination of such information to Participating Countries according to Article VIII (*a*) of the Guiding Principles. This policy should be applied in relation to programmes and projects for industrial and commercial applications, such as consortia, as well as to purely scientific forms of co-operation.

4. The participants in a programme or project may invite other Participating Countries to make available or to identify all published information known to them which concerns the programme or project.

III. EXCHANGES OF INFORMATION AND JOINT MEETINGS

5. With respect to intellectual property generated as a direct result of participants exchanging information in a specified field (“resulting intellectual property”), it will be difficult in many cases to identify specific, underlying information used to generate such property (“underlying information”), as well as the origin of the information used. However, to the extent such property can be identified:

- The generating participant (or its Government, where appropriate) shall determine the allocation of all rights to resulting intellectual property in all countries, provided however that the participant which supplied the underlying information used (and, where appropriate, its Government and the nationals designated by it) shall be granted a non-exclusive licence to resulting intellectual property in all countries other than the country of the generating participant.

IV. EXCHANGES OF SCIENTISTS OR OTHER EXPERTS

6. With respect to intellectual property generated as a direct result of visits and exchanges of scientists or other experts between participants:

- The generating participant (or its Government, where appropriate) receiving the scientists or experts shall determine the allocation of all rights to such intellectual property in its own country and in all third countries, provided however that the participant sending the scientists or experts (and, where appropriate, its Government and nationals designated by it) shall be granted a non-exclusive licence to such property in third countries other than that of the generating participant;
- The participant (or its Government, where appropriate) sending the scientists or the experts shall determine the allocation of all rights to such intellectual property in its own country.

V. ADDITIONAL PROVISIONS FOR EXCHANGES OF INFORMATION AND SCIENTISTS (AND FOR OTHER SIMPLIFIED ARRANGEMENTS)

7. Each participant will take all necessary steps to protect and respect the intellectual property referred to in paragraphs 5 and 6 in accordance with the laws of its respective country and international law.

8. Each participant in a programme or project will, without prejudice to any rights of inventors under its national law, take all necessary steps to provide the co-operation from its authors and inventors required to carry out the provisions in the Implementing Agreement regarding intellectual property.

9. Each participant will assume the responsibility to pay awards or compensation required to be paid to its employees according to the laws of its country.

VI. FOR SPECIAL JOINT PROJECTS AND PROGRAMMES

A. Use of pre-existing intellectual property for the purpose of programmes and projects

10. Intellectual property which is in the possession of, owned by or otherwise at the disposition of either a participant or its Government at the commencement of the co-operative activity and which is needed for the purposes of the project or programme, should be made available to the other participants (and, where appropriate, to the Governments of other participants) and to their prime or subcontractors for use in the project or programme only. This obligation concerns only intellectual property which is freely at the disposal of the participant or Government and the transmission or use of which is not subject to contractual and/or legal obligations.

11. A participant and its Government contributing pre-existing information and/or intellectual property for the purpose of the project or programme should normally be given recognition of this contribution, on terms and conditions to be defined by or pursuant to the Implementing Agreement.

B. Rights in intellectual property resulting from the co-operative activities

12. In most cases, projects and programmes will generate intellectual property, the detailed treatment of which can only be agreed on a case-by-case basis, in view of the complexity of the factors to be taken into account. However, the following principles should be followed:

- Arrangements should be agreed for appropriate dissemination of proprietary information resulting from the co-operative activity;
- Steps should be taken for ensuring appropriate protection of intellectual property generated by programmes or projects;
- Each participant (or its Government, where appropriate) should be granted the exclusive right to licence the manufacturing of a product or use of a process in its own country, and a non-exclusive right to licence the sale of a product in the countries of all participants, on terms and conditions to be agreed to on an equitable basis related to the sharing of obligations, contributions, rights and benefits of the participants and their Governments;
- Use of such property by the participants in the territory of other countries should be agreed upon between the participants (or their Governments, where appropriate) on an equitable basis related to the sharing of obligations, contributions, rights and benefits of the participants and their Governments;
- Other Participating Countries, in order to meet their energy needs, will have the right (in agreement with the participants) to a non-exclusive licence in their own country on terms that are equitable to the participants.

C. Use of pre-existing intellectual property for related purposes

13. This paragraph concerns the continued use for related purposes of pre-existing intellectual property *after the termination of a programme or project*. Detailed treatment of such property can only be agreed on a case-by-case basis, in view of the complexity of factors to be taken into account. However, the following principles should be followed:

- Arrangements should be agreed by all recipients for respecting pre-existing intellectual property and maintaining proprietary information in confidence;
- Steps should be taken to restrict further dissemination of proprietary information which is not covered by agreement of the originating participant;
- Each participant (and, where appropriate, its Government and nationals designated by it) should be granted a non-exclusive licence to such property in the countries of all participants, for use as determined by the Implementing Agreement and on terms and conditions agreed to on an equitable basis related to the sharing of obligations, contributions, rights and benefits of the participants and their Governments;
- Use of such property by the participants in the territory of other countries should be agreed upon between the participants (or their Governments, where appropriate) on an equitable basis related to the sharing of obligations, contributions, rights and benefits of the participants and their Governments;
- Other Participating Countries, in order to meet their energy needs, will have the right (in agreement with the participants) to a non-exclusive licence in their own country on terms that are equitable to the participants.

D. Other Provisions

14. Implementing Agreements should contain provisions with respect to:
- The protection of intellectual property;
 - Co-operation from authors and inventors; and
 - Awards and compensation due to authors and inventors.

VII. EXPLANATORY NOTES

15. As used in the text, the term “non-exclusive licence” and the term “exclusive licence” do not indicate whether or not such licences are royalty bearing; this issue is left for decision of the participants.

16. In providing for the protection of intellectual property with regard to a specific project, participants may take account of the effectiveness of the protection afforded under the respective laws of all countries.

17. In regard to the designation of nationals to receive licences provided for in these Guidelines, such designation may be delegated to a private participant by its Government.

18. Nothing herein shall derogate from the rights of the Governments of participants in respect of intellectual property and proprietary information as provided for by their national laws.

Fylgiskjal III. Hópmarkmið og meginreglur orkustefnu.

ÁKVÖRÐUN UM HÓPMARKMIÐ OG MEGINREGLUR ORKUSTEFNU

Stjórnarnefndin

sem hefur í huga:

að heimurinn stendur frammi fyrir þeirri alvarlegu hættu að þegar á níunda áratug tuttugustu aldarinnar muni hann ekki hafa nægilega olíu og orku í öðru formi á hóflegu verði nema rennt sé stóðum undir núverandi orkustefnu;

að slíkt ástand mundi hafa alvarleg efnahagsleg, félagsleg og stjórnmálaleg áhrif í öllum aðildarríkjum Alþjóðaorkustofnunarinnar og um heim allan;

að aðildarríki Alþjóðaorkustofnunarinnar verða að veita atbeina sinn til að draga úr þessari hættu með því að móta styrka og staðfasta orkustefnu, til þess ætlaða að bæta nýtingu orkuauðlinda og leggja meiri áherslu á þá orkugjafa sem ekki er hætt við að gangi fljótt til þurrðar;

að skjótar aðgerðir í þessu tilliti ættu að vera nauðsynlegur meginþáttur í orkustefnu aðildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar við mótun almennrar efnahagsstefnu þeirra enda sé tekið tillit til umhverfis- og varúðarsjónarmiða vegna notkunar orkuauðlinda;

að stefnumörkun aðildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar ætti að vera samhæfð og taka tillit til afleiðinga aðgerða í einstökum aðildarríkjum Alþjóðaorkustofnunarinnar á framboð og eftirspurn eftir orku í öðrum löndum, svo og ákvæða samningsins um alþjóðaorkuáætlun og áætlunarinnar um langtímasamstarf;

ákveður:

1. að það muni vera markmið aðildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar sem hóps, til þess að viðhalda jafnvægi á orkumarkaðinum, að láta heildarolíuinnflutning sinn ekki fara yfir 26 milljónir tunna á dag á árinu 1985 og þau muni setja sér hópmarkmið fyrir síðari tímabil;
2. að aðildarríki Alþjóðaorkustofnunarinnar muni, til þess að ná hópmarkmiðunum, efla núverandi aðgerðir sínar:
 - a) með því að samþykka meginreglur orkustefnu samkvæmt viðauka I hér á eftir sem aðildarríki Alþjóðaorkustofnunarinnar eru staðráðin í að fara eftir við mótun og framkvæmd orkustefnu einstakra landa;

DECISION ON GROUP OBJECTIVES AND PRINCIPLES FOR ENERGY POLICY

The Governing Board,

Considering:

that the world is confronted with the serious risk that as early as the 1980s it will not have sufficient oil and other forms of energy available at reasonable prices unless present energy policies are strengthened;

that such a situation would have severe economic, social and political repercussions in all International Energy Agency countries and throughout the world;

that IEA countries must help reduce this risk by a strong and sustained policy response designed to make more effective use of energy resources and put more emphasis on less depletable energy sources;

that prompt action in this regard should be a major and essential element of IEA countries' energy policies in the development of their general economic strategy, taking into account environmental and safety aspects of the use of energy resources;

that the policy response of IEA countries should be concerted, having regard to the consequences of action in individual IEA countries for energy supply and demand in other countries, and taking into account the provisions of the Agreement on an International Energy Program and the Long-Term Co-operation Programme;

Decides:

1. that, in order to maintain equilibrium in energy market conditions, it will be the objective of IEA countries as a group to hold their total oil imports to not more than 26 million barrels per day in 1985; and that they will establish group objectives for successive periods;
2. that, in order to achieve the group objectives, IEA countries will reinforce their present efforts:
 - (a) by endorsing the Principles for Energy Policy set forth in Annex I hereto, which IEA countries are determined to follow in the establishment and implementation of national energy policies;

- b) með því að stuðla að því sem einstök aðildarríki Alþjóðaorkustofnunarinnar, með þeirri stefnu og ráðstöfunum sem þau samþykkja í orkumálum, að hópmarkmiðin náist; einstakar yfirlýsingar í viðauka II hér á eftir lýsa stefnu og ráðstöfunum sem ríkisstjórnir hyggjast beita sér fyrir í þessu skyni og er þar tekið tillit til meginreglna orkustefnu samkvæmt viðauka I hér á eftir og niðurstaðnanna í athugunum Alþjóðaorkustofnunarinnar á ríkjunum;
- c) með því að athuga árlega á kerfisbundinn hátt við framkvæmd athugana Alþjóðaorkustofnunarinnar:
- framlag aðildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar til þess að náð verði þeim hópmarkmiðum sem um ræðir í 1. mgr.;
 - áframhaldandi gildi hópmarkmiðanna; og
 - þörfina á setningu hópmarkmiða fyrir síðari ár;
- taka skal hér tillit til mismunandi aðstæðna í aðildarríkjum Alþjóðaorkustofnunarinnar (m. a. hvenær tímabært má telja að framkvæma orkustefnu), meginreglna orkustefnu samkvæmt viðauka I hér á eftir, stefnu og ráðstafana sem tilgreindar eru í viðauka II hér á eftir og þarfarinnar á að tryggja hliðstætt átak allra aðildarríkja Alþjóðaorkustofnunarinnar;
- d) með því að viðurkenna þörfina á að styrkja enn — með aðgerðum einstakra landa og auk þess eftir atvikum sérstökum ráðstöfunum til alþjóðlegs samstarfs og samstöðu með tilhlýðilegu tilliti til fjárhagslegra og tæknilegra afleiðinga — stefnu sína og ráðstafanir eins og nauðsynlegt kann að vera til að ná hópmarkmiðunum enda sé tekið tillit til niðurstaðnanna í athugunum Alþjóðaorkustofnunarinnar.
- (b) by contributing, as individual IEA countries, to the achievement of the group objectives through the energy policies and measures which they adopt; the individual statements set forth in Annex II hereto describe the policies and measures which Governments intend to take for this purpose, having taken into account the Principles for Energy Policy set forth in Annex I hereto and the results of the IEA's country reviews;
- (c) by reviewing systematically each year within the review process of the International Energy Agency:
- the contribution of IEA countries to the achievement of the group objectives referred to in paragraph 1;
 - the continuing validity of the group objectives; and
 - the need for establishment of objectives for later years;
- taking account of IEA countries' individual circumstances (including the timing considered appropriate for the implementation of energy policies), of the Principles for Energy Policy set forth in Annex I hereto, of the policies and measures stated in Annex II hereto, and of the need for ensuring equivalence of effort among all IEA countries;
- (d) by accepting the need to further strengthen — by national action supplemented where appropriate by concrete measures for international co-operation and solidarity with due regard for the financial and technological implications — their policies and measures as may be necessary to meet the group objectives, taking into account the results of the reviews in the International Energy Agency.

VIÐAUKI I VIÐ ÁKVÖRÐUNINA

Meginreglur orkustefnu

1. Frekari mótun hvers þáttökulands á eigin orkuáætlunum og/eða stefnu sem setja m. a. fram á eins skýran hátt og verða má það markmið að draga beinlínis úr eða takmarka olíuinnflutning í

ANNEX I TO THE DECISION

Principles for Energy Policy

1. Further development by each Participating Country of national energy programmes and/or policies which include the objective, formulated as specifically as possible, of reducing in absolute

fram tíðinni með orkusparnaði, aukinni notkun innlendra orkugjafa og notkun annarra orkugjafa í stað olíu.

2. Stöðugt skal gefa góðan gaum mikilvægum umhverfis-, varúðar-, byggða- og öryggissjónarmiðum sem tengjast framleiðslu, flutningi og notkun orku og aukinn sé hraði og samræmi hjá opinberum aðilum við lausn árekstra sem kunna að vera milli þessara sjónarmiða og orkuþarfar.

3. Leyfa skal innlendu orkuverði að ná marki sem hvetur til orkusparnaðar og þróunar annarra orkugjafa.

4. Stóraukinn orkusparnaður, sem hafi algeran forgang hvað snertir aukin fjárframlög, í því skyni að draga úr aukningu eftirspurnar eftir orku miðað við hagvöxt, útiloka óhagkvæma nýtingu orku, sérstaklega eldsneytis sem gengur fljótlega til þurrðar, og hvetja til notkunar annarrar orku en þess eldsneytis sem minnst er til af, með því að gera strangar sparnaðarráðstafanir á ýmsum sviðum þar sem m. a. er tekið tillit til eftirfarandi þátta:

- stefnu í verðlagsmálum (m. a. ráðstafana í ríkisfjármálum) sem hvetur til sparnaðar;
- staðla fyrir lágmarksorkunýtingu;
- hvatningar til og aukningar á fjárfestingu í búnaði og tækni sem sparar orku.

5. Smám saman skal olía leyst af hólmi við raforkuframleiðslu, í hverfishitun, iðnaði og öðrum atvinnugreinum með því að:

- ráða frá því að reist séu ný orkuver sem nota eingöngu olíu;
- hvetja til þess að horfið sé frá núverandi notkun olíu til eldsneytis sem meira er til af við raforkuframleiðslu, í iðnaði og öðrum atvinnugreinum;
- hvetja til nauðsynlegra kerfisbreytinga í olíuhreinsun til þess að koma í veg fyrir of mikið af þungri svartolíu;
- beina kröftum að því að minnka notkun þungrar svartolíu sem aðalorkugjafa í þeim atvinnugreinum þar sem nýting er léleg.

6. Stefnt skal að mjög aukinni notkun steinkola sem henta til gufuframleiðslu og hvatt með virkum hætti til aukinna og traustra alþjóðaviðskipta með steinkolin þar sem gert er ráð fyrir eftirfarandi þáttum:

- steinkol verði ört tekin í notkun sem aðaleldsneyti við raforkuframleiðslu og í iðngreinum;

terms or limiting future oil imports through conservation of energy, expansion of indigenous energy sources and oil substitution.

2. Constant and careful attention to important environmental, safety, regional and security concerns to which the production, transportation and use of energy give rise, and improvement of the speed and consistency of public procedures for resolving conflicts which may exist between these concerns and energy requirements.

3. Allowing domestic energy prices to reach a level which encourages energy conservation and development of alternative sources of energy.

4. Strong reinforcement of energy conservation, on a high priority basis with increased resources, for the purpose of limiting growth in energy demand relative to economic growth, eliminating inefficient energy use, especially of rapidly depleting fuels, and encouraging substitution for fuels in shortest supply, by implementing vigorous conservation measures in various sectors along lines which include the following elements:

- pricing policies (including fiscal measures) which give incentives to conservation;
- minimum energy efficiency standards;
- encouragement and increase of investment in energy saving equipment and techniques.

5. Progressive replacement of oil in electricity generation, district heating, industries and other sectors by:

- discouraging the construction of new exclusively oil-fired power stations;
- encouraging the conversion of existing oil-fired capacity to more plentiful fuels in electricity, industrial and other sectors;
- encouraging the necessary structural adjustments in the refinery sector in order to avoid an excess of heavy fuel oil;
- directing efforts to the reduction of the use of heavy fuel oil as a primary energy source in those sectors where efficiency is low.

6. Application of a strong steam coal utilisation strategy and active promotion of an expanded and reliable international trade in steam coal, composed of the following elements:

- rapid phasing-in of steam coal as a major fuel for electrical power generation and in industrial sectors;

- frekari mótun stefnu í steinkolamálum í framleiðslu-, útflutnings- og notkunarlöndum innan Alþjóðaorkustofnunarinnar til að hvetja til aukinnar notkunar með því að treysta stöðugleika markaðarins með traustum og auknum út- og innflutningi á hóflegum viðskiptakjörum;
- stefnumótun til að bæta úr fyrirsjáanlegum kerfistálmum.

7. Notkun jarðgass sé einkum takmörkuð við þarfir forgangsnotenda og leitað sé leiða sem nauðsynlegar eru til að auka framboð jarðgass.

8. Stöðug aukning kjarnorkuframleiðslugetu sé ómissandi meginþáttur við að ná hópmarkmiðunum og þá í samræmi við settar varúðar-, umhverfis- og öryggisreglur í viðkomandi ríkjum og þörfina á að koma í veg fyrir dreifingu kjarnorkuvopna. Til þess að ná þessari aukningu er nauðsynlegt að tryggja með samstarfi að örugglega séu fyrir hendi:

- nægar birgðir kjarnorkueldsneytis (úran og aðstaða til úranauðgunar) á sanngjörnu verði;
- fullnægjandi aðstaða og tækni til að framleiða rafmagn með kjarnorku, fara með fullnýtt eldsneyti og úrgang og yfirleitt að fást við allt það er snýr að lokum meðferðar með kjarnorkueldsneyti.

9. Meiri áhersla á orkurannsóknir, þróun og kynningu, m. a. samstarfsáætlanir og meira og samræmdara átak einstakra landa, til þess að gera orkunýtingu hagkvæmari og fullnægja orkuþörf framtíðarinnar. Hvert þátttökuland skal leggja sitt af mörkum til að þróa orkutækni, með áherslu á a) tækni sem komið getur að notum tiltölulega fljótt, b) stefnu sem auðveldar hagnýtingu nýrrar orkutækni sem rannsökuð og þróuð hefur verið, c) tækni fyrir endurnýjanlega orkugjafa sem komið geta að almennum notum og d) könnun á því hvort tæknilegir möguleikar séu á umtalsverðri nýtingu annarra endurnýjanlegra orkugjafa, með því að:

- veita eins miklu fé og unnt er til orkurannsókna, þróunar og kynningar;
- auka þátttöku í alþjóðlegum samstarfsverkefnum til að nýta betur það fé sem fyrir hendi er;

- further development of steam coal policies within producing, exporting and consuming IEA countries to support increased utilisation by enhancing market stability through reliable and increased export and import flows under reasonable commercial terms;
- development of policies to remedy anticipated infrastructure bottlenecks.

7. Concentration of the use of natural gas on premium users' requirements, and development of the infrastructure necessary to expand the availability of natural gas.

8. Steady expansion of nuclear generating capacity as a main and indispensable element in attaining the group objectives, consistent with safety, environmental and security standards satisfactory to the countries concerned and with the need to prevent the proliferation of nuclear weapons. In order to provide for this expansion, it will be necessary through co-operation to assure reliable availability of:

- adequate supplies of nuclear fuel (uranium and enrichment capacity) at equitable prices;
- adequate facilities and techniques for development of nuclear electricity generation, for dealing with spent fuel, for waste management, and for overall handling of the back end of the nuclear fuel cycle.

9. Stronger emphasis on energy research, development and demonstration, including collaborative programmes, more intensive national efforts and greater co-ordination of national efforts, in order to make energy use more efficient and to meet future energy requirements. Each Participating Country should contribute to energy technology development, with emphasis on (a) technologies which can have relatively near-term impact, (b) policies which facilitate the transition of new energy technologies from the research and development phase to the point of utilisation, (c) technologies for broadly applicable renewable energy sources, and (d) investigation of whether there are technological possibilities for significant contributions from other renewable resources, through:

- providing the fullest possible financial support for energy research, development and demonstration;
- increasing participation in international collaborative projects to extend the effectiveness of funds available;

- hvetja til fjárfestingar í þróun orkutækni með viðeigandi aðgerðum;
 - tryggja að stefna í rannsóknum og þróun verði í samræmi við og styðji markmið þeirrar orkustefnu sem fylgt er.
10. Skapa skal hagstæð fjárfestingarskilyrði sem hvetja til fjármögnunar opinberra aðila og einka- aðila til þróunar orkuauðlinda með því að fylgja viðeigandi stefnu í verðlagsmálum, með því að draga sem mest úr óvissu um almenn stefnumið í orkumálum og stefnuna í öðrum málum svo sem minnst er á í 2. meginreglu hér að framan og með því að ríkisstjórnir grípi þar sem nauðsyn krefur til aðgerða til að stuðla að því að:
- gera rannsóknir, m. a. undan ströndum fram og á jaðarsvæðum, að forgangs- verkefni;
 - hvetja til aukins hraða í rannsóknum og þróun tiltækrar framleiðslugetu til að ná sem bestri efnahagslegri nýtingu auð- linda.
11. Gera skal við mótun orkustefnu ráð fyrir öðrum leiðum en aukinni olíunotkun til að bregð- ast við því ef aðdráttaskortur verður eða ekki tekst að ná sparnaðarmarkmiðum og taka þá tillit til viðeigandi þarfar á hagþróun og félagslegum framförum.
12. Viðeigandi samstarf í orkumálum við þróuð lönd, þróunarlönd og alþjóðastofnanir, m. a. um mat á ástandinu í orkumálum heimsins, orku- rannsóknir og þróun og tæknileg og fjárhagsleg atriði.

VIÐBÆTIR A VIÐ MEGINREGLURNAR

Tillögur um sparnaðarráðstafanir

Iðnaður

- Virkar aðgerðir til að stuðla að fjárfest- ingu sem sparar orku, m. a. hvatning til framleiðslu á endingarbetri vörum.
- Ráðgjafarþjónusta til handa litlum og meðalstórum iðnfyrirtækjum og skýrslu- gjöf, endurskoðun og setning takmarka í orkumálum fyrir orkufrekar iðngreinar.

Íbúðir/verslun

- Byggingarsamþykktir með lágmarks- kröfum um nýtingu við upphitun á og loftkælingu í öllum nýjum byggingum.
- Virkar aðgerðir til að stuðla að endur- bótum á eldri byggingum.

- encouraging investment in energy technology development by appropriate incentives;
- ensuring that R & D policies remain consistent with and supportive of the objec- tive of ongoing energy policy.

10. Establishment of a favourable investment climate which encourages the flow of public and private capital to develop energy resources by appropriate pricing policies, by minimising uncer- tainties about the general directions of energy and other policies such as mentioned in Principle 2, and by providing government incentives where necessary, in order to:

- give priority to exploration activities in- cluding those in offshore and frontier areas;
- encourage rates of exploration and de- velopment of available capacities which are consistent with the optimum economic development of resources.

11. Providing in energy policy planning for al- ternative means, other than increased oil con- sumption, for meeting any development of supply shortfall or failure to attain conservation objec- tives, taking into account the appropriate re- quirements of economic development and social progress.

12. Appropriate co-operation in the field of energy, including evaluation of the world energy situation, energy research and development and technical and financial requirements, with de- veloped or developing countries or international organisations.

APPENDIX A TO THE PRINCIPLES

Suggested Conservation Measures

Industry

- Effective incentives for energy saving in- vestments, including encouragement of the manufacture of more durable goods.
- Advice service for small and medium in- dustry and energy reporting, auditing and target setting for energy intensive indus- tries.

Residential/Commercial

- Building codes with minimum thermal and air conditioning efficiencies for all new buildings.
- Effective incentives for retrofitting exist- ing buildings.

- Áætlanir um fræðslu og upplýsingamiðlun.
- Sérsmælingar vegna notkunar á gasi, rafmagni, hita og heitu vatni.
- Lágmarksstaðall fyrir orkunýtingu tækja.

Samgöngur

- Lágmarksstaðall fyrir eldsneytisnýtingu vélknúinna ökutækja.
- Háir skattar á bensín og stighækkandi skattar á bifreiðar eftir þyngd eða eldsneytisnýtingu.
- Aðgerðir til að stuðla að almenningsamgöngum.
- Fjárfesting í uppbyggingu á og tækjum til almenningsgangna.
- Hraðatakmarkanir á vegum.

Orkuframleiðsla

- Aðgerðir til að stuðla að og reglugerðir um hverfishitun, sameiginlega framleiðslu á hita og afli og aukna notkun úrgangsvarma og úrgangsvarma.
- Fullt kostnaðarverð fyrir raforkuframleiðslu og þá með tilliti til kostnaðar við gerð nýrra virkjana.

VIÐBÆTIR B VIÐ MEGINREGLURNAR

Helstu svið rannsókna, þróunar og kynningar sem áherslu þarf að leggja á eru:

1. Skammtíma- og meðaltímatækni:
 - a) Sparnaður
 - bættar vinnsluáferðir í iðnaði
 - eyðslugrenni flutningavélar og farartæki
 - bættar aðferðir til að nýta úrgangsvarma
 - einangrun bygginga
 - b) Aðdrættir
 - bættar aðferðir við að ná upp olíu
 - aðferðir við kolabrennslu sem eru virkari og skaða síður umhverfið
 - upphitun með sólarorku.
2. Millistigstækni:
 - olíuleirsteinn, tjörusandur
 - vinnsluvarmi úr kolum (beint eða með umbreytingu í gas)
 - bætt vinnsla kjarnaofna sem umbreyta eldsneyti
 - úrlausnaratriði varðandi meðferð kjarnorkuelsneytis, m. a. öryggi og meðferð úrgangs

- Education and information programmes.
- Individual metering of gas/electricity, heat and hot water.
- Minimum energy efficiency standard for appliances.

Transport

- Minimum fuel efficiency standard for motor vehicles.
- Significant taxes on gasoline and progressive taxes on cars according to weight or fuel efficiency.
- Incentives for public transport.
- Investments in infrastructure and equipment for public transport.
- Speed limits on roads.

Energy Sector

- Incentives and regulations for district heating, combined production of heat and power and for the greater use of waste products and waste heat.
- Full cost tariffs for electricity generation, taking into account the costs of replacement.

APPENDIX B TO THE PRINCIPLES

The principal R, D & D areas requiring emphasis are:

1. Near and medium-term technologies:
 - (a) Conservation
 - improved industrial processes
 - more efficient transport engines and vehicles
 - improved means of utilising waste heat
 - building insulation
 - (b) Supply
 - enhanced oil recovery
 - more effective and environmentally acceptable means of coal combustion
 - solar heating.
2. Transition technologies:
 - oil shale, tar sands
 - process heat from coal (directly or through conversion to gas)
 - improved performance of nuclear converter reactors
 - nuclear fuel cycle issues, including safety and waste disposal

- vökva- eða gaskennt eldsneyti, unnið úr kolum.
3. Endurnýjanlegar auðlindir sem komið geta að almennum notum:
- meiri háttar bein og óbein notkun sólarorku
 - jarðhitaorka
 - lífefni
 - kjarnaofnar sem framleiða eldsneyti og önnur meðferð eldsneytis sem viðurkennd er með tilliti til efnahags-, stjórnmála- og umhverfissjónarmiða
 - kjarnasamruni.
4. Könnun á öðrum endurnýjanlegum orkugjöfum:
- vindar
 - öldur
 - breytingar á ástandi sjávar.
- coal-derived liquid and gaseous fuels.
3. **Broadly applicable renewable resources:**
- large scale direct and indirect solar energy uses
 - geothermal energy
 - biomass
 - breeder reactors and alternative fuel cycles which are economically, politically and environmentally acceptable
 - fusion.
4. **Investigation of other renewable sources:**
- wind
 - wave
 - ocean gradients.